VIEȚILE SFINȚILOR

I

Spre Emaus

de MIHAIL SADOVEANU și D. D. PĂTRĂȘCANU

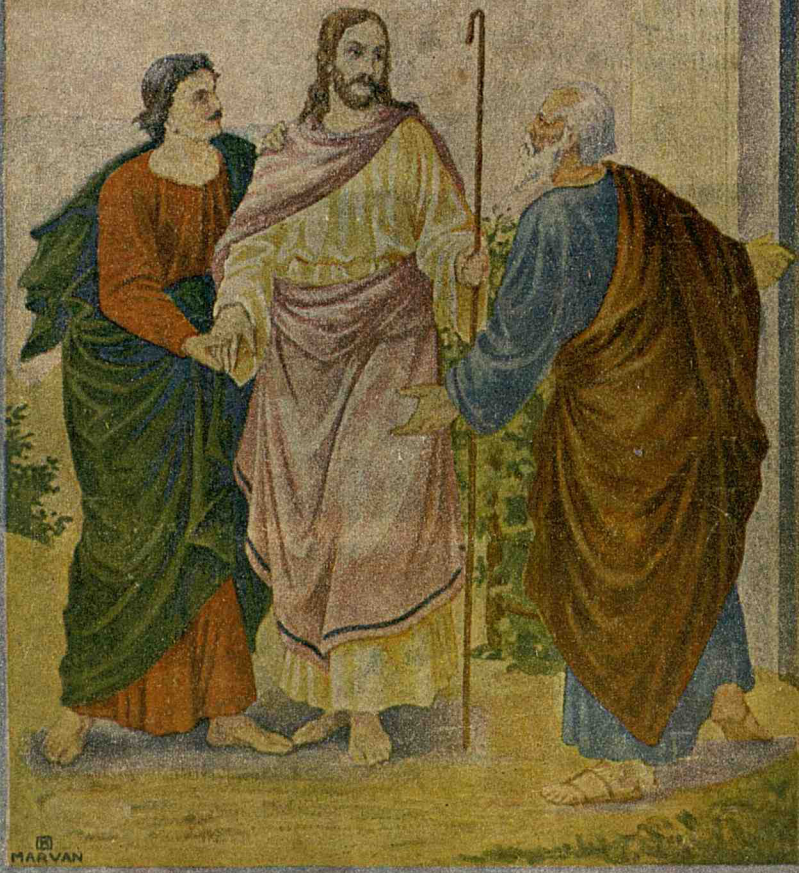

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ, BUCUREȘTI

www.dacoromanica.ro

Editura „CARTEA ROMÂNEASCĂ"

	Lei B.
Alecsandri V., Poezii, ediție nouă	30.—
— Unsere Krieger (Ostașii noștri), traducere de A. Altmann	4.—
— Die Blandusische Quelle (Fântâna Blanduziei), traducere de A. Altmann	7 50
Alexandrescu Gr., Versuri și Proză (sub presă)	30.—
Anghel D., Poezii	20.—
Asachi Gh., Nuvele istorice	30.—
Boliac Cesar, Meditații și poezii	20.—
Bolintineanu D., Călătorii — vol. I	20.—
— Idem, vol. II	20.—
— Idem, Proză	20.—
Caragiale I. L., Opere complecte. Teatru vol. I	25.—
— Opere complecte. Teatru vol. II	25.—
— Momente, Schițe, Amintiri vol. I	—.—
— Idem, idem vol. II	—.—
— Nuvele, Povestiri	20.—
Cerna P., Poezii	20.—
Creangă Ion, Opere complecte, ed. VI (s. p.)	30.—
Demetrescu Traian, Nuvele și poezii	20.—
— Romane	9.—
Eliade Rădulescu I., Opere complecte: vol. I și II Echilibru între antiteze, à 20 lei volumul	40.—
Eminescu M., Poezii	25.—
— Geniu Pustiu	25.—
Filimon Nicolae, Ciocoii vechi și noui (sub presă)	—.—
Ghica Ion, Opere complecte 4 volume. Vol. IV: Scrisori către V. Alecsandri, Amintiri din pribegie, Academice, Pământul și omul, etc.	20.—
— Idem, ediție de lux	30.—
Iosif O. St., A fost odată. Poveste în versuri	20.—
Ispirescu P., Legende sau Basmele Românilor adunate din gura poporului	20.—
— Povești, Legende, Amintiri	12.—
— Poveștile unchiașului sfătos	28.—

www.dacoromanica.ro

SPRE EMAUS

www.dacoromanica.ro

DIN VIEȚILE SFINȚILOR

I

SPRE EMAUS

DE

MIHAIL SADOVEANU
ȘI
D. D. PATRAȘCANU

ILUSTRAȚII DE I. SCHMIDT

EDIȚIA I

EDITURA
„CARTEA ROMÂNEASCA" SOC. ANON.
BUCUREȘTI

www.dacoromanica.ro

B.M.B.
Patrimoniu

www.dacoromanica.ro

CUVÂNT INAINTE

Gândul de a scrie din nou Vieţile Sfinţilor şi de a împrăştià iarăş în poporul nostru aceste mângâietoare povestiri, pe care părinţii noştri cu atâta râvnă le ceteau în ceasurile durerilor lor, l-am avut mai de mult. Insă împrejurările vieţii, pe care nu totdeauna omul le stăpâneşte, ne-a făcut să întârziem. Şi poate am mai fi zăbovit, dacă cumplitele vremuri de astăzi, cu întunecimea lor sufletească, nu ne-ar fi biciuit, întorcându-ne către gândul vechiu, ca în spre o datorie.

Ne-am sârguit deci să începem şi dăm astăzi, în acest volum, o parte din minunatele întâmplări ale oştenilor credinţei noas-

www.dacoromanica.ro

tre. Nu e de trebuinţă, credem, să adăugim că în lucrarea noastră, care se razimă pe scrierile bătrânilor părinţi ai Bisericii, noi n'am pus decât o mică parte, dar am pus-o din tot sufletul, cu toată dragostea şi cu gândul că vom folosi tuturor acelora care n'au nevoie numai de pâne, ci şi de cuvântul cel bun. Asemenea vremuri grele au nevoie de asemenea cărţi.

Lucrarea noastră va cuprinde mai multe volume — dar noi nu ne vom ocupà cu toţi sfinţii pomeniţi în martirologia creştină, ci numai cu unii dintre ei, — iar alegerea am făcut-o după un criteriu literar şi dramatic.

Apariţia volumului al doilea — mai curând sau mai târziu — atârnă de chipul cum va fi primit volumul acesta. Oricum însă — afară, bine înţeles, de împrejurări cu totul protivnice — vom duce munca până la capăt, alcătuind şi noi o lucrare care s'ar puteà asemănà întru câtva, cu Legenda Sanctorum *a călugărului dominican Jacques de Voragine, operă care, sub numele de „Legenda Aurită" a avut atât de mare căutare în lumea apuseană.*

Socotim că şi lucrarea de faţă răspunde

www.dacoromanica.ro

unei nevoi adânc simțite de poporul nostru. De aceia, hărăzind-o mai cu samă tinerimii, nădăjduim că străduințele noastre vor fi răsplătite prin clipele de înălțare sufletească ale celora ce vor ceti aceste pagini de dragoste curată, lepădare de sine și mai ales de cel mai desăvârșit idealism pe care sub brațele Crucii Mântuitoriului, l-a simțit omenirea vreodată.

Cu această nădejde, trimetem în lume cel dintâiu volum din „Viețile Sfinților".

Mihail Sadoveanu

H. H. Patrașcanu

București, Decembrie 18.

www.dacoromanica.ro

PE DRUMUL SPRE EMAUS

www.dacoromanica.ro

PE DRUMUL SPRE EMAUS

Sfântul evanghelist Luca erà de neam din Antiochia Siriei, şi din tinereţe s'a deprins la înţelepciunea elinească şi la meşteşugul tămăduirii de boale, făcându-se doftor iscusit. A cunoscut apoi şi limba eghipteană, cu tôate învăţăturile ei din veacuri. Ş'a fost şi zugrav ales, având dar să scrie cu colori moarte laudă vie lui Dumnezeu. Iar după ce s'a deprins desăvârşit şi cu învăţătura evreiască, s'a dus la Ierusalim.

In vremea aceia, Domnul nostru Iisus Hristos petreceà pe pământ între oameni, sămănând cuvântul mântuirii. Şi a căzut învăţătura Domnului în inima lui

www.dacoromanica.ro

Luca ca într'un pământ bun, ş'a dat însutită roadă. Înţelegând ceiace puţini înţelegeau atunci, şi-a plecat fruntea şi a urmat pe Cel ce trebuià să se jertfească, fiind unul din cei şaptezeci de apostoli pe care singur îi pomeneşte în evanghelia ce ne-a rămas dela el. Zice acolo: „A arătat Domnul şi pre alţi şaptezeci şi i-a trimes câte doi înaintea feţei sale în toată cetatea şi locul". Deci a început a umblà înaintea feţei Domnului, propovăduind şi încredinţând noroadele că Mesia cel aşteptat s'a arătat în lume. Şi împrăştià curatele cuvinte ale Izbăvitoriului, învăţând bunătatea, mila şi iertarea.

Iar când a venit vremea patimilor mântuitoare,—ş'a fost bătut păstorul şi s'au risipit oile, fericitul Luca umblà tânguindu-se şi plângând pentru Domnul său. Căci blândul fiu al Fecioarei a fost batjocorit şi bătut, şi încununat cu spini şi răstignit; ş'a fost împuns cu suliţa şi adăpat cu fiere; ş'a stat între hoţi bătut în cuie. Şi cei ce crezuseră în el s'au înfricoşat, căci încă nu-i cunoşteau deplina mărire.

www.dacoromanica.ro

iar oamenii l-au socotit mort și l-au îngropat.

Dar în ziua întâia a săptămânii sfinte, ducându-se cu aromate la sfântul mormânt femeile Maria Magdalena, și Ioana, și Maria lui Iacov, au văzut piatra de pe mormânt prăvălită. Și intrând, n'au găsit trupul Domnului Iisus. Și pe când stăteau uimite și înspăimântate, li s'au arătat doi bărbați în vestminte de fulger, care le-a vestit Invierea, amintindu-le cuvintele Mântuitoriului.

Atunci ele și-au adus aminte, și cu bucurie s'au întors dela mormânt, povestind apostolilor toate acestea. Iar ei stăteau neîncrezători și socoteau vorbele lor ca o poveste.

Ci chiar în acea zi s'a întâmplat ca fericitul Luca, împreună cu Cleopa, să se afle în drum spre Emaus. Și mergând trudiți, pe calea plină de pulbere, vorbeau între ei cu jale despre patimile iubitului lor învățător, și despre cuvintele pe care le auziseră dela femei.

Și umblând încet, prin lumina după-amezii, printre dumbrăvi de maslini, iată că s'a alăturat de dânșii un străin. Și

www.dacoromanica.ro

soarele făceà cunună în pletele lui și 'n jurul feței lui blânde, dar ochii lor erau ținuți să nu-l ounoască.

Intovărășindu-se cu ei și ascultând cuvintele lor, le-a grăit astfel :

„Ce sunt vorbele acestea pe care le aruncați unul altuia între voi, mergând?"

Atunci ei s'au oprit, cu privirile posomorîte.

Ș'a răspuns Cleopa :

„Ce fel? Nu vii și tu, casi noi, dela Ierusalim? N'ai auzit despre cele petrecute acolo?"

Străinul a spus :

„Nu. Ce s'a întâmplat?"

Și cei doi apostoli au început a-i vorbì atunci despre învățăturile și patimile Nazarineanului. Și-arătau ei cât au nădăjduit în El, că va scăpà pe Israel și va aduce lumină nouă în lume. Dar preoții Iudeilor și cei mari ai lumii l-au prins, l-au chinuit și l-au osândit, răstignindu-l. Și iată, au trecut trei zile dela moartea lui,—și unele femei dintre cele ce l-au urmat, au venit ș'au spus c'au găsit mormântul gol și li s'au arătat îngeri cari au vestit învierea Invățătoriului. Și Petru, și alții, s'au dus

www.dacoromanica.ro

la Sfântul Mormânt ș'au aflat că într'adevăr așa este cum au spus femeile, dar pe El nu l-au văzut.

Le-a zis atunci străinul, cu glas trist și blând :

„O, inimi care întârzie a crede în cele ce au spus proorocii ! Au nu trebuià ca Hristos să pătimească și pe urmă să se înalțe întru slava Lui?"

Și începând dela Moise și dela prooroci, drumețul acela a prins a le tâlcuì scripturile. Și mergeau încet, pe drumul deșert, și soarele asfințeà după piscurile Libanului. Iar Luca și Cleopa ascultau și li se umpleà inima de nădejde și de dulceață.

Astfel s'au apropiat de Emaus. Și străinul, oprindu-se, a vorbit :

„Frații mei, trebuie să ne despărțim, căci eu trec mai departe".

Luca a răspuns :

„O, nu ; rămâi cu noi ! Iată soarele a asfințit și noaptea vine. Mai vorbește-ne și cinează cu noi !"

Și intrând în sat la Emaus,— au găzduit într'o casă săracă și s'au așezat la cină. Iar străinul, luând în mâni pânea, a bi-

www.dacoromanica.ro

necuvântat-o, și frângând-o, le-a împărțit-o :

„Luați și mâncați, le-a vorbit el cu blând glas ; acesta este trupul meu..."

Abia atunci s'au deschis ochii lui Luca și ai lui Cleopa și-au cunoscut pe Învățător. Și au căzut înaintea lui. Și rădicând frunțile, nu l-au mai văzut.

Și s'au așezat la locurile lor, privind pânea frântă. Ș'a șoptit Luca, cu mare tulburare :

„Cum ardeà inima în noi când ne vorbeà pe drum și ne tâlcuià scripturile !"

Și pe loc s'au rădicat dela masă cei doi tovarăși și ieșind s'au întors noaptea la Ierusalim ; și umblau repede, abia stăpânind în inimile lor o fericire nespusă. Iară dacă au intrat în cetate, au căutat ș'au găsit pe cei unsprezece apostoli și pe alții. Și dela ei au aflat veste că în adevăr Domnul a înviat și s'a arătat lui Simon. Ș'atunci și ei au povestit întâmplarea lor de pe drum și cum au cunoscut și ei pe Mântuitor, la frângerea pânii. Și cum stăteau grăind, în acel ceas, deodată s'a făcut o tainică tăcere ; ochii tuturora s'au umplut de lumină ; și între ei au văzut

www.dacoromanica.ro

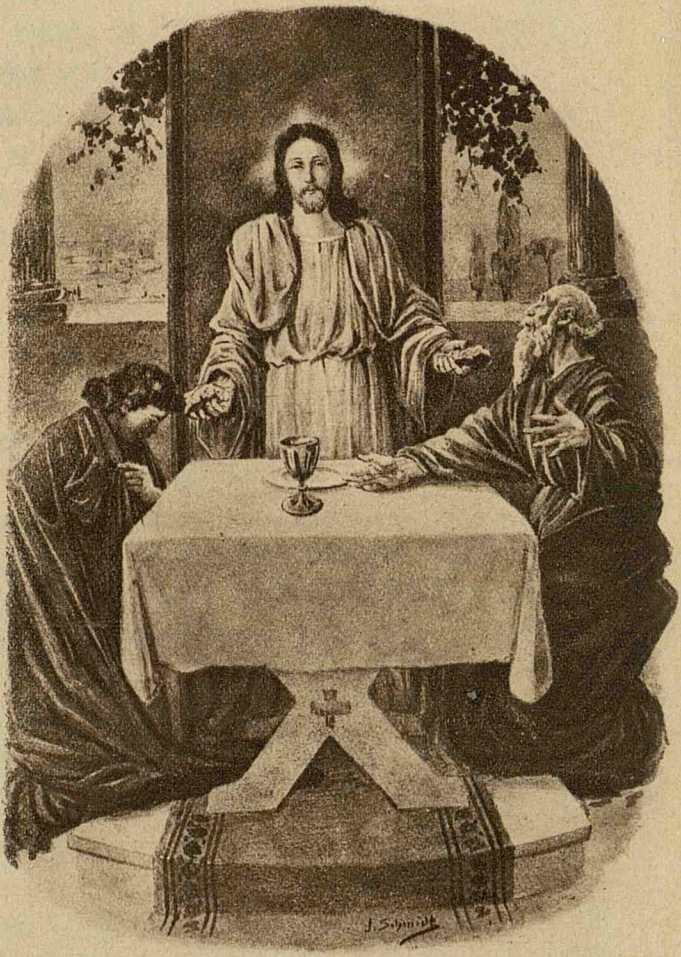

Abia atunci s'au deschis ochii lui Luca și lui Cleopa și-au cunoscut pe Invățător... (pag. 16).

www.dacoromanica.ro

pe Invățător și l-au auzit rostind cu glas lin : —Pace vouă !

*

Astfel, cu inima plină de chipul Mântuitoriului, a intratîn mijlocul neamurilor Luca, propovăduind și răspândind învățăturile cele bune. Și după cincisprezece ani dela înălțarea lui Hristos la cer, i-a scris evanghelia, punând în ea tot ce aveà în inima sa, toate câte văzuse și toate câte auzise dela cei care merseseră după Hristos.

Ș'a fost Luca evanghelistul părtaș durerilor și ostenelilor lui Pavel întru propovăduirea învățăturilor mântuitoare ; căci l-a urmat pe Pavel nu numai între Iudei, ci și între alte limbi ale pământului. El singur scrie acestea în Faptele Apostolilor. Și foarte îl iubeà Pavel. Căci scriind cătră Coloseni, zice : „Inchină-se vouă Luca, doftorul cel iubit". Și în epistola cătră Corintieni spune iarăș, lăudându-l : „Și am trimes cu dânsul prin toate bisericile și pre fratele a căruia laudă este întru evanghelie, și care e nu numai lăudat ci și hirotonisit de Biserici ca să umble cu noi, având darul acesta spre slava Domnului și osârdia noastră".

www.dacoromanica.ro

A propovăduit astfel Luca lumina credinţei celei adevărate în Roma, cetatea Cesarilor, cu suferinţi şi multă trudă. Apoi ieşind din Roma, a străbătut Libia şi a intrat în Eghipet, luminând Tebaida. Şi a dus mângâiere robilor şi sărmanilor, pân' la marginea pustiei. Şi de-acolo s'a întors în cetăţile Beoţiei, rânduind bisericile, hirotonisind preoţi şi diaconi. Şi pretutindeni a dus mângâierea cuvântului celui curat, ca un adevărat doftor al sufletelor. Iar când i s'a încheiat această viaţă de trude, a pus mânile pe piept şi-a adormit. Şi-a văzut în cea din urmă clipă pe Hristos cel blând, zâmbindu-i în lumină şi vorbind cu dulceaţă în asfinţit de soare pe drumul dela Emaus...

www.dacoromanica.ro

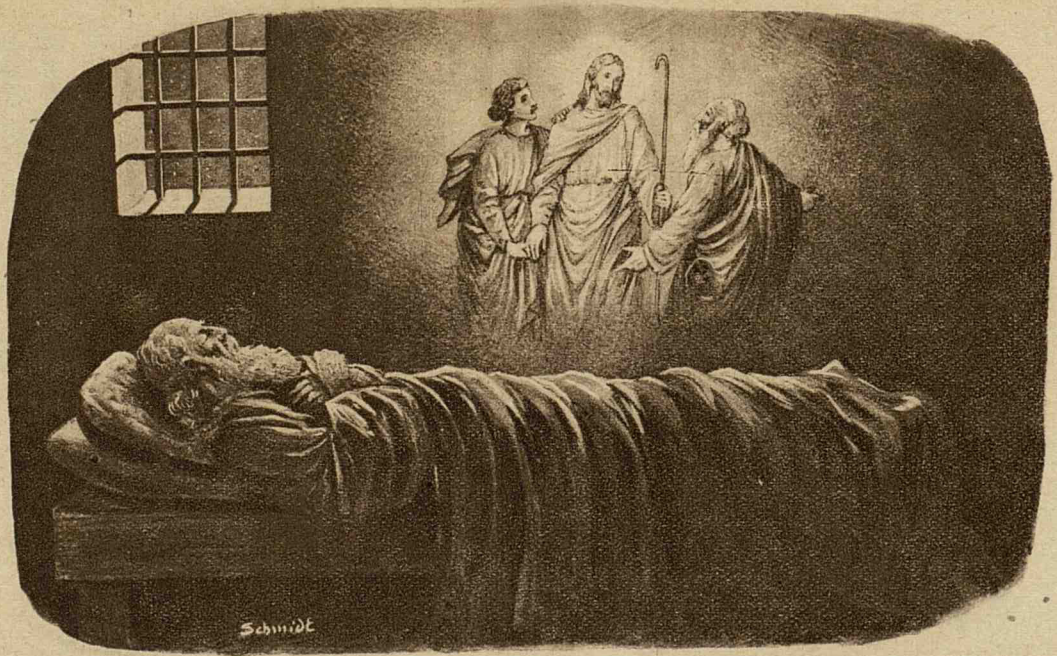

Şi a văzut în cea din urmă clipă pe Hristos cel blând... vorbindu-i cu dulceaţă în asfinţit de soare pe drumul dela Emaus... (pag. 18).

www.dacoromanica.ro

FERICIȚII ANDRONIC ȘI ATANASIA

www.dacoromanica.ro

FERICIŢII ANDRONIC ŞI ATANASIA

Intr'al patrulea veac după învierea Domnului, pe vremea marelui Teodosie-împărat, trăià în Antiohia un om anume Andronic, de meserie zlătar, adică lucrător de aur și de argint. Și acest om și-a luat soție pe fiica unui alt zlătar, Ioan. Numele ei erà Atanasia, care, pe grecește, înseamnă nemurire. Intr'adevăr, viața ei pământească a fost așà de înfrântă și de curată, încât la moarte pe drept a câștigat nepieritoare cunună.

Așà, Andronic și Atanasia trăiau cu cinste în cetatea Antiohiei, înfrumusețându-și viața prin bunătate și milă. Căci, deși erau tineri și frumoși și aveau

www.dacoromanica.ro

avere îndestulată, iar în jurul lor dănțuiau toate desmierdările lumii, amândoi se înțelegeau a duce un traiu curat; și foloasele bogăției lor le împărțeau în trei: o parte o dădeà cu dragă inimă săracilor, alta o dăruiau pentru împodobirea sfintelor biserici, și din ce le rămâneau trăiau ei și toți ai casei lor. Și erau iubiți și cinstiți de toți cetățenii, pentrucă toate ale vieții lor erau bunătate; și umblau pe calea care duce la curatele izvoare ale Domnului.

In tinerețea lor, au avut doi copii: un fiu căruia i-a pus numele Ioan, și o fiică pe care au numit-o Maria. Iar după nașterea acestor doi prunci, au început a viețuì ca un frate cu sora sa, ne mai voind a se cunoaște decât cu sufletele și iubindu-se numai întru Hristos. Ci sârguința și grija lor cea mare a prins a fi pentru sărmani. Cercetau pe bolnavi: îi mângâiau, îi alinau și le legau rănile; îi spălau, îi îmbrăcau și-i hrăneau. Și căutau pe cei căzuți și sângerați, pe cei pribegi și osteniți de drumuri, și-i aduceau în casa lor și-i mângâiau. Și-și puneau mânile lor pe fruntea văduvelor și a or-

www.dacoromanica.ro

fanilor și le ștergeau lacrămile. Iar unde erà durere, ei erau tămăduire. Și în toate săptămânile anului, Miercurea și Vinerea petreceau în rugăciune și post.

Astfel au trăit Atanasia și Andronic doisprezece ani blândă viață. Iar după acești doisprezece ani, într'o zi, a intrat acasă Atanasia dela biserică, după cântarea de dimineață, și a găsit pe amândoi copiii în pat, toropiți și gemând. Și turburându-se, cu lacrămi s'a repezit la ei cercetându-i. Și-i priveà frântă de durere.

Pe când sta ea astfel, a intrat în casă și Andronic, venind dela rugăciune, și o strigà prin odăi. Atunci ea a răspuns:

—Nu te mânià pe mine, domnul meu, căci copiii noștri sunt cuprinși de mare fierbințeală!

Și venind la patul copiilor și Andronic i-a găsit arzând. Și le luceau ochii și gemeau în mare suferință.

Atunci Andronic, suspinând a zis:

„Fie voia Domnului..."

A întrebat femeia:

—Ce să facem acum?

Andronic a răspuns:

—Doamna mea, tu stăi cu copiii. Eu mă

www.dacoromanica.ro

duc afară din cetate, la biserica sfântului mucenic Iulian, unde sunt îngropaţi părinţii mei. Mă duc să mă rog şi să cer lui Dumnezeu izbăvire...

S'a dus Andronic afară din cetate, la biserica sfântului Iulian; ş'a stat acolo rugându-se până la al şaselea ceas. Iar în urma lui, subt ochii mamei cei plini de lacrămi, s'au stâns amândoi copiii, ca doi porumbei, ş'au murit,— Ioan de doisprezece ani şi Maria de unsprezece. Deci când se întorceà Andronic, apropiindu-se de casă, a auzit mare plângere şi tânguire. Şi când a intrat în curte freamătul a tăcut. Bărbaţi şi femei îi făceau loc să treacă şi-l priveau cu lacrămi. Şi păşind Andronic în odaia copiilor, i-au găsit pe amândoi alături, albi, cu mânile pe piept; şi maica sta zdrobită pe podele, la picioarele lor.

Oprindu-se înfricoşat, a stat privind în neştire. Apoi s'a întors şi, intrând în camera de rugăciune, s'a aruncat înaintea chipului Mântuitoriului, rostind cuvintele dreptului Iov: „Gol am ieşit din pântecele maicii mele, gol mă voiu duce. Domnul a dat, Domnul a luat..."

www.dacoromanica.ro

Şi şi-a plecat adânc fruntea, oftând. Apoi a început iarăş a se rugà cu smerenie. Iar Atanasia plângeà zdrobită lângă copii şi-i chemà cu dulce glas şi strigà :

„Vreau să mor şi eu, cu iubiţii mei!"

Şi nimeni nu puteà s'o urnească de lângă ei. Plângând zi şi noapte i-a priveghiat; ş'atâta a gemut, ş'atâta a slăbit, încât sta să moară.

Iar la îngropare s'a adunat tot poporul cetăţii. Ş'a venit şi patriarhul, cu tot clerul său. Şi cu cântări şi rugăciuni au dus pe copii la biserica sfântului Iulian, afară din cetate, şi i-a îngropat acolo. Iar după ce s'au isprăvit toate şi s'a împrăştiat norodul, nemângâiata mamă nu voià să se deslipiască de lângă mormântul copiilor săi. Nici rudele, nici prietenii, nici soţul său iubit n'au putut-o rădicà din lacrămi şi suspinuri,—căci acolo voià să se sfârşească.

Stând singură astfel Atanasia, cu durerea şi cu copiii ei morţi, s'a întins liniştea miezului nopţii în biserică. Şi făcându-se ca un abur de taină în juru-i, în lucirea candelelor a rădicat ochii ş'a

www.dacoromanica.ro

văzut în faţa sa pe mucenicul Iulian, în chip de călugăr. O privì blând şi-i zise :

—O, femeie ! de ce nu laşi copiii să se odihnească ?

Ea a răspuns :

—Nu te mânia pe mine, domnule, căci sunt răpusă de durere. Doi copii am avut şi pe amândoi i-am pus în pământ astăzi.

A întrebat călugărul :

„De câţi ani erau copiii tăi ?

— Unul de doisprezece şi unul de unsprezece, a răspuns ea frământându-se.

— Atunci de ce-i plângi ? a vorbit iar călugărul. Mai bine jeleşte-ţi păcatele tale. Căci copiii tăi cei curaţi sunt în cer, lângă Hristos veşnicul. Nu-i plânge, ci fericeşte-i.

Auzind Atanasia aceste cuvinte, s'a umilit şi şi-a plecat fruntea. Şi deodată mâhnirea i s'a risipit.

„Dacă copiii mei sunt în cer, a grăit ea, atuncea eu pentru ce-i plâng?"

Şi înălţându-şi iar fruntea, a vrut să vorbească înainte cu cel ce i se arătase. Dar n'a mai văzut pe nimeni în faţa sa. Candelele luceau lin şi biserica erà goală. Neliniştită, s'a râdicat ş'a început a cer-

www.dacoromanica.ro

— Atunci de ce-i plângi ? a vorbit iar călugărul. Mai bine jelește-ți păcatele tale — căci copiii tăi cei curați sunt lângă Hristos veșnicul... (pag. 26).

www.dacoromanica.ro

cetà prin umbră. A trecut prin colțuri și pe după stâlpi căutând mereu. Apoi a strigat pe omul care păzeà la ușa bisericii. Și înfățișându-i-se paznicul, l-a întrebat :

— Unde s'a dus părintele cu care am vorbit până acuma?

A răspuns paznicul :

—Care părinte? Nu vezi că ușile sunt încuiate? Aici n'a putut nimeni să pătrundă.

Plină de uimire, a înțeles Atanasia că i s'a arătat vedenie și s'a spăimântat. Și ducându-se la soțul său, i-a povestit cele ce văzuse.

Iar Andronic, cuprinzându-i cu dragoste mânile, o priveà, și-a văzut-o mângâiată.

Și stând singur, i-a vorbit Atanasia :

—Domnul meu, fii bun și m'ascultă. Incă de pe când trăiau copiii noștri, aveam un gând, dar am stat la îndoială să ți-l împărtășesc. Acuma, după moartea lor, m'am hotărît. Te rog du-mă la o mănăstire. Acolo vreau să-mi plâng păcatele. Am rămas singuri și se cade să intrăm deplin în slujba lui Dumnezeu.

— Doamnă, i-a răspuns Andronic, a-

www.dacoromanica.ro

ștească o săptămână. Și dacă după o săptămână vei rămâneà într'aceeaș hotărîre, vom vorbì iarăș despre asta.

Și trecând zile și săptămâni, ea nu și-a schimbat gândul. Căci cu mai multă tărie se hărăzeà slujbei Domnului și inima i se umpleà de dor pentru singurătate.

*

Ci stând soțul și soția iarăș la sfat amândoi s'au hotărît cu dreaptă inimă și dragoste. Ș'au chemat pe tatăl ei, zlătarul Ioan, și i-a grăit astfel Andronic:

„Tată, noi ne ducem la sfintele locuri să ne închinăm. Iți încredințăm ție casa și toată averea noastră. Iar dacă vei afla că ni s'a întâmplat ceva pe cale și nu ne vom mai întoarce, te rugăm să împarți averea noastră la nevoiași, iar casa s'o faci bolniță săracilor și gazdă celor străini".

Și încredințând după aceia Andronic socrului său casa și averea, a rămas numai cu Atanasia. Și chemând ei pe robi și pe roabe, i-au slobozit, îmbrățișându-i. Apoi, într'o noapte, fără ca să-i simtă nimeni, numai cu cât erà pe ei și cu puțini

www.dacoromanica.ro

bani de drum, amândoi soţii au ieşit din casă, apucând calea străinătăţii.

Erà linişte în cetate, iar ei umblau singuri, ascultându-şi paşii. Şi când au ieşit afară de ziduri ş'au prins a urcà o potecă, s'a aprins răsăritul şi zorile au vărsat lumină asupra lumii. Ş'atunci întorcându-se Atanasia cu faţa spre cetate, a văzut dormind furnicarul întru care trăise, şi 'n îngrămădirile de case a cunoscut căminul său, în care fusese fericită ani şi ani cu soţul şi cu copiii ei. Râdicând ochii spre cer, a grăit :

„Dumnezeule, cela ce-ai zis lui Avraam şi Sarei : „Ieşi din pământul şi din neamul tău şi mergi în locul ce-ţi voiu arătà", — caută spre noi şi du-ne întru frica ta. Pentru tine ne-am lăsat casa deschisă : nici tu nu ne închide nouă uşile împărăţiei tale !"

Şi cuprinzând pe soţul său de mână, amândoi au privit în spre biserica sfântului Iulian, unde lăsau morminte iubite, şi lăcrămând s'au întors ş'au pornit în calea lor, cu capetele plecate, fără a mai privì îndărăt.

Ş'au mers ei drumuri pustii şi lungi,

www.dacoromanica.ro

până ce-au ajuns la Ierusalim. Acolo s'au închinat sfintelor locuri : la Muntele Măslinilor, la Golgota şi la Sfântul Mormânt, şi'au vorbit cu părinţi cuvioşi, luând binecuvântare dela ei. Iară dacă au părăsit sfânta cetate, au pornit fără să-i ştie şi să-i cunoască nimeni, ca doi pribegi străini şi mâhniţi, la Alexandria, în hotarul Eghipetului, ca să se închine sfântului mucenic Mina. Ş'au răbdat arşiţă, foame şi sete, şi le-au sângerat picioarele, şi dormeau sub cer şi sub stele ; şi n'au ostenit până ce au văzut apele Nilului. Şi ajungând subt cetate, Andronic a văzut pe un ţăran sfădindu-se cu un călugăr. Ş'a întrebat :

— De ce vă certaţi, fraţilor?

— Iată de ce, a răspuns ţăranul. Călugărul acesta a închiriat dela mine un asin, ca să meargă la schit, unde este stareţ cuviosul părinte Daniil. Şi eu îl îndemn să pornim acuma, să umblăm noaptea şi s'ajungem mâne la vreme, până nu începe arşiţa cea cumplită. Iar el nu vrea să mă asculte.

— Fiţi liniştiţi şi împăciuitori ! a grăit către ei Andronic. Şi cugetând că întâl-

www.dacoromanica.ro

nirea aceasta este ca o solie care-l cheamă la sfântul schit, a întrebat iarăș pe țăran :

— Frate, mai ai și alt asin ?

— Mai am unul, a răspuns omul.

— Atunci închiriază-mi-l și adă-l, a grăit Andronic, căci vreau și eu să merg la schit.

Și pe când omul se depărtă să caute asinul, Andronic s'a întors grăind către soția sa :

—Doamnă, eu mă duc la schit să primesc binecuvântarea. Rămâi aici și așteaptă-mă până ce mă întorc.

A răspuns Atanasia :

— Ia-mă și pe mine, că doresc și eu să văd schitul.

— Nu se poate, i-a răspuns Andronic, căci nu este obiceiul să intre femeile în schit.

Atunci ea s'a întristat cu lacrămi și-a vorbit :

„O, domnul meu, dă cuvânt sfântului Mina că mă vei duce și mă vei lăsà într'o mănăstire de femei".

Iar Andronic i-a făgăduit că-i va împlinì dorința și ea și-a contenit lacrămile și s'a liniștit.

www.dacoromanica.ro

Deci s'a dus bărbatul la schit, cu călugărul și cu țăranul; s'a văzut cucernică așezare în munte, între livezi de palmieri și maslini, de unde se zăreau bălțile Nilului și marea cea albastră și nemărginită. S'a primit dela părinți binecuvântarea. Și auzind de părintele Daniil, stareţul, s'a înfățișat lui și i s'a închinat cu smerenie. Iar prea cuviosul întrebându-l despre cele triste și schimbătoare ale vieții, i-a povestit Andronic totul—despre el și despre soția sa adăugind la urmă aceste cuvinte:

—Prea cuvioase, soția mea n'are liniște până ce n'a intrà în viața schivnicească, precum i-am și făgăduit în numele sfântului mucenic Mina.

I-a răspuns cuviosul Daniil, cu blândeță:

—Fii liniștit, frate. Poți să aduci pe soția ta aici. Și eu îți voiu da carte ca s'o duci în Tebaida și s'o așezi într'o mănăstire de maici.

Și bucuros, chiar în acel ceas, s'a întors Andronic la zidurile Alexandriei și a găsit pe Atanasia neclintită, așteptându-l în locul unde o lăsase. Iar noaptea, călă-

www.dacoromanica.ro

rind pe asini, au suit la schit şi a înfăţişat-o Andronic cuviosului Daniil pe Atanasia. Ş'a vorbit cu ei stareţul frumoase lucruri şi le-a spus mântuitoare cuvinte; şi ascultând din gura Atanasiei durerile ei trecute, o vedeà statornică în neclătită hotărîre de a-şi închinà viaţa singurătăţii. Aşezându-se la masa lui, a scris carte cătră mănăstirea Tavenisiolului, apoi binecuvântându-i, le-a dat drumul, cu cartea.

Ş'a dus Andronic pe soţia sa la mănăstirea de femei, în pustia Tebaidei. Ş'acolo a îmbrăcat Atanasia straiu călugăresc, începând viaţă nouă, departe de sgomotul lumii. Şi s'a despărţit de ea Andronic, zicându-i cu întristat glas:

„De-acuma, doamna mea, n'am să te mai văd niciodată în această viaţă!

Şi întorcându-şi feţele unul de cătră altul cu lacrămi, ea a rămas în Tebaida, iar el s'a întors la schit. Iar părintele Daniil l-a îmbrăţişat şi l-a făcut călugăr; şi învăţându-l viaţa cea îmbunătăţită, i-a dat chilie ca s'o locuiască singur şi să-şi liniştească ostenitul suflet.

www.dacoromanica.ro

Doisprezece ani a petrecut fericitul Andronic viaţa de monah, supunându-se asprimilor, singurătăţii şi postului. Nimic din ce fusese odinioară bune şi al său, nu mai străbăteà în pustia întru care vieţuià. Iar după doisprezece ani s'a râdicat şi s'a înfăţişat la părintele Daniil, astfel rugându-l :

„Cuvioase părinte Daniil, binecuvintează-mă să mă duc la locurile sfinte, ca să mă rog la mormântul Izbăvitoriului nostru".

Imbrăţişându-l, stareţul Daniil a făcut rugăciune şi l-a binecuvântat să plece la sfintele locuri, depărtată şi anevoioasă cale. Ş'a pornit Andronic pe jos, c'un toiag subţire în dreapta umblând pe drumurile Eghipetului. Şi 'n ziua a treia a călătoriei, trudit şi înfierbântat fiind, s'a aşezat puţin sub un molid, ca să răsufle. Atunci rânduiala lui Dumnezeu a fost că a văzut venind spre el un călugăr mărunt şi puţintel la trup, cu faţa spână şi veştedă de înfrânări şi negru la chip ca un harap din pricina arşiţelor mari ale pustiei. Acest călugăr erà Atanasia, în port bărbătesc ; iar din frumuseţea ei de odinioară

www.dacoromanica.ro

nimica nu mai rămăsese, aşa că soţul său n'a mai cunoscut-o.

Apropiindu-se călugărul cel negru şi uscat, s'a închinat unul altuia. Ş'a întrebat străinul oprindu-se :

— Frate întru Hristos, au nu eşti ucenicul părintelui Daniil? Şi nu te chiamă Andronic?

— Da, eu sunt şi aşa mă chiamă.

— Şi 'ncotro călătoreşti?

— Călătoresc în spre locurile sfinte. Mă duc acolo să mă închin, înainte de a părăsì această viaţă. Dar tu unde mergi, şi care-ţi este numele?

— Numele meu este Atanasie, a răspuns străinul, şi paşii mei se'ndreaptă toţ în spre sfintele locuri, unde a pătimit Mântuitoriul.

A vorbit Andronic :

—Atunci, părinte Atanasie, să mergem împreună.

Ş'a răspuns străinul :

—Dacă vrei să mergi cu mine împreună, să pui pază gurii tale, ca să călătorim în tăcere.

— Bine, a răspuns Andronic, să fie aşa cum hotărăşti : vom călători în tăcere.

www.dacoromanica.ro

— Numele meu este Atanasie, a răspuns străinul, și pașii mei se îndreaptă tot în spre sfintele locuri...

(pag. 35).

www.dacoromanica.ro

Fără a se odihni, străinul a grăit iar:

—Atunci să mergem, frate al meu; calea-i lungă şi grea. Rugăciunile sfântului tău stareţ să ne întărească!

Au pornit. Ş'au mers unul lângă altul tăcând, pe depărtate căi, prin Eghipet şi prin căzuta ţară a Filistenilor, până ce-au ajuns la sfânta cetate a Ierusalimului. Şi s'au închinat în locurile patimilor răscumpărării, ş'au înconjurat toate chinoviile şi mănăstirile. Apoi au plecat îndărăt pe aceleaşi drumuri rare şi într'aceiaş tăcere. Ş'au poposit la Alexandria-cetate şi s'au dus să se închine sfântului mucenic Mina. Şi stând amândoi alături şi rugându-se în singurătatea bisericii, a pătruns o rază de soare până în umbra lor printr'un geam; şi eră această rază ca o amintire a vieţii de altădată.

Atunci s'a întors Atanasia către părintele Andronic, vorbindu-i încet:

— Primeşti, părinte, ca să vieţuim amândoi într'o chilie?

— Primesc, a răspunsc Andronic, însă mai întâi cată să cer învoire dela avva Daniil.

— Du-te atunci şi-i cere voie, a vorbit

www.dacoromanica.ro

Atanasie; iar eu te voiu aşteptà în schitul ce se chiamă al optsprezecelea. Şi de te va învoì părintele,—să vii să mă iei. Şi precum am călătorit, aşa să petrecem, tăcuţi, în chilie. Ci de nu vei puteà petrece în tăcere, chiar de-i aveà binecuvântarea, tu să nu vii, căci nu vreau să vieţuiesc decât tăcând.

Râdicându-se Andronic, s'a suit la sfântul stareţ Daniil şi i-a povestit toate. Şi Daniil binecuvântându-l, i-a răspuns:

„Du-te şi ia pe Atanasie şi petrece cu el în tăcere, de vreme ce este călugăr desăvârşit".

Apoi Andronic s'a întors şi a luat pe Atanasie şi l-a dus în chilia sa. Ş'au fost doisprezece ani tovarăşi, trăind în frica lui Dumnezeu şi în smerită tăcere. Şi 'n toată această îndelungă vreme, Andronic n'a cunoscut că Atanasie este soţia sa, nici din cuvânt, nici din mişcări, nici din tot ce poate cunoaşte omul la un soţ mult iubit. Căci Atanasie se rugà într'una lui Dumnezeu, să nu fie cunoscut. Iar părintele Daniil adeseori veneà la dânşii şi-i învăţà; şi vorbeau despre fericirile singurătăţii şi ale înfrângerii.

www.dacoromanica.ro

Iar într'un rând, fericitul Daniil a stat mai mult la ei, vorbind despre cele sufleteşti. Şi se întorceà la chilia lui. Şi când erà să puie mâna pe uşă, l-a ajuns din urmă Andronic, suflând greu şi zicându-i :

—Părinte Daniil, te rog întoarce-te, căci Atanasie se duce către Domnul !

Intorcându-şi Daniil paşii, a intrat în chinovia celor doi tovarăşi şi a găsit pe Atanasie căzut pe culcuşul său şi toropit de arşiţă. Şi l-a întrebat stareţul :

—Cum te simţi ?

Iar Atanasia, întorcând spre el o privire obosită, a început a plânge.

—Nu trebuie să plângi, i-a grăit Daniil, ci trebuie să te bucuri, de vreme ce te duci să întâmpini pe Hristos.

— O, nu plâng pentru mine, a răspuns Atanasie, ci pentru părintele Andronic, care rămâne stingher. Fii bun, prea cuvioase Daniil, şi ascultă ce-ţi spun. După ce mă voiu alinà şi mă veţi îngropà, caută sub căpătăiul meu. Vei găsì o scrisoare. După ce-i ceti-o, s'o dai părintelui Andronic.

Sfârşind aceste cuvinte, şi-a întors ochii

www.dacoromanica.ro

către cer, s'a rugat, a primit dumnezeeştile taine, şi a trecut apoi către cealaltă viaţă.

Iar când au venit fraţii ca să-i îngroape trupul, uimiţi au aflat că erà femeie cu firea. Şi sfântul stareţ Daniil, căutând subt căpătăiu, a găsit scrisoarea; şi după ce-a cetit-o, a dat-o lui Andronic. Atunci numai a cunoscut soţul că vieţuise în tăcere cu soţia sa, fără să fi ştiut. Ş'au preamărit cu toţii pe Dumnezeu.

Iar de această minunată întâmplare s'a dus ca fulgerul veste în toate mănăstirile; ş'a trimis cuvânt şi stareţul Daniil, de-au venit monahii din Eghipet şi din depărtatele pustiuri; şi s'au adunat lavrele Alexandriei şi călugării cei cu haine albe; ş'au îngropat cu cinste trupul fericitei Atanasia. Ci faţa ei tristă şi veştejită de înfrânări parcă zâmbeà, mergând întru Domnul, care o împodobise cu răbdarea cea necunoscută de oameni.

După îngroparea fericitei Atanasia, stareţul a rămas şapte zile cu Andronic. Şi 'n ziua a şaptea, a voit să-l iea cu sine, în chilia sa, ca să facă pomenirea morţii. Insă Andronic l-a rugat, zicând:

www.dacoromanica.ro

—Lasă-mă, părinte, ca să fiu îngropat şi eu aici, cu doamna mea Atanasia.

Ş'a ieşit părintele Daniil, lăsându-l. Iar când păşeà în chilia sa, l-a ajuns din urmă un frate, care-l chemà :

—Părinte Daniil, întoarce-te ! Andronic se duce cătră Domnul !

Iar stareţul îndată a trimis în urma părinţilor, care plecaseră spre schituri şi pustiuri, poftindu-i îndărăt. Şi ei s'au grăbit a se întoarce, şi l-au găsit încă viu pe Andronic ; şi au fost binecuvântaţi de cătră dânsul.

Şi stând părintele Daniil la căpătăiul lui, a suspinat Andronic şi s'a stâns.—Şi l-au pus călugării, cu cântări de slavă, în mormânt curat, lângă doamna sa Atanasia.

www.dacoromanica.ro

CUVIOASA MUCENIŢĂ
ANASTASIA ROMANA

www.dacoromanica.ro

CUVIOASA MUCENIŢĂ ANASTASIA ROMANA

In zilele împăraţilor Dechie şi Valerian, fiind prefect al Romei Prob, se află în apropiere de cetate o mănăstioară de fecioare. Erà atuncea însă prigoană asupra creştinilor; deci chinovia fusese clădită în loc ferit şi neştiut de cei mari ai păgânilor. Ş'acolo, între livezi şi grădini şi în umilită bisericuţă, câteva călugăriţe slăveau pe Dumnezeu cel adevărat, izbăvitoriul noroadelor. Intre ele, erà ş'o egumenă, anume Sofia, bătrână şi desăvârşită în fapte bune. Şi subt aripa ei trăià şi fericita fecioară Anastasia, de neam din cetatea Romei. Dela vârsta de trei ani rămăsese orfană de părinţi, şi bătrâna So-

www.dacoromanica.ro

fia, o primise ş'o crescuse în mănăstire, învăţând-o faptele bune şi legea cea adevărată. Se ridicase ca o floare rară în singurătatea aceia şi erà frumoasă şi gingaşă cât nu se poate spune ; şi-şi petreceà zilele în rugăciuni şi post şi 'n toate ostenelile înfrânărilor. Şi ajungând ea cătră vârsta de douăzeci de ani, aflaseră unii din cetăţeni despre frumuseţea, blândeţea şi înţelepciunea ei şi doreau să şi-o iea soţie. Foarte mult se sârguiau pentru aceasta şi trimeteau la mănăstire înştiinţări şi solii ; dar fecioara toate ale lumii socotindu-le deşertăciuni, şi-a pus pe frunte văl de mireasă a lui Hristos şi s'a întors de cătră chemările oamenilor.

*

Ci diavolul neadormit, văzând asta, a pornit războiu împotriva ei, ca s'o înduplece spre lume, — strecurându-i în trup gânduri necurate şi viclene vedenii. Fecioara însă a rămas tare, biruind uneltirile şi punând sub călcâiu blăstămatul cap al şarpelui. Şi neputând necuratul să biruiască pe Anastasia cu războiul cel tainic şi dinlăuntru, s'a ridicat asupră-i

www.dacoromanica.ro

pe faţă, întrarmând braţul prigonitor păgâni. S'au găsit îndată duşmani ai creştinilor, care s'au înfăţişat la Prob, mai-marele Romei, şi i-au spus despre Anastasia că este o fecioară cum nu se află alta mai frumoasă în toată cetatea. Şi au adăogit : „Să ştii că petrece într'un loc ascuns, la nişte femei sărace, care vieţuiesc fără bărbaţi, şi nevoind să se căsătorească, batjocoreşte viaţa noastră, crede în Cel-Răstignit şi râde de zei".

Auzind prefectul Prob despre frumuseţea Anastasiei, îndată a chemat slujitori şi le-a dat poruncă s'o caute şi numaidecât s'o aducă înaintea lui.

Pornind slujitorii şi oştenii au ieşit din cetate, şi, după arătările duşmanilor, au intrat pe drumurile viilor şi livezilor şi au găsit într'un loc ferit o mănăstioară împresurată cu zid. Au bătut la porţi şi au aşteptat să li se deschidă. Au auzit înlăuntru şoapte şi ca un freamăt de spaimă ; şi nimeni nu s'a înfăţişat la chemarea lor. Atunci, după îndemnul călăuzelor, au prins a bate cu securile în porţi, sfărămându-le. Pătrunzând, au dat de grădină şi livadă, şi chilioare între flori.

www.dacoromanica.ro

Atunci, după îndemnul călăuzelor, au prins a bate cu săcurile în porți, sfărâmându-le... (pag. 45).

www.dacoromanica.ro

Erà frumos şi blând — şi cântau paseri în verdeaţă. Dar ca după un vânt rău, totul păreà pustiu şi părăsit. Intr'un colţ al zidurilor, subt tufari, găsiră o portiţă deschisă : pe-acolo fugiseră pustnicele. Intorcându-se, pătrunseră în chilii. Acolo, într'un colţ, subt icoana Mântuitoriului, stăteau îngenunchiate şi îmbrăţişate igumena Sofia şi Anastasia. Şi bătrâna grăià astfel cătră fecioară :

„Copila mea, Anastasia, vine vremea încercării : nu te înfricoşà ! Mirele tău cel sfânt vrea să te încununeze. N'am vrut să te las să fugi, ca să nu te pierd. Tu eşti mărgăritarul meu ; de-atâţia ani te-am păstrat şi te-am păzit ca lumina ochilor !"

Atunci s'au arătat ostaşii, cu priviri încruntate ; şi bătrâna s'a ridicat în faţa lor, întrebându-i cu umilinţă :

— Pe cine căutaţi şi ce doriţi ?

Ei s'au uitat la fecioară şi au cunoscut-o după frumuseţă. Mai-marele lor a răspuns :

— Bătrâno, am venit să ne dai pe Anastasia, fecioara care e aici cu tine. Aşa a poruncit prefectul Prob.

Igumena, plecându-şi fruntea, a grăit :

— Bine, domnii mei, v'o dau cu bu-

www.dacoromanica.ro

curie, dar vă rog prea mult să mă aşteptaţi două ceasuri, până ce-o voiu împodobì, ca să fie plăcută ochilor stăpânului vostru.

Au răspuns slujitorii, bucuroşi că au găsit ce căutau :

— Fie ; vom aşteptà.

Ei socoteau că bătrâna vrea să înfrumuseţeze pe copilă cu podoabele obişnuite lumii. Ci maica Sofia a luat pe Anastasia de mână şi a dus-o în biserică. Acolo, puind-o înaintea altariului, o priveà cu lacrămi. Şi i-a grăit astfel :

— Fiica mea Anastasia, a venit vremea să-ţi arăţi prin faptă dragostea ta cătră Domnul. A venit vremea să rabzi chinuri pentru Hristos şi să dovedeşti că-i eşti adevărată mireasă. Te rog, iubită fiică a sufletului meu, să nu te înşele limba cea ascuţită ca briciul, să nu te ameţeşti de darurile şi de slava lumii celei deşarte, nici să te înfricoşezi de chinurile trecătoare. Adă-ţi aminte de toate grijile şi ostenelile ce-am avut pentru tine, căci te-am crescut, luându-te din pruncie, şi ca pe-o floare te-am păstrat lui Hristos. Ziua şi noaptea pentru asta m'am trudit,

www.dacoromanica.ro

învăţându-te ca să-ţi unești cu Domnul inima şi sufletul. Acuma vezi şi nu mă ruşină, ca să nu pogori în groapă bătrâneţele mele înainte de vreme. Ci rabdă pentru Domnul tău şi-ţi pune pentru dânsul viaţa, — ş'atunci mă voiu veselì şi voiu fi ca inorogul care-şi înalţă cornul, în pustie. Când te vor înfricoşà, nu te tulburà. Când te vor bate fără milă, să nu-ţi pese, căci sufletul nu ţi-l pot ucide. Când te vor sfâşià şi-ţi vor strujì trupul, să te bucuri, căci împlineşti lipsa năcazurilor lui Hristos. Când vor începe a-ţi zdrobì mădularele, să-ţi aduci aminte că şi perii capului tău sunt număraţi de Dumnezeu care va păzì toate oasele tale şi niciunul dintr'însele nu va pierì. Capul de vor vrea să-ţi taie, tu priveşte spre Domnul, care ţi-l va înălţà iarăş pe umeri. Nu te teme de patimi, căci mirele tău va fi de faţă, nevăzut, şi-ţi va uşurà durerea. Când vei suspinà, îţi va da uşurare; când vei slăbì, te va întărì; când vei cădeà subt lovituri te va ridicà; de amărăciune când vei fi plină, el îţi va îndulcì inima şi-ţi va răcorì sufletul. Şi astfel vei trece lângă el, în viaţă şi slavă veşnică.

www.dacoromanica.ro

Copila ascultà, cu ochii râdicaţi spre chipul Izbăvitoriului.

— Maică, răspunse ea cu blândeţă; sufletul meu este gata; nu te îndoì de mine; voiu murì pentru dulcele meu Iisus.

Bătrâna a îmbrăţişat-o; ş'au urmat amândouă a vorbì în şoaptă, în tăcerea bisericii ş'a se rugà cu umilinţă. Vremea treceà şi slujitorii au început a-şi pierde răbdarea. Pătrunzând în sfântul locaş au găsit pe femei îngenunchiate la altar. Şi Anastasia nici se găteà, nici se împodobeà cu haine şi pietre scumpe pentru Prob. Atunci au râdicat cumplite strigări de mânie asupra bătrânei, şi brâncind-o într'o parte, au apucat pe copilă ca lupii pe oaie şi punându-i fiare pe grumaji au târît-o cu dânşii în cetate. Mănăstioara a rămas pustie. Şi'n cuprinsul ei numai bătrâna egumenă suspinà şi se rugà pentru odorul răpit.

*

Slujitorii au dus-o ca pe o roabă pe Anastasia pe uliţele Romei şi s'au înfăţişat cu ea la prefectul Prob. Acolo erau de faţă mulţi cetăţeni şi slujbaşi ai împă-

www.dacoromanica.ro

răţiei. Şi când au văzut pe copilă, au rămas uimiţi ca de o minune de frumuseţea ei. Sta subţirică şi gingaşă ca o trestie, blândă şi cu ochii plecaţi, tremurând de sfială feciorească.

Prob a privit-o o vreme din scaunul său, apoi a înălţat capul şi a întrebat-o:

— De ce neam eşti şi de ce credinţă? Şi cum îţi este numele?

A răspuns Anastasia, cu blândeţă şi cu ochii plecaţi:

— Sunt fiica unui cetăţean al Romei. Şi sunt crescută în dreapta credinţă creştinească. Iar numele meu este Anastasia.

— Ce nume este acesta şi ce înseamnă? grăi Prob. Romanii nu-l obişnuiesc.

Fecioara răspunse:

— Anastasia înseamnă Inviere, căci Domnul m'a înviat la dreapta credinţă, ca să grăiesc împotriva celor ce se închină Necuratului şi idolilor.

Prefectul Prob îşi încruntă sprâncenile:

— Copilă, zise el, bagă de samă cum vorbeşti, ca să nu mă superi. Eu îţi cruţ tinereţea şi nu voiu să pierd frumuseţea ta. Ascultă-mă ca pe-un tată: nu-ţi doresc decât binele. De ce te-ai amăgit

www.dacoromanica.ro

fără folos cu învăţătura creştinilor şi-ţi pierzi în deşert anii, lipsindu-te de bunurile vieţii şi de desfătările pe care zeii le-au dat oamenilor? De ce ascunzi în umbră aşa frumuseţi? Ce mângâiere ai ca să fugi de oameni şi să locuieşti singură, ca o hiară? Ce câştigi hărăzindu-te singură chinurilor şi morţii pentru cel răstignit? Au nu-i mai bine să te închini zeilor nemuritori, să-ţi iei un bărbat frumos, cinstit şi de neam bun şi să-ţi trăieşti viaţa în dulceaţă şi veselie, cu soţul şi copiii tăi? Viaţa ni-i dată de zei spre bună petrecere, nu pentru chinuri şi ticăloşie. Te sfătuiesc ca pe un copil al meu: întoarce-te la lume; iea-ţi bărbat bogat şi cu cinste la scaunul împăratului,— şi vei fi slăvită şi fericită în zilele vieţii tale.

La aceste cuvinte, Anastasia şi-a ridicat ochii plecaţi ş'a săgetat pe prefect, înfruntându-l:

— Domnul meu Iisus este pentru mine soţul, bogăţia, viaţa şi veselia, a grăit ea cu tărie. Dela el nu mă vei întoarce cu vorbe amăgitoare, înşelându-mă ca şarpele pe Eva. De el nu mă poate des-

www.dacoromanica.ro

părți nimic. Pentru el sunt gata să mor de-o sută de ori! Dispreţuiesc vorbele şi chinurile tale!

Prob se frământă în scaunul său, suflând cu mânie:

— Cum cutezi tu a răspunde astfel prefectului cetăţii?

Intorcându-se către un slujitor, grăi:

— Bate-o peste obraz!

Şi după ce o lovì slujitoriul, Prob porunci să-i rumpă hainele şi s'o lese goală în văzul tuturor. Şi-i zise batjocoritor:

— Iată-te goală. E frumos aşà?

— Nebun şi necurat! strigă copila. Ruşinea nu e a mea, ci a ta. Dumnezeu ştie că nici soarele nu mi-a văzut vreodată goliciunea. Iar tu m'ai dezgolit în faţa norodului, cu mişelie, pentrucă eşti plin de pofte nelegiuite!

Apoi se întoarse către cei care-i rupseseră hainele:

— M'aţi despuiat, vorbì ea; acuma ce aşteptaţi? Iată uneltele de caznă. Bateţi, tăiaţi şi rupeţi trupul meu cel gol. Imbrăcaţi-l cu răni şi sânge. Vreau să mor pentru Dumnezeul meu!

www.dacoromanica.ro

Cum cutezi tu a răspunde astfel prefectului cetății? (pag. 52).

www.dacoromanica.ro

Ochii lui Prob se aprinseră. Strigă spre slujitori :

— Luaţi-o !

Apucând-o cu repeziciune, chinuitorii întinseră pe Anastasia cu faţa în jos ş'o legară la patru stâlpi, săltând-o dela pământ. Apoi aşezară subt dânsa foc cu smoală şi cu pucioasă. Şi pe când o înnecau unii cu fumul cel greu, alţii o băteau pe spate cu toege. O chinuiră aşa un timp—şi ea răbdà fără suspin, murmurând încet psalmul lui David : „miluieşte-mă, Dumnezeule !" Ş'atât de mult au bătut-o până ce-au obosit cei care o loveau.

După aceasta au venit alţii, au deslegat-o de pe stâlpi ş'au ridicat-o de pe foc. Ş'au întins-o pe-o roată. Şi sucind roata, i-au zdrobit oasele şi i-au rupt vinele. Iar ea îndreptà rugare spre Domnul : „Scăparea şi scutul meu, nu mă lăsà, căci slăbeşte întru dureri sufletul meu şi oasele-mi sunt zdrobite !" Şi pe loc a stat roata nemişcată, ş'au căzut legăturile. Şi copila s'a arătat dreaptă şi întreagă în văzul tuturor, cât se uimeà lumea de asemenea minune.

www.dacoromanica.ro

Ci Prob n'a vrut să cunoască puterea care se vădeà. Orbindu-l răutatea şi mânia, a poruncit alte chinuri. Şi venind călăii, au luat pe Anastasia ş'au spânzurat-o şi i-au strujit coastele şi i-au rupt frumosul trup. Şi ea răbdà cu statornicie. Inălţând ochii spre cer murmurà :

— Vezi durerea cu care pătimesc pentru tine, mirele meu !

Au pogorît-o apoi de pe stâlp ş'au adus-o în faţa scaunului lui Prob. Ş'a întrebat-o prefectul :

— Spune-mi, Anastasio, cum te simţeşti acuma ?

— Foarte bine, a răspuns ea, pentrucă orişice chin este bine primit de acela pe care îl iubesc mai mult decât viaţa şi decât sufletul meu !

I-a zis iar Prob, râzând :

— Dacă-ţi place să rabzi chinuri pentru cel răstignit, pot să-ţi înmulţesc plăcerea aceasta !

Ş'a poruncit s'aducă brice. Şi chinuitorii au întins pe copilă iarăş la stâlp şi i-au tăiat sânii cu bricele. Sângele a înroşit trupul şi curgeà ca un pârău. Iar

www.dacoromanica.ro

Anastasia a slăbit foarte. Şi cu glas moale, s'a întors către cei din juru-i :

— Mi-i sete ; daţi-mi apă.

Atunci unul dintre slujitorii de faţă, cu numele Chiril, a adus apă şi i-a dat. Iar ea a gustat puţin, i-a întors înapoi cupa ş'a şoptit :

— Domnul să-ţi plătească. Căci El a zis : „Oricine vă va adăpà cu un păhar de apă rece în numele meu—căci ai lui Hristos sunteţi—nu-şi va pierde plata sa !

Prob prefectul a strigat către dânsa :

— Ei, acuma-ţi ajunge sau mai doreşti ?

A răspuns Anastasia :

— Fă ce voieşti. Dumnezeul meu este destul de puternic ca să mă întărească pe mine şi să surpe mândria ta !

Ş'au început iarăş chinurile. I-au rupt unghiile degetelor ; i-au tăiat mânile şi picioarele ; i-au zdrobit dinţii. Şi slăbită, copila a şoptit iar uşor :

— Apă !

Chiril erà aproape şi i-a întins degrabă cupa. Prob îl văzuse întăia oară şi-l băgă de samă ş'acum. Inţelegând că-i creştin, l-a chemat şi l-a cercetat în puţine cu-

www.dacoromanica.ro

vinte. Iar el mărturisindu-şi numaidecât credinţa, prefectul a poruncit oştenilor să-i taie capul. Şi 'ndată a căzut asupra lui sabia. Şi astfel şi-a luat pe loc plată pentru cupa cu apă rece, cu care adăpase pe muceniţă în numele lui Hristos.

Iar Anastasia bând apa şi răcorindu-se, a răsuflat puţintel; apoi s'a rugat iar, şoptind:

— Doamne, mântuitoriul meu, nu mă lăsà!

A strigat Prob:

— Tăiaţi-i şi limba, ca să nu mai poată rostì cuvânt!

— Taie-mi şi limba, băutoriule de sânge, a răspuns Anastasia; mi-i deajuns inima care nu încetează de a strigà cătră Domnul. El mai bine ascultă pe cei ce se roagă în tăcere!

Calăii au apucat-o. Unul din slujitori i-a vârît cleştele în gură, i-a prins limba, i-a scos-o afară şi i-a tăiat-o cu cuţitul. Atunci norodul care erà de faţă n'a mai putut suferì priveliştea. Frământându-se ca valurile, a râdicat strigăte mari de ocară şi defăimare împotriva lui Prob.

Prefectul s'a sculat cu mânie nouă din

www.dacoromanica.ro

scaunul lui, poruncind oştenilor să împrăştie poporul, apoi le-a hotărît să scoată pe Anastasia afară din Cetate şi să-i isprăvească chinurile. Luând-o, slujitorii au scos-o dincolo de ziduri, în loc deşert, şi i-a tăiat capul. Ş'au lăsat-o acolo spre mâncare hiarelor şi corbilor.

•

Dar Dumnezeu păzeà curatul şi nevinovatul trup.

Venind noaptea, fericita Sofia, igumena, a avut vedenie. Un înger s'a înfăţişat înaintea ei în abur de lumină şi i-a poruncit să se ducă să caute şi să rădice bucăţile împrăştiate ale muceniţei.

Sculându-se, bătrâna a luat pânză curată ş'a ieşit din mănăstioară. A stat o vreme la îndoială, neştiind unde să caute pe copila ei moartă. A îngenunchiat în întuneric şi s'a rugat fierbinte. Apoi rădicându-se s'a dus cătră locul acela, ş'a găsit în câmp mădulările împrăştiate. Le-a adunat în pânză, s'a plecat asupra lor cu lacrimi şi le-a sărutat.

Vorbind cu dragoste şi cu dulceaţă copilei ei moarte, nu ştià ce să facă şi cum

www.dacoromanica.ro

să ducă de-acolo sfânta povară. Căci erà singură şi slabă şi abia puteà umblà sprijinindu-se în toiag.

Stând în întuneric şi 'n loc pustiu, aşteptà; şi deodată a simţit paşi dinspre Cetate ş'a auzit glasuri înăbuşite. Ş'a văzut prin întunecime venind asupra ei oameni necunoscuţi. Şi cu nădejde şi-a îndreptat spre ei chemarea, întrebându-i:

— Sunteţi creştini?

— Credem în Hristos! au răspuns ei. Ş'au venit să dea ajutor.

Ş'au luat comoara cea de mult preţ, trupul frumoasei şi dulcei copile, şi l-au dus într'un loc ocrotit, şi cu cântări de laudă l-au pus în pământ.

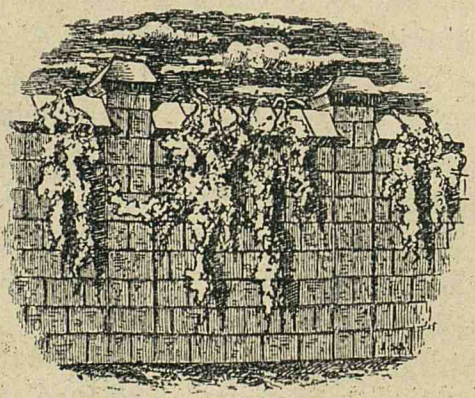

www.dacoromanica.ro

SMERITUL ROMAN
FĂCĂTORUL DE CONDACE

www.dacoromanica.ro

SMERITUL ROMAN, FĂCĂTORUL DE CONDACE

Pe vremea împăratului Anastasie trăià la Constantinopol un neînsemnat şi umilit rob al lui Dumnezeu, cu numele Roman. Locul său de naştere erà în Siria, în cetatea Emesiei. Acolo se bucurase el întâiu de lumina lumii. Cu inimă dreaptă şi blândă crescuse între oameni şi urmase învăţăturile dreptei credinţe; şi din anii tinereţei lui a. plăcut foarte Domnului, petrecând în feciorie şi curăţie.

Aşa hotărînd el să-şi petreacă scurta viaţă în slujba Bisericii, a fost întâiu paraclisiarh în biserica Veritului. Şi pornind apoi singur în lume a nimerit în scaunul împărăţiei Bizanţului şi vieţuià

www.dacoromanica.ro

la biserica Maicei Domnului din Kiri. Acolo, plecat și mai mic decât toți, petreceà în post și rugăciuni, îmbunătățindu-și sufletul și ostenindu-și trupul. In fiecare zi, cum cădeà umbra sării, se duceà la Vlaherna, palatul împăraților, și acolo se nevoià toată noaptea în rugăciuni și priveghere. Și 'n zori, se 'ntorceà iar la Kiri, la slujba zilei. Iar mai apoi a fost rânduit paraclisiarh în biserica Sofiei, care erà cel mai mare, mai slăvit și împodobit locaș al Domnului în cetatea Constantinopolii.

Și s'a întâmplat ca acest smerit om să nu știe carte. Insă erà prea înțelept în lucrurile cele bune; și prin viața lui curată și deslegată de toate ale lumii, întreceà și pe cei mai mari cărturari și pe toți care căutau înțelepciunea în zădărnicia veacului. Căci în singurătatea vieții lui, inima și-o scăldà în puterea și mărirea lui Dumnezeu. Ș'această putere, ș'această mărire le vedeà în rânduielile văzduhului ș'ale pământului, în zborul paserilor și'n viața animalelor, și 'ntr'un strop de rouă și 'ntr'o rază de soare. In toate ale lumii vedeà voința lui Dumnezeu ș'o slovă

www.dacoromanica.ro

fără samăn, şi se simţeà pulbere nevrednică, fericit a se ostenì în fiecare clipă pentru lauda celui prea înalt. Despre unul ca dânsul a spus Apostolul: „Pre cele nebune ale lumii le-a ales Dumnezeu, ca pre cele înţelepte să le ruşineze".

Ş'a aflat patriarhul Eftimie despre îmbunătăţita viaţă a lui Roman. Şi l-a chemat la el şi l-a cercetat şi i-au plăcut mult cuvintele lui. Şi fiindu-i drag şi văzându-i ostenelile în biserică, i-a hotărît parte dreaptă, asemenea cu ceilalţi slujitori. De care lucru s'au înegrit de supărare clericii şi cârteau asupra patriarhului, zicând:

„Pe cel prost, asemenea cu noi l-a făcut".

Şi vorbeau între ei batjocorind pe omul cel blând, ş'au prins a-l urî. Şi de câte ori găseau prilej îi făceau supărări. Il înspinau cu vorba, îl sminteau cu fapta; şi-l împresurau de batjocuri şi răutăţi. Iar el sufereà toate cu blândeţe şi nimic nu-i tulburà smerenia şi bunătatea. Atunci ceilalţi clerici s'au umplut şi de mai multă patimă şi zavistie împotriva lui.

*

www.dacoromanica.ro

Aşa, s'a întâmplat că odată, la vecernia praznicului Naşterii lui Hristos, a venit împăratul la biserica Sofia. Şi erà întru toată strălucirea lui, între curteni şi ostaşi, şi clerici mulţi slujeau, şi daruri multe erau aduse.

Iar Roman, după cum îi erà rânduită slujba, umblà aşezând lumânările. Şi unii dintre cei care-l urau au ieşit deodată de după pilaştri şi l-au apucat ş'au prins a-l trage cătră amvon. Şi-i ziceau :

— La parte eşti învrednicit asemenea cu noi, deci suie-te în amvon şi cântă dacă poţi, caşi noi, sfântă cântare de laudà !

Cuviosul Roman, la aceste cuvinte, a plecat cu umilinţă fruntea, ca un neştiutor de carte ce erà, iar clericii îl trăgeau, şi-l înfruntau râzând, şi-l defăimau cu otrăvit suflet înaintea împăratului ş'a norodului din biserică. Şi lovit fiind astfel, a simţit adâncă ruşine şi umilire, şi plângeà cu amar.

Iar după ce s'au sfârşit cântările ş'au ieşit toţi din biserică, s'a râdicat şi Roman din colţul unde se ascunsese ş'a venit înaintea Fecioarei ş'a îngenunchiat cu umilinţă, vărsând lacrimi pentru neştiinţa

www.dacoromanica.ro

Iar după ce s'au sfârşit cântările şi au ieşit toţi din biserică, s'a ridicat şi Roman din colţul unde se ascunsese şi a venit înaintea Fecioarei... (pag. 64).

www.dacoromanica.ro

lui şi pentru întunericul în care se află. Şi 'n tăcerea bisericii vorbeà către sfânta Fecioară ş'o rugà să se îndure de el să depărteze răutatea şi batjocura din jurul lui.

Şi simţindu-se alinat de privirea cea blândă a Maicei Domnului, s'a sculat şi s'a dus la chilioara lui. Şi fiind încă moleşit de mâhnire şi plâns, n'a pus în gură niciun pic de hrană. Ci sta singur cugetând cu înfrângere şi umilinţă la Pururea Fecioara dela care ceruse sprijin. Şi'ntr'o târzie vreme a nopţii a adormit.

Şi iată, i s'a arătat cuviosului Roman frumos vis. Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, mângâierea mâhniţilor, veneà către el întru strălucire, zâmbindu-i. In mâna ei albă ţineà o hârtiuţă. Şi i-a vorbit cu dulce graiu....

„Ştiu de ce eşti mâhnit, umilitule Roman, căci ai plâns şi mi-ai spus durerea ta... Iată, am venit să te mângâiu. Deschide gura....

Plin de uimire şi fericire, a deschis Roman gura. Iar Maica Domnului i-a pus în gură hârtiuţa şi i-a spus iar:

— Mănânc-o.

www.dacoromanica.ro

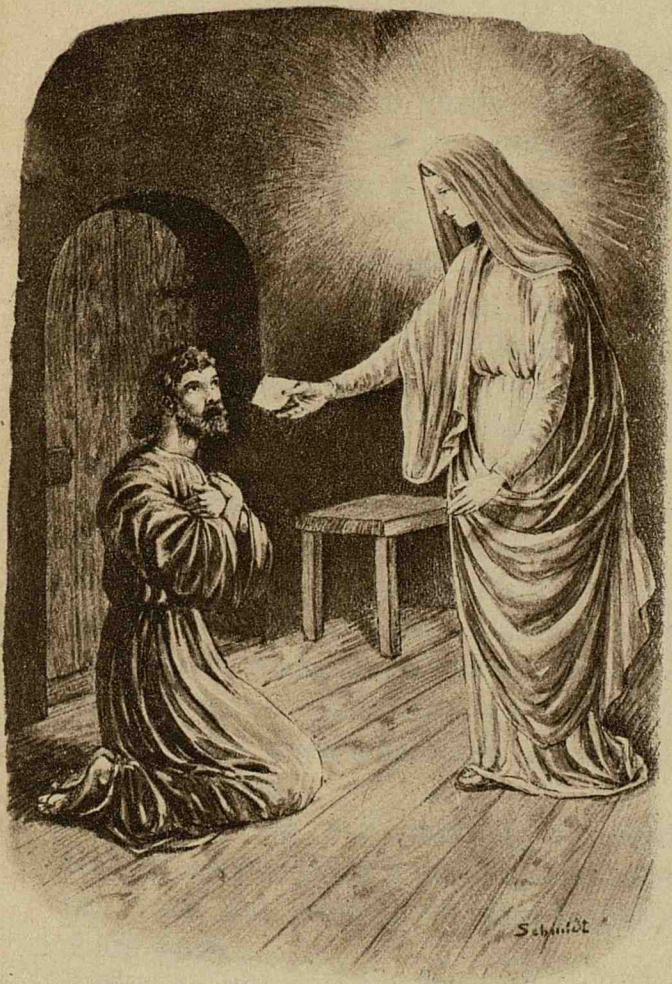

— Știu de ce ești mâhnit, umilitule Roman, căci ai plâns și mi-ai spus durerea ta... Am venit să te mângâi...

(pag. 65)

www.dacoromanica.ro

Iar Roman, cu inima bătând, a mestecat între fălci hârtia şi-a înghiţit-o. Ş'a simţit în el ca un vârtej. Şi Maica lui Dumnezeu s'a înălţat în nour de lumină. Şi s'a deşteptat umilitul Roman.

Şi-şi simţeà sufletul plin de mângâiere şi de negrăită dulceaţă,—şi 'naintea ochilor îi pluteà încă acea vedenie fericită. Şi fără să-şi dea sama cum, deodată a văzut curat în mintea sa că i-a venit înţelegerea slovei ş'a cărţii. Ş'a fost asta ca 'ntr'o fulgerare, şi umplându-se de cutremur, plângând, a îngenunchiat rădicând fierbinte rugă în inima lui cătră Sfânta Fecioară.

Şi deslegându-i-se porţile deplinei înţelegeri, desfăceà cărţile şi le ceteà şi simţeà în el într'un ceas atâta învăţătură cât nu pot dobândì alţii în ani îndelungaţi.

Şi s'a rugat cuviosul Roman toată ziua următoare, postind, iar când a venit vremea cântării celei de noapte s'a dus la biserica Sfintei Sofii şi-şi făceà slujba; şi-i erà inima ca o primăvară înflorită.

Şi se aflà iarăş popor mult, şi împăratul în toată slava curţii lui. Şi sosind ceasul cântării condacului, îl împingeau iarăş

www.dacoromanica.ro

clericii cu batjocurile lor. Atunci el s'a suit în amvon—căci obiceiul erà ca pe amvon să cânte un cleric condacul—şi a cântat cu dulce glas cântare de laudă, în mintea sa alcătuită, astfel zicând: „Fecioara astăzi pre cel mai presus de fiinţă naşte şi pământul peşteră celui neapropiat aduce."

Şi deodată s'a făcut o tăcere mare în cuprinsul bisericii; şi numai glasul lui Roman sunà; şi-l ascultà toată lumea adunată cu negrăită uimire, şi sufletele le erau pătrunse de dumnezeesc fior.

Şi când s'a coborît din amvon, îl împresurau toţi şi se minunau de schimbarea lui. Şi l-a întrebat patriarhul Eftimie:

— Cine te-a învăţat, o Roman, asemenea frumoasă cântare?

Iar el, cu umilinţă şi bucurie, a mărturisit Patriarhului visul său. Şi toţi îl ascultau uimiţi; iar clericii, care obişnuiau a-l necăjì ş'a-l ruşinà, au simţit adâncă zdrobire şi pocăindu-se pentru răutatea lor, au căzut la picioarele lui Roman, cerându-i iertare.

Şi chiar atunci, pe loc, Patriarhul l-a făcut diacon. Şi cântà cu frumuseţe nouă

www.dacoromanica.ro

laude Domnului şi Prea Sfintei Fecioare, şi cei care îl înfruntaseră şi se socoteau mai înţelepţi decât el, acuma veneau şi-i cereau cu umilinţă învăţătură. Şi curgeà din gura lui ca un râu înţelepciunea. Ş'a făcut mulţime de condace, peste o mie, la praznice împărăteşti şi la cele ale Maicei Domnului. Şi s'a smerit în cinstită şi blândă viaţă, până ce i-a venit vremea să se mute la veşnicele lăcaşuri.

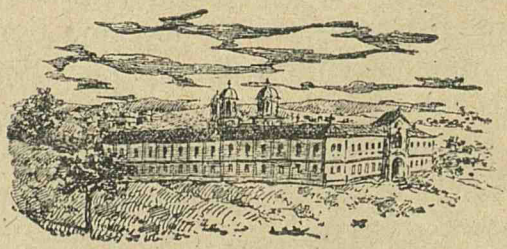

www.dacoromanica.ro

SFÂNTUL LONGHIN SUTAȘUL

www.dacoromanica.ro

SFÂNTUL LONGHIN SUTAȘUL

La cruntele patimi ale Mântuitoriului, între ostașii care împresurau crucea, s'a întâmplat să fie față și Longhin sutașul. Până'n acel ceas, omul acesta nici nu cunoscuse, nici nu înțelesese pe Domnul. Dar deodată sufletul său a tresărit și ochii săi au văzut. Căci pe Cel bun și blând cei răi l-au prigonit și l-au încununat cu spini; și l-au pus, bătându-l și batjocorindu-l, să-și ducă lemnul crucii; și i-au țintuit palmele și picioarele în cuie de fier și l-au râdicat între tâlhari; când erà ars de sete i-au dat oțet amar,— și Longhin însuș, după poruncă, l-a străpuns în coastă cu sulița. Și venind ceasul cel din veacuri

www.dacoromanica.ro

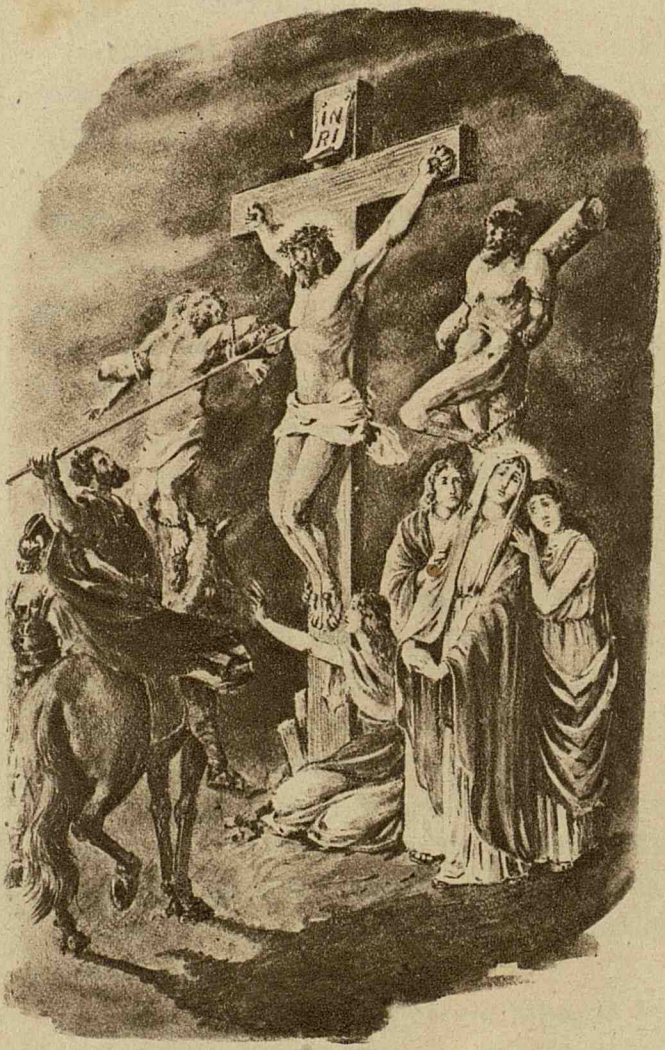

Şi Longhin Isusş, după poruncă, l-a străpuns în coastă cu sulița... (pag. 71).

www.dacoromanica.ro

hotărît, Domnul şi-a plecat fruntea şi şi-a dat duhul; şi s'a făcut întâiu ca o înfricoşată tăcere a stihiilor; apoi deodată s'a simţit cutremur şi soarele s'a învăluit în întuneric, şi frământându-se pământul, s'au despicat pietrele şi s'au deschis lăcaşurile morţilor; iar sufletul ostaşilor s'a înfricoşat foarte şi Longhin sutaşul a murmurat către ei, cu teamă: „Cu adevărat fiul lui Dumnezeu a fost acesta!" — Şi fiind îngropat făcătorul de viaţă trup al lui Hristos, Longhin iarăş a fost rânduit, din porunca lui Pilat, să străjuiască cu ostaşii lui pre cel carele zăceà în mormânt. Şi când s'a arătat lumina cea de fulgere şi slavă şi Ingerul lui Dumnezeu a prăvălit piatra de pe mormânt, oştenii au fost orbiţi şi'au căzut cu frunţile în pulbere; şi simţindu-şi inima înfiorată de nou cutremur, sutaşul a crezut desăvârşit în Domnul. Iar odată cu el au crezut şi doi ostaşi ai lui şi îndată au mărturisit adevărul, şi s'au făcut propovăduitori ai învierii lui Hristos.

Fiind auzite cuvintele lor, arhiereii i-au chemat şi i-au ispitit; şi Longhin le-a spus:

www.dacoromanica.ro

—Ochiul meu a văzut minunea şi sufletul meu adevărul...

Ţinând sfat arhiereii cu bătrânii, s'au întors către sutaş şi i-au vorbit astfel:

—Ceiace spui tu, oşteanule, a fost o părere înşelătoare. Ucenicii Nazarineanului au venit şi l-au furat din mormânt, noaptea.

— Şi eu şi tovarăşii aceştia ai mei, a răspuns Longhin, nu suntem orbi şi nici n'am dormit, căci străjile Cezarului nu dorm niciodată. Nu putem tăinui ce-am văzut cu adevărat.

Arhiereii au cercat atunci să facă pe oşteni a tăinui minunea; şi au pus înaintea privirilor lor argint mult.

— Adevărul e mai tare decât argintul vostru, a răspuns Longhin; departe sunt străduinţele voastre ca să întunecaţi ce-i mai luminos decât soarele; eu voiu mărturisi înainte învierea lui Hristos!

Auzind acestea, adunarea fariseilor s'a scârbit, şi a urît pe Longhin şi pe soţii săi,—şi toată mânia pe care o aveau mai înainte asupra lui Hristos au întors-o asupra sutaşului. Râdicându-se, s'au înfăţişat la Pilat şi au spus multe vorbe

www.dacoromanica.ro

rele, împotriva oşteanului, şi au stârnit zavistie şi pândeau vreme cu prilej ca să-l piardă. Ci Longhin, ştiindu-se ostaş bătrân şi cunoscut al Cezarului, nu se înfricoşà de vorbele şi ameninţările lor. Cu limba slobodă vesteà că Hristos este adevăratul Dumnezeu—şi moartea şi învierea dătătoare de viaţă chiar cu ochii săi le-a văzut.

*

Ci dela o vreme simţind atâta venin de ură în juru-i, a hotărît să-şi lepede slujba şi să se depărteze de lăcaşurile Iudeilor. Lăsând haina împărătească şi brâul ostăşesc, a luat cu sine pe cei doi prieteni ai săi, care aveau aceeaş râvnă caşi dânsul pentru Hristos,—şi s'au depărtat de petrecerea norodului.

In curăţie şi viaţă nouă, se îndeletniceau cu credinţa în adevăratul Dumnezeu; au cunoscut pe apostoli şi au primit dela ei botezul; şi nu după multă vreme au părăsit Ierusalimul şi s'au dus în Capadochia. Acolo, Longhin sutaşul, ajutat de tovarăşii săi, a fost propovăduitor şi apostol al lui Hristos, şi a întors pre mulţi

www.dacoromanica.ro

din noaptea rătăcirii către Dumnezeu. Lăsând apoi și Capadochia, s'a tras către pământul părinților săi, în satul unde se născuse. Ș'acolo viețuià fără sgomot, în post și rugăciuni, mângâind pe cei în suferinți și având în inima sa pe Iisus.

Și s'a făcut zarvă mare în adunarea fariseilor din Ierusalim cum că sutașul a umplut toată Capadochia cu învățătura sa și cu mărturia lui pentru învierea lui Hristos. Drept aceia, bătrânii și arhiereii, umplându-se de mânie nouă, s'au înfățișat la Pilat cu multe daruri și l-au rugat să trimită pâră la Cezarul din Roma asupra lui Longhin : că și-a lepădat dregătoria ostășească și a fugit, și s'a abătut dela stăpânirea romană, și tulbură poporul în Capadochia propovăduind alt împărat. Iar Pilat a primit darurile și a ascultat rugămintea ; și a trimes către Cezarul Tiberie scrisoare care cuprindeà clevetire și neadevăr asupra lui Longhin ; și odată cu aceeaș scrisoare a lui Pilat, au închinat Iudeii mult aur Cezarului, cumpărând astfel moartea sutașului.

Apoi n'a trecut vreme multă la mijloc și a căzut dela Roma răspuns, cu poruncă

www.dacoromanica.ro

dela Cezar : Longhin să fie pedepsit cu moartea, ca protivnic al împărăţiei. Indată sculându-se Pilat, a rânduit ostaşi care să se ducă în Capadochia să împlinească porunca şi s'aducă la Ierusalim capul sutaşului. Ş'odată cu sutaşul, a poruncit Pilat să fie tăiaţi şi cei doi tovarăşi, care lăsaseră împreună cu Longhin dregătoria ostăşească şi propovăduiau acolo caşî dânsul pre Hristos.

*

Pornind trimişii stăpânirii au ajuns în părţile Capadochiei şi cercetau despre Longhin întrebând unde trăieşte. Şi aflând că s'ar fi tras către satul părintesc, s'au sârguit să treacă spre acel sat. Şi umblau în taină, căutând pe Longhin şi întrebând de el caşî cum ar aveà a-i duce vre-o veste de bogăţie şi de cinste. Aşà, voinţa lui Dumnezeu a fost ca oştenii lui Pilat să întâlnească chiar pe Longhin în marginea satului ; şi el, plin de duh sfânt fiind, i-a cunoscut şi i-a înţeles ce vor. Grăbindu-se a-i întâmpinà, le-a grăit cu dragoste vorbe bune şi s'a pus în slujba lor întrebându-i ce caută.

www.dacoromanica.ro

l-au vorbit oamenii lui Pilat:

— Poţi să ne spui, cinstite omule, dacă trăieşte aici un oarecare Longhin, care a fost sutaş împărătesc?

— Trăieşte aici, le-a răspuns Longhin; dar ce treabă aveţi cu el?

Au răspuns oştenii:

—Am auzit că este om bun şi dorim să-l cercetăm; că noi suntem oşteni, iar el a fost sutaş de oşteni, şi voim a-l cunoaşte.

— Vă rog, domnii mei, le-a grăit Longhin, abateţi-vă pe la casa mea şi vă odihniţi puţin de cale. Ştiu unde trăieşte cel pe care-l căutaţi; am să-i trimit răspuns, şi el singur va veni la voi, căci nu locuieşte departe.

Iar oştenii foarte bucuroşi au primit ospeţia sutaşului,—şi Longhin i-a dus acasă la el, i-a poftit să intre şi să se aşeze şi le-a întins masă mare. Astfel au stat acolo oştenii ş'au petrecut cu mâncări şi vin până ce-a înserat. Atunci fiind prea veseli şi deslegându-li-se limbile, s'au hotărît să încredinţeze lui Longhin taina lor ca unui prieten; dar mai înainte de toate l-au legat cu jurământ ca nu cumva să

www.dacoromanica.ro

spuie cuiva ce va aflà, căci e o taină de moarte.

—Noi, a zis unul din ei, suntem trimiși aici ca să luăm capul lui Longhin și al celor doi tovarăși ai lui. Așa a hotărît Cezarul dela Roma și Pilat ne-a trimis pe noi să împlinim porunca. Cată să nu afle, ca să nu fugă și să nu scape.

— Să n'aveți nici o grijă, bunii mei oaspeți, le-a grăit sutașul; Longhin se va înfățișà singur, și se vor găsì cu el și cei doi prieteni ai săi.

Culcându-se ostașii și adormind, Longhin a trimes în grabă veste prietenilor săi ca să vie la dânsul; apoi a îngenunchiat și și-a rădicat inima cătră Dumnezeu rugându-se. Și, pregătindu-se de jertfă și de moarte curată, erà senin. Și rugându-se și așteptând ceasul izbăvirii, a trecut noaptea în tăcere și i s'au arătat la răsărit cele din urmă zori pământești.

Sculându-se oștenii, se sârguiau gătindu-se de cale; și rugau pe Longhin să meargă cu ei să le arăte pe cel pe care-l căutau, după cum le făgăduise.

—Mai îngăduiți puțin, prietenilor, le-a

www.dacoromanica.ro

răspuns Longhin; am trimis după el, și se va înfățișà aici fără zăbavă.

Și primind sutașul dela ai săi înștiințare că prietenii lui se văd venind, a ieșit din casă, i-a întâmpinat și i-a sărutat cu dragoste zicându-le:

„Bucurați-vă, robi ai lui Hristos și ai mei prieteni; bucurați-vă împreună cu mine, că ni se apropie veselia și a sosit vremea deslegării noastre din cătușele trupești. Că iată mult nu va trece și vom sta înaintea Domnului nostru, pe care l-am văzut răbdând patimi și înviind întru toată mărirea!"

Astfel grăind Longhin cătră prietenii săi, le-a spus toate despre adunarea Iudeilor, despre porunca Cezarului și sosirea oștenilor.

„Cei care au venit să ne ia capetele sunt aici, a zis el; să intrăm la ei."

Auzind prietenii cuvintele lui, s'au bucurat că s'au învrednicit și ei de ceasul cununei mucenicești. Și au intrat cu sutașul în casă. Și a vorbit astfel Longhin:

— Iată, se înfățișează înaintea voastră,

www.dacoromanica.ro

prietenilor, cel pe care-l căutaţi, împreună cu cei doi tovarăşi ai săi.

— Unde-i Longhin? a întrebat cu mirare mai-marele oştenilor; şi care sunt tovarăşii săi?

— Eu sunt Longhin, a spus sutaşul, şi aceştia îmi sunt tovarăşii.

Gluma aceasta, cinstite omule, a strigat oşteanul râzând, noi nu vrem s'o credem. Du-ne la cel osândit, căci trebuie să îndeplinim porunca.

— Noi suntem cei pe care îi căutaţi, a vorbit cu blândeţe şi cu tărie sutaşul. Faceţi cum vi s'a poruncit de cei ce v'au trimis!

Au stat oştenii cu mare uimire, privindu-i. Şi nu le veneà a crede, şi se ruşinau, şi stăteau la îndoială dacă trebuiau să supuie morţii pe cel care-i primise şi găzduise şi-i ospătase ca pe nişte fraţi.

—O dragii mei, îi îndemnà Longhin, nu pregetaţi, căci numai aşa îmi puteţi plăti dragostea ce v'am arătat. Impliniţi mai curând porunca, căci de mult doresc să văd pe Domnul meu!

Apoi s'a îmbrăcat în straie albe de în-

www.dacoromanica.ro

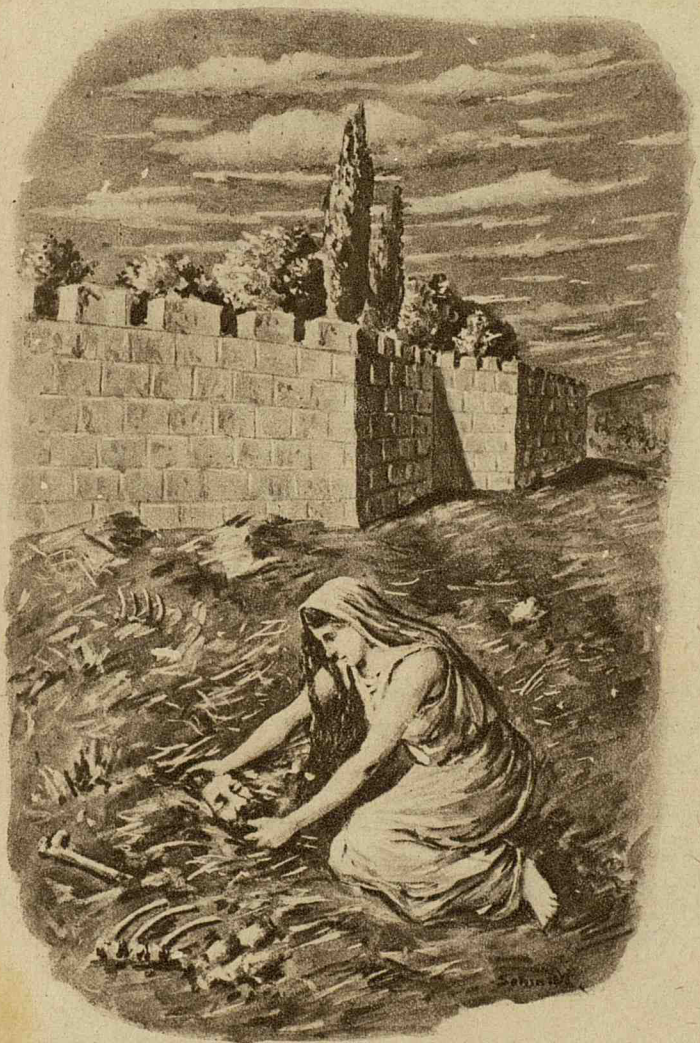

Și când a simțit sub degetele ei ceia ce căută, deodată i s'a risipit negura și 'n lumina soarelui a văzut capul blândului apostol din Capadochia... (pag. 84).

www.dacoromanica.ro

gropare şi a chemat în juru-i pe casnicii săi şi le-a arătat cu mâna spre o colină verde, umbrită de palmieri. Ş'a zis :

„Acolo să-mi puneţi, iubiţilor, trupul, alături de tovarăşii mei întru Hristos. Voi rămâneţi cu bine, credeţi în învăţătura cea bună şi veniţi de-mi daţi cea din urmă sărutare."

Şi îmbrăţişând pe toţi, a îngenunchiat alături de prietenii săi şi şi-a plecat capul subt sabie.

Cu sufletele cutremurate, oştenii au îndeplinit porunca şi au lovit. Apoi luând cu dânşii capul sfântului Longhin l-au dus la Ierusalim. Iar casnicii, plângând, au îngropat trupurile mucenicilor cu cinste pe colina cea verde, subt umbra palmierilor.

Cinstitul cap al sutaşului oştenii l-au înfăţişat lui Pilat şi Iudeilor drept dovadă a morţii. Şi cei înveninaţi încă de ură au poruncit ca să-l arunce afară din cetate în gunoiu. Şi a rămas capul aruncat şi părăsit dincolo de ziduri, până ce l-au acoperit cu totul pulberile şi gunoaiele cetăţii.

www.dacoromanica.ro

Iar în acea vreme s'a întâmplat că o femeie văduvă din Capadochia, cu numele Ana, s'a îmbolnăvit de amândoi ochii şi a orbit. Şi multă vreme s'a căutat cu doctori umblând la Cezareea şi la alte oraşe, dar niciun folos n'a câştigat. Atunci s'a gândit să meargă la Ierusalim, să se închine la acele locuri sfinte şi la acel mormânt despre care omul cel blând, cu numele Longhin, vorbise odinioară noroadelor din Capadochia, sămănând în sufletele lor adevărul : acolo să caute ajutorul lui Dumnezeu pentru ochii săi orbiţi. Deci luând pe fiul său unul născut a pornit pe cale şi s'a coborît dela munţi către miazăzi ; ş'a dus-o copilul, purtând-o de mână, până la Ierusalim. Şi ajungând la sfintele locuri, fiul văduvei s'a îmbolnăvit şi în puţine zile a murit. Iar femeia oarbă plângeà nestânse lacrimi, zdrobită de mâhnire. „Căci, zicea ea, acuma am pierdut a doua oară lumina ochilor mei !" Şi nu mai găseà mângâiere şi se tânguià cu amar, singură între zidurile Ierusalimului, ca'ntr'o pustie.

Ci iată, în noaptea ei de durere, i s'a

www.dacoromanica.ro

arătat în vedenie sfântul Longhin și a mângâiat-o.

„Sărmană mamă, nu mai plânge," i-a zis el cu bunătate, „căci îți voiu arătà unde sălășluește fiul tău, întru slavă, și vei dobândì iară lumină ochilor. Adă-ți aminte de toate câte am vorbit eu odată de Hristos răscumpărătorul, de patimile și învierea lui, pe care eu cu ochii mei le-am văzut; și să știi că fiul tău lângă Iisus se află. Și să mai știi că și eu am fost prigonit de dușmanii adevărului, și am fost tăiat împreună cu cei doi prieteni ai mei,— și capul meu zace în gunoiu, dincolo de ziduri. Du-te și-l caută; și găsindu-l, se va face iar ziuă pentru ochii tăi și-l vei vedeà!"

Când s'a întunecat vedenia și s'a stâns glasul, femeia s'a râdicat din locul ei cu înfiorare și nădejde și a pornit cătră asfințit, de unde veneà vântul mării, cu mirosul gunoaielor; și se rugà de trecători s'o ajute și s'o îndrepte spre locul unde-și varsă cetatea necurățeniile. „Duceți-mă unde sunt gunoaie multe", ziceà ea,— și lămureà celor ce-o duceau așezarea lo-

www.dacoromanica.ro

culuí, așà cum i se arătase în vedenie. Ajungând acolo, a pipăit locul și l-a cunoscut—și a început a scormonì cu mânile. Și când a simțit subt degetele ei ceiace căută, deodată i s'a risipit negura și'n lumina soarelui a văzut capul blândului apostol din Capadochia.

Cu plângeri de bucurie a dat atunci slavă lui Dumnezeu și luând în brațe capul sutașului l-a sărutat și l-a dus la casa în care găzduià. Acolo spălându-l l-a uns cu mirezme,—și simțeà în sine înaltă bucurie, biruitoare a durerilor ei. Iar în noaptea următoare văduva a văzut iarăș pe sfântul Longhin în lumină mare și haine strălucite și-i aduceà de mână pe copilul ei în straie de nuntă,—și sfântul l-a cuprins îmbrățișându-l, iar copilul zâmbeà fericit. „Iată, femeie", i-a zis vedenia, „unde se află fiul tău. Bucură-te, căci aici e împărăția cea fără de moarte. Rădică-te; pune capul meu și trupul fiului tău în aceiași raclă și du-le în pământul unde am propovăduit cuvântul Domnului".

Grabnic s'a sculat femeia și a făcut întocmai după aceste cuvinte. Și luând în

www.dacoromanica.ro

tr'o raclă trupul fiului său şi capul sutaşului le-a dus în patria sa, dincolo de munţi, şi le-a îngropat într'un loc de tăcere şi de tihnă, aproape de săraca-i locuinţă.

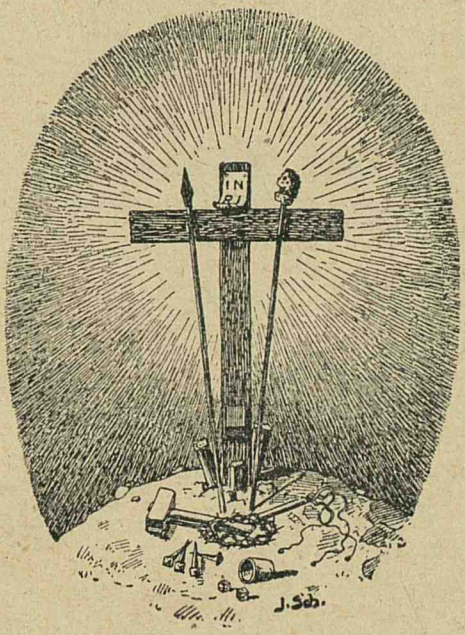

www.dacoromanica.ro

CUVIOASA PELAGHIA
CARE A FOST INTĂIU DESFRÂNATĂ

www.dacoromanica.ro

CUVIOASA PELAGHIA, CARE A FOST INTÂIU DESFRÂNATĂ

Acestea a vorbit Iacov, ucenicul fericitului Non:

Preasfinţitul ariepiscop al cetăţii Antiohia, pentru nevoile bisericii, a cemat la sine, dela cetăţile dimprejur, opt episcopi, între care se află şi omul lui Dumnezeu, Non, episcopul meu. Cum a primit cuvânt, a pornit dela Iliopoli şi m'a luat şi pe mine cu dânsul. Minunat şi desăvârşit călugăr erà fericitul Non, şi anii vieţii lui îmbunătăţite începuseră la mănăstirea care se numeşte Tavenisiot, în pustie.

Când au ajuns la Antiohia, s'au adunat episcopii în biserica sfântului mucenic

www.dacoromanica.ro

Iulian; și cu toții au dorit să audă dela Non cuvânt de învățătură. Și stăteau lângă ușile bisericii, în pridvor, iar Non a prins a vorbi ș'a învăța cu minunate cuvinte.

Cum stăteau toți și-l ascultau, iată că s'a apropiat în trecere pe lângă ușile bisericii o femeie din cei necredincioși, care erà vestită în toată Antiohia ca desfrânată. Și erà îmbrăcată cu haine de mult preț, împodobită cu aur, cu pietre scumpe și cu mărgăritare. Iar împrejurul ei mergeau mulțime de fecioare și de tineri, îmbrăcați strălucit și purtând brățări de aur. Și femeia aceia erà atât de frumoasă, încât oamenii mireni nu puteau să-și sature vederea de frumusețea ei. Și când a trecut pe lângă noi a umplut tot văzduhul de bună mireazmă de aromate.

Văzând-o episcopii cum mergeà fără rușine, cu capul neacoperit și pieptul gol, au suspinat și și-au închis ochii, întorcându-și cinstitele fețe ca dela un pacat mare.

Ci numai fericitul Non o priveà neclintit și țintă; ș'a urmărit-o cu ochii până ce n'a mai văzut-o. Apoi s'a întors cătră episcopi și a întrebat:

www.dacoromanica.ro

— Nu cumva vă place frumusețea acelei femei?

Neprimind dela nimeni răspuns, Non și-a plecat fruntea și a început a plânge. Și adunându-și în băsmăluță lacrimile, își udă pieptul. Apoi, suspinând din adâncul inimii, iarăș a întrebat pe episcopi:

— Oare nu v'ați îndulcit cumva, privind frumusețea ei?

Episcopii tăceau. Iar Non a vorbit iar:

— Cu adevărat, eu am învățat mult dela dânsa. Căci pe femeia aceasta Domnul o va pune la înfricoșata sa judecată și cu dânsa ne va judecà pre noi. Căci nu vă gândiți oare câte ceasuri a zăbovit ea în cămara sa, spălându-se, îmbrăcându-se și împodobindu-se; uitându-se în oglindă și având toată grija ca să se arăte mai frumoasă decât toate înaintea ochilor vremelnici? Iar noi, având în ceruri pre Mirele cel fără de moarte, nu ne îngrijim ca să ne împodobim ticălosul suflet, care e cu totul prihănit, gol și plin de rușine; nu ne sârguim ca să-l spălăm cu lacrimile pocăinței și să-l îmbrăcăm cu podoaba faptelor bune, ca să se arăte ochilor lui

www.dacoromanica.ro

Dumnezeu plăcut şi să nu fie ruşinat şi lepădat la nunta Mirelui!

După ce a rostit această învăţătură, fericitul Non m'a luat pe mine, nevrednicul său diacon, şi amândoi ne-am dus la chilia ce ne erà dată, lângă biserica sfântului Iulian. Ş'acolo, intrând în cămara sa, episcopul meu s'a aruncat cu faţa la pământ şi plângeà iarăş, zicând:

— Doamne Iisuse Hristoase, iartă-mă pe mine păcătosul; căci femeia aceia, cu grija pentru podoabe trupeşti a întrecut toată râvna mea sufletească. Ea-şi pune atâta sârguinţă ca să fie frumoasă, iar eu nu mă silesc să-ţi fiu plăcut, ci petrec în lenevire şi neîngrijire. Vai mie, gol sunt, nepăzind poruncile tale! Şi n'am nădejde în faptele mele, ci în mila ta!

Astfel grăià fericitul Non şi se tânguià, şi se rugà şi pentru femeia aceia desfrânată, zicând:

— Doamne, nu pierde zidirea mânilor tale, ca să nu slujească demonilor aşà frumuseţi, ci o întoarce la tine, ca să se mărească printr'însa numele tău cel sfânt. Căci Ţie toate-ţi sunt cu putinţă!

www.dacoromanica.ro

Intr'un târziu, contenindu-şi suspinele, s'a liniştit. Ş'a trecut ziua aceia. Iar Duminică noaptea, după săvârşirea utreniei, fericitul Non, învăţătoriul meu, a grăit către mine astfel:

— Frate Iacove, ascultă ce vis mi s'a arătat în noaptea asta. Mi se păreà că stau într'un colţ al sfântului altar, săvârşind slujba. Şi dintr'odată văd o porumbiţă neagră şi murdară, care zburà împrejurul meu: şi nu puteam suferì necurăţia ei. Iar când diaconul a rostit: „Câţi sunteţi chemaţi, ieşiţi", porumbiţa s'a mistuit în ochii mei şi n'am mai văzut-o până la sfârşitul leturghiei. Dar ieşind din biserică, iar o văd, şi iar bătеà din aripi în juru-mi. Ci eu, tinzând mâna, am prins-o şi am aruncat-o în apa care erà în pridvorul bisericii. Şi zbătându-se acolo şi spălându-se de toată necurăţia, a ieşit în zbor, curată şi albă ca zăpada. Şi înălţându-se în văzduh, s'a făcut nevăzută.

Vorbindu-mi şi povestindu-mi astfel, fericitul Non, am pornit către soborniceasca biserică. Acolo ne-am întâlnit cu episcopii ceilalţi. Sărutând cu toţii pe arhipăstor am îmbrăcat odăjdiile şi am să-

www.dacoromanica.ro

vârşit sfânta slujbă. Iar la urmă arhiepiscopul Antiohiei a poruncit învăţătoriului meu ca să grăiască învăţătură către popor.

Iar Non deschizându-şi gura, după duhul lui Dumnezeu care sălăşluià într'însul, a început a vorbì şi a învăţà. Şi graiul lui nu erà meşteşugit şi de mai înainte pregătit, ci uşor şi curat, curgând ca izvorul. Şi vorbind el despre înfricoşatul judeţ dela ţărmul veacurilor şi despre plata dreptilor şi răilor în veşnicie, tot norodul care erà de faţă se smereà şi se umileà şi udà pământul cu lacrămi.

Pe când cuvântà el, s'a întâmplat, după o rânduială neînţeleasă de oameni, ca desfrânata aceia, care treceà pe drum, să se oprească şi să intre în biserică. Piciorul ei niciodată nu călcase în sfântul lăcaş şi păcatele ce săvârşise, niciodată nu puseseră umbră peste sufletul său. Totuş s'a oprit şi s'a hotărît să intre. Şi păşind încet, urmată de două slugi ale sale, a pătruns în mulţime şi a început s'asculte cuvântul fericitului Non.

Incet-încet inima ei împietrită s'a încălzit şi s'a făcut ca ceara; şi înţelegerea măririi lui Dumnezeu, a zădărniciei acestei

www.dacoromanica.ro

vieţi şi a păcatelor sale a străbătut-o ca fulgerul; şi plecând adânc fruntea a suspinat ş'a prins a plânge amar. Ş'a ascultat umilită şi plângând, până la sfârşit, pe cântăreţ; apoi, pe când poporul ieşeà, ea s'a ferit lângă un pilastru ş'a chemat la ea pe cele două slugi cu care venise:

— Aşteptaţi aici, le-a poruncit ea, şi băgaţi de samă când va ieşì bărbatul acela sfânt, care a vorbit. Luaţi-vă după dânsul şi vedeţi unde găzduieşte. Şi să veniţi să-mi spuneţi.

Apoi, cu inima înfrântă, a intrat în cetate. Iar cei doi tineri, slujitorii ei, i-au îndeplinit porunca şi i-au adus ştirea. Şi ea pe loc s'a aşezat şi, luând pana, a scris cătră fericitul Non această scrisoare:

„Sfântului ucenic al lui Hristos scriu eu păcătoasa şi ucenica Diavolului. Am auzit despre Dumnezeul tău că a plecat cerurile şi s'a pogorît pe pământ, nu pentru cei drepţi, ci ca să mântuiască pe păcătoşi. Şi atât de mult s'a umilit, încât a mâncat şi cu vameşii, ş'a locuit cu păcătoşii ş'a vorbit cu desfrânatele. Deci, domnul meu, dacă eşti adevărat rob al lui Hristos, precum aud dela creştini, nu

www.dacoromanica.ro

mă lepădà, căci prin tine vreau să cunosc pre Mântuitoriul lumii."

Aducând slujitorii scrisoarea aceasta, Non a cetit-o; apoi, întrebând, a înțeles ușor de cine erà scrisă. Și 'ndoindu-se de gândul desfrânatei, i-a răspuns:

„Orice gând vei aveà,—să știi că lui Dumnezeu nu-l poți ascunde. Și să nu mă ispitești, căci eu păcătosul sunt slujitoriul lui Dumnezeu. De ai cu adevărat bunăvoie, ca să crezi în Dumnezeul meu și dorești să mă vezi pentru asta, vină și mă vei găsì cu ceilalți episcopi. Iar de voiu fi singur, nu vei puteà să mă vezi."

*

Cetind păcătoasa aceste vorbe, i s'au luminat ochii de bucurie. Și râdicându-se, și-a pus văl pe cap ș'a ieșit în grabă, alergând la biserica sfântului Iulian. Acolo a trimes știre fericitului Non despre venirea ei. Și pe când ea așteptà cu umilință afară, învățătoriul meu a chemat la sine pe ceilalți șapte episcopi. Apoi a trimes cuvânt femeii că poate să se înfățișeze.

Intrând în chilie, numai o clipă și-a râdicat ochii asupra soborului; apoi s'a

www.dacoromanica.ro

... arată-mi darul tău și fă-mă creștină. Căci eu sunt marea păcatelor și adâncul fără-de-legilor... (pag. 97)

www.dacoromanica.ro

Dar după două zile, pe când Pelaghia dormea în chilia Cuvioasei Romana, a simţit asupra ei duh necurat...
(pag. 101).

www.dacoromanica.ro

aruncat la pământ plângând s'a sărutat picioarele lui Non, zicând :

— Te rog, domnul meu, urmează pilda învățătoriului Hristos : arată-mi darul tău și fă-mă creștină. Căci eu sunt marea păcatelor și adâncul fără-de-legilor. Curăță-mă prin botez.

Și erà atâta durere și înfrângere în vorbele ei, încât episcopii și clericii care erau de față își scăldau fețele în lacrimi. Și Non, plecându-se, a cuprins-o și abia a putut s'o ridice dela picioarele sale. Și i-a vorbit :

— Pravila poruncește a nu botezà pe o desfrânată, fără chezași, ca nu cumva să se întoarcă iarăș la viața ei de mai 'nainte.

Auzind aceste vorbe ea a căzut din nou cu obrazul la pământ și, ca odinioară păcătoasa din Evanghelie cu Hristos, vărsà lacrimi și spălà cu ele picioarele lui Non și le ștergeà cu părul capului. Și strigà plângând :

— Dacă nu mă botezi astăzi, vei da samă lui Dumnezeu pentru sufletul meu ! Din mânile tale să ceară Dumnezeu sufletul meu și asupra ta să cadă faptele mele cele rele ! De nu mă depărtezi acum

www.dacoromanica.ro

dela rău şi nu mă curăţi, mă întorc iarăş la desfrâu şi la idoli. Dacă nu mă faci acuma mireasa lui Hristos şi nu mă aduci la Dumnezeul tău, să nu te primească cu dânsul şi cu sfinţii Lui!

Stăteau toţi şi priveau cu uimire atâta aprindere şi râvnă, — şi preamăreau în sufletele lor pe iubitoriul de oameni Dumnezeu. Şi întorcându-se fericitul Non către mine, smeritul Iacov, m'a trimes la Arhiepiscop ca să-i spun toate cele întâmplate. Şi grăbind, m'am dus şi i-am spus. Iar el, ascultându-mă, s'a umplut de bucurie şi a poruncit slujitorilor să aducă pe cuvioasa Romana, care erà întâia diaconiţă bisericească. Şi i-a rânduit să meargă cu mine. Şi mi-a dat astfel răspuns pentru învăţătoriul meu;

— Spune-i aşà lui Non: „Cucernice părinte, pe tine te aşteptà lucrul acesta, pentrucă eşti gura lui Dumnezeu care a zis: „de vei scoate cinstit din nevrednic, ca gura mea vei fi."

*

M'am întors cu Romana diaconiţa, la adunarea episcopilor; şi'am găsit pe Pela-

www.dacoromanica.ro

ghia zăcând tot la pământ, la picioarele fericitului Non. Şi ascultând răspunsul arhiepiscopului, învăţătoriul meu s'a aplecat cu blândeţe către păcătoasă şi a ridicat-o, zicându-i :

— Scoală-te, fiică, să 'nveţi cele de trebuinţă pentru botez.

Ea s'a înălţat, cu umilinţă şi fierbinte bucurie. Şi aşteptă cu grumazul aplecat.

A grăit Non către dânsa :

— Mărturiseşte-ţi întâiu păcatele !

Ea a răspuns cu lacrimi nouă :

— De-mi voiu cercetă cugetul, nimic bun nu voiu află în el. Iar păcatele mele sunt mai multe decât nisipul mării. Şi apa mării nu ajunge pentru spălarea faptelor mele necurate. Nădăjduiesc însă în Dumnezeul tău că va privi spre mine cu milă !

— Care-ţi este numele? a întrebat-o episcopul.

— Părinţii mei mi-au pus numele Pelaghia, a rostit ea ; iar cetăţenii Antiohiei îmi zic Margareta, pentru podoabele multe şi de mare preţ cu care m'au înfrumuseţat păcatele mele.

Episcopul atunci a început s'o înveţe

www.dacoromanica.ro

credința. Iar ea îl ascultă cu înfrângere și umilire și i se umpleà de lumină sufletul. Și fiindu-i maică duhovnicească Romana diaconița, au botezat-o în numele Tatălui, al Fiului ș'al Sfântului Duh. Și fericitul Non a uns-o cu sfântul mir și a împărtășit-o cu trupul și sângele Domnului. Apoi, după ce au îmbrăcat-o în straie albe, au dus-o în locul unde găzduiam noi, la catechumenie. Ș'acolo, învățătoriul meu a zis către ceilalți episcopi:

— Veniți la ospăț, fraților, să ne bucurăm cu îngerii, că am găsit oaia cea pierdută. Și să gustăm untdelemn și vin cu veselie duhovnicească.

Așezându-se toți în jurul mesei, au ospătat cu cea botezată. Și vorbeau cu bucurie lucruri bune, și Pelaghia ascultà și priveà cu alt sulfet, împdoobită c'o nouă, frumusețe.

Iar pe când erau ei la acea curată desfătare, diavolul a început a se tânguì și urechile lor îi auzeau cuvântul. Și țipà cu glas omenesc și blestemà pe învățătoriul meu: „Că mi-ai răpit treizeci de mii de Saracini și i-ai botezat! Și cetatea Iliopoli care trăià după rânduielile mele ai

www.dacoromanica.ro

întors-o către Dumnezeul tău! Ş'acuma iar trebuie să rabd vicleşugurile tale, călugăr cu năravuri rău. Blăstămată să fie ziua în care te-ai născut, căci pâraiele lacrimilor tale mi-au risipit şi mi-au pustiit casa!"

Şi strigă şi către Pelaghia: „Aşa-mi faci tu, doamnă? Mă vinzi şi te întovărăşeşti cu duşmanii mei!"

Văzând-o tulburată, învăţătoriul meu i-a poruncit să se întărească cu semnul crucii. Iar ea şi-a înălţat frumoşii ochi şi a făcut semnul izbăvirii. Ş'a tăcut diavolul ş'a fugit, ş'a căzut uneltirea lui.

*

Dar după două zile, pe când Pelaghia dormeà în chilia cuvioasei Romana, a simţit asupra ei duh necurat. Ş'un glas desmierdător o mustrà şi-i aminteà de lume şi de viaţa de-altădată, şi de podoabe şi bogăţii, şi de toate desfătările. Iar ea înţelegând că s'a întors iarăş asupra ei Demonul, a făcut semnul izbăvitor şi s'a întărit, murmurând:

„Cel ce m'a scos din ghiarele tale şi m'a făcut mireasă a cereştii sale cămări—

www.dacoromanica.ro

să te depărteze și să te-alunge dela mine!" Și 'ntinzând brațul a deșteptat pe cuvioasa Romana. Și stând amândouă treze în lumina candelei, Pelaghia îi povesteà cum a venit asupra ei valul întunericului. Și-i cerù ajutorul rugăciunii:

— Roagă-te pentru mine, maică, căci mă supără vicleanul.

— Fiică, să nu te înfricoșezi de dânsul, i-a răspuns diaconița, căci acuma el se cutremură și de umbra ta!

Și fiind pace în jurul lor, le-a cuprins iar umbra somnului.

Dimineața Pelaghia a chemat pe sluga ei de credință și i-a zis:

— Du-te acasă și fă izvod de toate câte sunt în lăzile mele cu aur. Și toate podoabele și toate ale mele să le aduci aici.

Implinindu-și sluga porunca, Pelaghia a chemat pe fericitul Non. Și luând bogățiile și podoabele i le-a pus la picioare, zicând:

— Iată bogăția Satanei. O dau în sfintele tale mâni. Eu mă îndrept spre alte bogății, ale Domnului meu Iisus.

Și fericitul Non primind darul, a chemat pe economul bisericii. Și'naintea tu-

www.dacoromanica.ro

turor celor de față i-a dat averea Pelaghiei. Și i-a vorbit astfel:

„Te jur în numele Treimii să nu duci în episcopie nimic din aurul acesta, nici în biserică, nici în casa ta, și nici să dai din el la vre-un cleric. Tot ce vezi să împarți orfanilor, săracilor și neputincioșilor: că așa se cuvine, ca cele rău adunate să se împartă bine; și bogăția păcatului să se facă bogăție a dreptății. De vei călcà jurământul acesta, anatema să fie casa ta; și partea ta să fie cu cei ce-au răstignit pe Domnul!"

Iar Pelaghia, dând tot, s'a veselit. Ș'a chemat în juru-i pe toți slujitorii și slujnicele ce aveà și i-a împărtășit c'o parte din aur și argint. Și le-a zis:

„Fraților, vă liberez din vremelnicele slujbe. Ci voi sârguiți ca să vă liberați din robia deșartă a păcătoasei lumi. Și precum în lumea aceasta am petrecut împreună, așa să ne învrednicim a fi la un loc și în viața cea fericită."

Și îmbrățișându-i, le-a dat drumul. Și ei s'au dus cu lacrimi. Iar ea plângeà de bucurie.

Iar când a fost a opta zi, trebuià, după

www.dacoromanica.ro

obiceiul celor din nou botezaţi să-şi scoată hainele albe primite la botez. Erà într'o Duminică, şi Pelaghia s'a sculat foarte de dimineaţă. Şi-a scos vălurile şi pânzele albe, ş'a luat pe ea o tunică aspră de păr. Punând de-asupra o haină veche a fericitului Non, a ieşit în taină din mănăstire. Nimeni n'a ştiut încotro a apucat, şi nimic nu s'a mai aflat de dânsa.

*

Nu după multe zile, arhiepiscopul ne-a dat drumul. Şi pe când ne pregăteam de plecare, învăţătoriul meu a văzut pe cuvioasa Romana plângând.

— Plângi oare după copila ta sufletească? a întrebat-o Non. Nu mai plânge, ci te bucură; căci Pelaghia, caşi Maria, şi-a ales partea cea bună.

Şi ne-am întors la Iliopoli, în cetatea noastră.

Iar după trei ani mi-a venit dor să mă duc la Ierusalim, ca să mă închin la mormântul Domnului. Şi m'am rugat la fericitul Non să-mi dea voie. Şi el mi-a pus mâna pe frunte, m'a binecuvântat şi mi-a zis:

www.dacoromanica.ro

— Du-te, frate Iacove. Iar când vei ajunge la sfintele locuri, să cercetezi și să cauți pe un călugăr cu numele Pelaghie. Să știi că este famen și locuiește într'un loc ascuns. Iar aflându-l, să vorbești cu el, pentrucă vei folosi mult. E adevărat rob al lui Hristos și călugăr desăvârșit.

Pregătindu-mă, m'am sculat ș'am purces la locurile sfinte. Și ajungând cu bine, m'am închinat sfintei Invieri a Domnului și cinstitei cruci. Iar a douazi mi-am adus aminte de cuvântul fericitului Non și am pornit întrebând și căutând pe monahul Pelaghie. Ș'am aflat sihăstria lui în muntele Eleonului, unde Izbăvitoriul se rugà odinioară. Acolo trăià într'o chilie fără ușă, pentrucă zidise toate ieșirile. Numai o ferestruică joasă rămăsese în păretele de stâncă, privind spre lume. Acolo am bătut.

S'a întins o mână uscată ș'a deschis ferestruica. Ș'am văzut chip de aschet, stors de înfrânări, ars de vegheri, cu ochii mari lucind de focul credinței. I-am cerut binecuvântarea, și el s'a uitat la mine lung ș'a zâmbit ușor.

— Frate, mi-a zis, nu ești tu Iacov diaconul fericitului Non?

www.dacoromanica.ro

Eu m'am mirat mult că mă cunoaşte şi mi-a spus pe nume. Ş'am răspuns;

— Da, părinte, eu sunt.

Şi mi-a vorbit iar, cu glas dulce:

— Să spui episcopului tău să se roage pentru mine.

A tăcut puţin; apoi mi-a vorbit din nou:

— Şi tu, frate, să te rogi pentru sufletul meu.

Şi mai privindu-mă o clipă, a închis ferestruica ş'a început a cetì ceasul al treilea.

Stând lângă chilie, în singurătate, am rădicat rugăciune. Apoi cugetând la vederea minunată a unui asemenea schivnic şi la glasul lui cel blând şi pătrunzător, am coborît cărarea înflorită spre mănăstirile din văi. Şi umblând în celelalte zile şi cercetând sfinte lăcaşuri, vorbeam cu călugări despre famenul Pelaghie. Şi toţi îl lăudau şi se minunau de viaţa lui.

Ci înainte de a mă întoarce la locul meu, m'a cuprins dorinţă vie să văd iar chilia din muntele Eleonului şi să mai vorbesc odată cu schivnicul Pelaghie. Suind deci poteca aspră, m'am oprit sus ş'am bătut în ferestruie.

www.dacoromanica.ro

Nu mi-a deschis.

Am îndrăznit atunci a-l strigà pe nume.

— Deschide, avvo Pelaghie!

Nu mi-a răspuns.

Crezând că-i îngenunchiat la rugăciunile lui, am mai aşteptat o vreme. Apoi iar am bătut în ferestruică şi l-am rugat să se arăte. Neprimind nici de data asta răspuns, m'am hotărît s'aştept până ce se va arătà. Ş'am aşteptat multă vreme, căci doream fierbinte să-l mai văd odată şi să-i primesc binecuvântarea. Am aşteptat ziua aceia toată şi încă două zile. Şi el nu se arătà. Atunci m'am gândit: „Ori s'a dus din chilia asta aiurea, ori a murit."

Ş'am îndrăznit să deschid în silă ferestruia. Şi vârînd capul, am văzut în umbra peşterei pe schivnic zăcând mort la pământ, cu faţa în sus. M'am înfricoşat. Ş'am plâns că nu m'am învrednicit să dobândesc binecuvântarea lui cea de pe urmă.

Inchizând ferestruia, am coborît grabnic în vale ş'am intrat în Ierusalim ş'am vestit acolo la mănăstiri pe sfinţii părinţi că Avva Pelaghie, famenul, a murit. Şi îndată a străbătut vestea prin toată ce-

www.dacoromanica.ro

tatea cum că sfântul Pelaghie, monahul cel purtător de semne, a adormit întru Domnul.

Şi s'au strâns monahi din toate mănăstirile din Ierusalim şi dela Ierihon şi de pe ţărmul cellalt al Iordanului; şi mare mulţime de popor s'a adunat; şi s'au suit în munte, pentru îngroparea sfintelor moaşte. Şi spărgând ferestruia chiliei au făcut intrare ca pentru un om, ş'au pătruns înăuntru bărbaţi cucernici, ş'au scos la lumină pe Pelaghie. Şi s'a nevoit pe poteca muntelui până sus şi Patriarhul Ierusalimului, înconjurat de alţi mulţi părinţi. Ş'au început a face rugăciuni şi pregătiri de înmormântare.

Incepând, după obiceiu, a unge trupul mort cu aromate, cu mare uimire văzură că schivnicul erà femeie. Ş'atunci m'a fulgerat înţelegerea vorbelor învăţătoriului meu la plecare, şi mi-am dus aminte de glasul cel dulce, ş'am înţeles că înaintea mea doarme aceia căreia-i zisese Margareta în cetatea Antiohiei.

Iar părinţii, slăvind voinţa lui Dumnezeu care are pe pământ sfinţi ascunş nu numai bărbaţi, ci şi femei, au cercat să

www.dacoromanica.ro

ţie taină faţă de norod. Dar nu s'a putut căci vestea a răscolit mulţimea ca vântul ierburile. Şi s'a umplut muntele şi de alţi oameni, şi veneau şi alţii iarăş de pretutindeni; ş'au sosit şi călugăriţe cu lumânări şi cu tămâie.

Cu vieṛs de psalmi au luat pe braţe trupul şi cu cinste l-au îngropat în chilia de piatră, în lăcaşul umilinţei, zdrobirii şi răscumpărării. — Iar eu m'am întors la Iliopoli şi cu lacrimi am povestit fericitului Non cele ce văzusem.

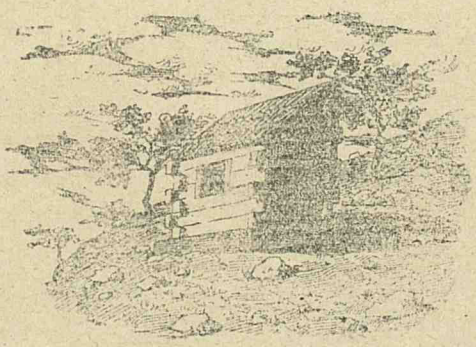

www.dacoromanica.ro

SFÂNTUL MUCENIC ALEXANDRU CĂRBUNARIUL

www.dacoromanica.ro

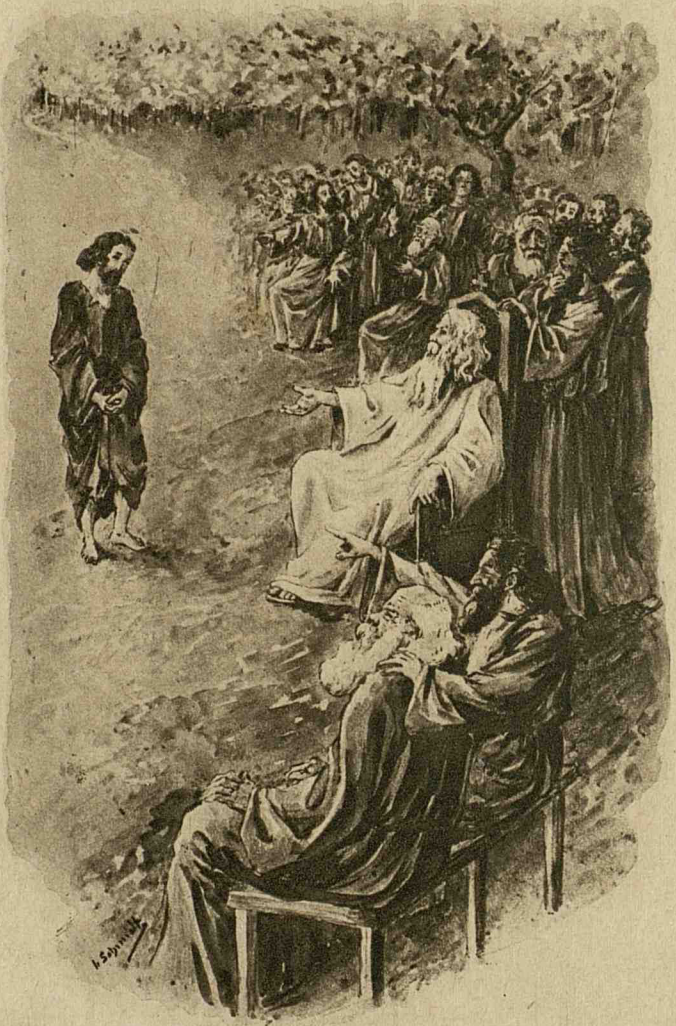

— Omule, care este numele tău și de unde vii? (pag. 117).

www.dacoromanica.ro

Şi când a început a rosti cuvânt, toţi ascultau pătrunşi de uimire... (pag. 120).

www.dacoromanica.ro

SFÂNTUL MUCENIC ALEXANDRU CĂRBUNARIUL

Pe vremea când peste părţile Pontului erà mai mare Filip, în veacul al treilea după naşterea Mântuitoriului, credincioşii din Comane s'a întâmplat să rămână fără episcop. Şi hotărînd să-şi aleagă alt păstor sufletesc, au trimis răspuns sfântului Grigorie făcătoriul de minuni, care trăià în Neocesareia Pontului, să vie în mijlocul lor să le puie episcop. Grăbind sfântul a îndeplinì dorinţa credincioşilor, s'a sculat şi a venit în cetatea Comane, şi aici a rânduit adunare mare şi sfat. Şi 'n acel sobor s'au râdicat bărbaţi cu vază şi cu dragoste de biserică şi, cuvântând, au arătat cum s'ar cuvenì să fie păstoriul lor.

www.dacoromanica.ro

Ar trebuì să fie ziceau unii un om cu vază, care să se bucure de cinste, un om din neam ales, pe care toţi l-ar cunoaşte şi cătră care toţi s'ar plecà. Alţii arătau că s'ar cuvenì să aibă păstoriul lor, pe lângă alte daruri, şi bogăţie, ca să poată alinà pe sărmani şi să împodobească biserica. Ci alţii cereau episcopului să fie ales la stat, cinstit la chip şi să cuvinteze frumos. Şi toţi vorbeau cu pătrundere; iar sfântul Grigorie, stând în scaunul lui, îi ascultà, — şi vedeà şi pe cei bogaţi, şi pe cei de bun neam, şi pe cei cu darul cuvântului, şi-i cântăreà în inima sa şi sta gânditor.

Iar dela o vreme, văzându-l că nu se hotărăşte, a grăit unul dintre cetăţenii cei mai cu vază:

— Prea cinstite părinte, noi socotim că ai în acest sobor destui bărbaţi dintre care să poţi alege.

— Intr'adevăr, a răspuns sfântul, biserica dela Comane o văd frumos împodobită.

— Atuncea te rugăm să nu întârzii şi să alegi pe cel vrednic de cinstea arhieriei.

— Il voiu alege, a răspuns Grigorie, aştept însă un semn dela Cel ce toate le

www.dacoromanica.ro

vede şi toate le ştie. Este scris în cărţile legii vechi, când Dumnezeu a ales pe David să păstorească în Israel,—că Iese a adus lui Samuil proorocul pe Eliav fiul său cel mai mare,—şi proorocul a întrebat pe Domnul: „Acesta este?"—iar Domnul a răspuns: „Să nu cauţi la faţa lui, nici la mărimea lui..." Aşa ni se cade şi nouă, a urmat a grăi sfântul Grigorie, să nu căutăm la cele din afară pentru a alege păstor acestei cetăţi, ci să aşteptăm pe cel gătit de Dumnezeu. Căci lucrul omenesc este să caute la faţă, pe când Dumnezeu caută la inimă. Iar pe omul cel dinlăuntru numai Domnul îl cunoaşte.

Atunci din nou credincioşii au început a-i înfăţişà pe cei mai vrednici, iar Grigorie, făcătoriul de minuni, tăceà. Şi dela o vreme s'a iscat tulburare şi cârtire în sobor. Şi cineva s'a râdicat şi a strigat râzând:

„Dacă la alegerea episcopului nostru nu trebuie să ţinem samă de cele văzute, şi dacă cinstea, averea, neamul şi portul sunt nevrednice lucruri, atuncea să punem episcop pe Alexandru Cărbunariul!"

Toată adunarea a pornit a râde la a-

www.dacoromanica.ro

ceste cuvinte. Atunci sfântul Grigorie a înălțat fruntea, simțind că pomenirea acestui nume a fost un semn. Ș'a vorbit:

— O frații mei, vă văd prea veseli auzind numele acesta. Spuneți-mi și mie cine este omul căruia îi zice Cărbunariul, ca să mă veselesc și eu.

— Cuvântul arată cine-i, a răspuns cel ce pomenise numele. Dacă vrei să-l vezi, cinstite părinte, ți-l putem înfățișà. Il avem în slujbă; ne păzește caii. E de minune cum asemenea misei pot să-și mai târâie viața pe lume.

— Doresc să-l văd... a răspuns sfântul Grigorie; iar cei de față se priveau unul pe altul; și tot soborul părù și mai fericit, ca la o petrecere aleasă.

*

Unul dintre cetățeni s'a îndepărtat puțin, și'n curând aduse pe acela despre care erà vorba și-l împinse cătră scaunul sfântului Grigorie.

Iar soborul făcând roată în jur, râdeà și fremătà,—și rădicând ochii Grigorie, văzù un cărbunar cu hainele zdrențe și petice, cu obrazul nins de pulberea tăciunilor,

www.dacoromanica.ro

Păreà un harap : cel mai sărac şi mai murdar. Erà omul de care se ţineau cu larmă şi râs copiii pe uliţele cetăţii, când coborà dela pădure cu sarcinile de mangal încărcate pe asin. Erà un om liniştit şi blând, care treceà tăcut prin îmbulzeala cetăţii şi tăcut se întorceà în umbra singurătăţii lui. Pe când soborul se veseleà, el ridică fruntea şi privì cu blândeţe şi linişte la sfântul Grigorie. Ci făcătoriul de minuni îl aţintì lung. Şi adunarea văzându-l că nici zâmbeşte, a tăcut. Ş'a întrebat Grigorie :

— Omule, care este numele tău, şi de unde vii?

— Mă chiamă Alexandru, vorbì liniştit Cărbunariul. Ş'am venit aici din depărtate locuri.

— Cunoşti credinţa cea adevărată?

— Am cunoscut ş'am urmat învăţătura lui Hristos.

La sunetul acestui glas, pe care oamenii cetăţii nu-l cunoşteau, se făcù deplină tăcere. Iar Grigorie, râdicându-se din scaunul lui, îi zise c'un glas care pătrunse în toate inimile :

www.dacoromanica.ro

— Frate, vreau să vorbesc cu tine; să rămânem singuri.

Soborul se trase și lăsă loc. Și sfântul Grigorie, luând la o parte pe cărbunar, îi vorbì cu blândețe și'n taină:

— Te jur cu numele lui Dumnezeu, i-a spus el, să-mi răspunzi cine ești cu-adevărat. Căci tu nu pari cărbunar de meserie. Ș'ai venit în aceste locuri, pentrucă n'ai mai vrut să mai trăiești în pământul părinților tăi.

Omul cel negru tăceà. Apoi gândindu-se la jurământ și simțind în suflet ca o lumină, se hotărî să mărturisească:

— Părinte, șoptì el, într'adevăr viața mea a fost alta. Părinții mei au fost bogați și m'am născut în bielșug. Ș'am învățat la școlile elinești toată filosofia ș'am cunoscut toată deșărtăciunea. Primind însă lumina unei învățături mai bune, m'am depărtat de ai mei, am părăsit averea și slava,—ș'am venit aici, ca să cunosc liniștea în singurătate și să pot fi mai aproape de Acela care a răscumpărat lumea jertfindu-se și suferind pe cruce.

Ascultând această mărturisire, Grigorie

www.dacoromanica.ro

slăveà în inima sa pe Dumnezeu care-i arătase pe cel ales. Şi urmând a vorbì ş'a întrebà pe omul acela din singurătate, în vremea asta soborul aşteptà şi se uimeà. Chemând apoi sfântul Grigorie pe unii din oamenii săi, le-a poruncit să ducă pe cărbunar la gazda sa, să-l curăţe şi să-l îmbrace. Şi Alexandru, plecând fruntea, a primit această rânduire.

Iar Grigorie, având din nou în jurul său adunarea, vorbeà dumnezeeşti şi frumoase cuvinte. Ş'a vorbit până ce slujitorii săi au adus pe cărbunar în mijlocul Soborului, spălat şi primenit în haine luminoase. Şi cei care râdeau mai înainte de dânsul, acuma aproape să nu-l cunoască. Şi se uitau la el cu uimire. Iar sfântul Grigorie îndreptându-se către el, a prins a-i pune întrebări din dumnezeiasca scriptură,— iar el, în auzul tuturora, răspundeà aşa de înţelept, încât cei ce petrecuseră privind mai nainte zdrenţele cele pline de tăciune, acuma se întrebau cum de-au avut aşa aproape de ei o comoară şi n'au putut-o cunoaşte. Pe omul cel singuratic şi trist îl defăimau şi-l numeau nebun, şi

www.dacoromanica.ro

râdeau de dânsul, iar el purtă în inima sa pe Dumnezeu.

Ci, făcându-se o clipă de tăcere în sală, sfântul Grigorie a grăit zâmbind:

„S'a adeverit deci că omul caută la faţă, iar Dumnezeu la inimă!"

Iar tot soborul, caşicum de mai nainte ar fi fost înţeles, într'un glas s'a ridicat şi-a cerut episcop pe cărbunar.

— Al vostru este şi vi-l dau, a răspuns Grigorie, făcătoriul de minuni.

Şi ducându-l pe fericitul Alexandru în biserică, l-a hirotonisit mai întâiu preot,— apoi l-a aşezat episcop. Şi, binecuvântându-l, i-a poruncit să rostească poporului cuvânt de învăţătură. Şi când a început a rosti cuvânt, toţi ascultau pătrunşi de uimire, căci prin gura lui curgeà ca un râu duhul sfânt. Şi mare bucurie şi veselie a fost în toată cetatea, pentru asemenea păstor, şi toată inima slăveà pe Dumnezeu.

Iar sfântul Grigorie, după aceia, s'a întors la Neocesareia; şi Alexandru a rămas a paşte turma lui Hristos în Comane. Iar cuvântul lui de învăţătură tot-

www.dacoromanica.ro

deauna eră blând şi simplu, şi fapta sa eră dumnezeiască şi curată caşi sufletu-i.

*

S'a întâmplat, în vremea acestui arhiereu, să vie dela Atena în cetatea Comane un filosof tânăr de ani. Şi auzind acel filosof cuvintele către popor ale lui Alexandru, râdeà : căci nu învaţă poporul cu vorbe ritoriceşti şi înflorite, ci cu vorbe proaste, pe înţelesul celor mulţi. Şi nu înţelegeà cum de primeşte lumea aceste cuvinte cu atâta dragoste şi atâta pătrundere. Iar într'un rând, ascultând acel tânăr ritor învăţătura cea bună, a avut o vedenie : i s'a năzărit un stol de porumbei albi, jucând sub cer şi lucind în lumină ca niste fulgi de zăpadă nemuritoare... Şi inima lui a tresărit, parcă a înălţat cuvânt către ritoricească lui minte : „Să ştii că aceste sunt cuvintele episcopului Alexandru, de care tu ai râs!"—Şi deşteptându-se, s'a râdicat şi s'a apropiat de arhiereu cu umilinţă şi i-a cerut iertare. Şi l-a înţeles : căci cuvintele cele bune n'au nevoie de podoabă ca să ajungă la inima omului.

www.dacoromanica.ro

Tot în acele vremi s'a iscat iarăş prigoană în împărăţia lui Diocliţian, şi păgânii prindeau pe creştini şi-i ucideau în chinuri. Ş'a fost prins şi Alexandru episcopul şi silit spre închinare idolească. Ci el, mărturisind senin şi neclintit pe Hristos,—şi-a săvârşit mucenicia în flacări, biruind cu inima focul şi vremelnica deşertăciune omenească.

www.dacoromanica.ro

ISTORIA CELOR ŞAPTE COCONI DIN EFES

www.dacoromanica.ro

Stăpâneà la Roma nevrednicul Dechie-împărat. Erà acest Dechie om aspru şi hain, iar trebile împărăţiei nu ştià să le poarte. In zilele lui Vestea cea bună pătrunsese la toate popoarele pământului şi, ca un balsam mângâietor, alinà durerile şi chinurile sufleteşti. Drept aceia, numărul credincioşilor sporeà necontenit, cu toată străşnicia ce le sta împrotivă. Şi, cu cât sângele mucenicesc erà vărsat mai din bielşug, cu atâta mai vârtos răsăreau din el ostaşi noi pentru credinţa cea adevărată — spre marea tulburare a celor păgâni.

Deci aflându-se odată Dechie în Car-

www.dacoromanica.ro

taginea, i s'a adus veste că închinătorii lui Hristos s'au înmulțit până într'atâta în cetatea Efesului, încât legile împărăției sunt acolo cu totul nesocotite. Auzind el aceasta, s'a tulburat rău și a pornit cu mare urgie să strice Biserica lui Dumnezeu.

Ajungând în Efes, a făcut cunoscut ca toți supușii săi din lăuntru și cei din ținuturile de prinprejur să se adune în cetate, pentru ca împreună cu dânsul să jertfească Dianei și idolilor celorlalți. Și s'a strâns atunci în cetatea Efesului atâta lume, că oaspeții și străinii nu mai încăpeau prin casele celor localnici. Și atâtea dobitoace au fost înjunghiate pentru praznicul dumnezeilor păgânești, încât fumul și duhoarea lor umpleau văzduhul ca o molimă spurcată. Dar împăratul aflând că închinătorii lui Hristos sunt ascunși prin locuri tăinuite, a poruncit a treia zi ca toți să fie prinși și siliți la jertfele cele necurate.

Atunci se porni o mare goană împrotiva dreptcredincioșilor. Ei erau căutați pretutindeni, trași silnic din case ori din peșteri și duși cu necinste la locul unde

www.dacoromanica.ro

Dechie şi ascultătorii său prăznuiau pe dumnezeii cei mincinoşi.

Dar creştinii sufereau totul pentru Domnul lor. Din mădularele lor zdrobite, sângele curgeà ca apa adăpând pământul. Şi trupurile celor ucişi erau aruncate prin gunoaie ori lăsate pe marginea drumurilor, după ce capetele lor împodobeau parii dinaintea porţilor cetăţii. Iar corbii şi alte paseri de pradă sburând peste zidiuri, mâncau trupurile mucenicești, spre marea mâhnire a creştinilor ascunşi. Căci aceştia neputând să le îngroape după datini, se rugau numai şi se tânguiau înălţând braţele către Dumnezeu ca să scape Biserica sa de prigonirile celor necredincioşi.

*

In vremea aceia, în rândurile ostaşilor împărăteşti din cetatea Efesului, se găseau şapte coconi, feciori de oameni cinstiţi şi bogaţi. Numele lor erà : Maximilian, Iamvlih, Martinian, Ioan, Dionisie, Exacustodian şi Antonie. Ei îşi petreceau viaţa împreună, în dragostea Fiului lui Dumnezeu, răstignindu-se cu el prin schingiuirea trupurilor lor şi prin păzirea cu-

www.dacoromanica.ro

răţeniei celei neîntinate. Văzând răutăţile care se abătuseră asupra fraţilor lor, ei îşi zdrobeau inimile suspinând. Şi când împăratul cu ascultătorii săi mergeau la jertfele idoleşti, ei intrau în biserică, se aruncau cu feţele la pământ şi, presurându-şi ţărână pe capetele lor, se rugau cu tânguire...

Dar vremurile erau pe atunci amarnice. Duhul iscodirii stăpâneà cetatea, pentrucă împăratul poruncise ca în ori şi ce chip să se afle acei care se rugau adevăratului Dumnezeu. Aşa că se dădeau la moarte frate pe frate, tată pe fiu, fiul pe tată, şi nimeni nu tăinuià pe aproapele lui, dacă erà închinător lui Hristos.

Deci mergând una din aceste iscoade înaintea lui Dechie, i-a spus:

— Impărate, în veci să trăieşti! Tu chemi la jertfe pe cei de departe, iară cei ce sunt aproape de tine hulesc poruncile tale şi se ţin de creştineasca credinţă.

Dechie, umplându-se de mânie, a întrebat:

— Cine e acela care e protivnic stăpânirii mele?

Iscoada a răspuns:

www.dacoromanica.ro

— Maximilian, feciorul eparhului cetății, și alți șase coconi care se găsesc în rândurile oștirii tale.

Impăratul, cum era tulburat, a poruncit slugilor sale să-i prinză pe toți și punându-i în lanțuri să-i aducă înaintea lui. Legați și ferecați, cei șapte tineri au fost târîți în fața lui Dechie, nefiindu-le încă uscate lacrimile pe obraji și având țărână pe capetele lor. Tiranul, căutând spre ei, i-a întrebat:

— Pentru ce n'ați fost cu noi la praznicul cetății? Am chemat doară pe toată lumea la închinare. Au nu sunt eu împăratul vostru?

Răspuns-a lui Sfântul Maximilian:

— Impăratul nostru este numai unul Dumnezeu. El viețuiește în cer, și de slava lui este plin ceriul și pământul. Numai pe dânsul îl ascultăm și numai lui ne închinăm; iar ardere necurată nu putem aduce idolilor voștri, căci ne-am întina sufletele.

Auzind împăratul niște vorbe așa de semețe, a poruncit să li se scoată pe dată cingătorile lor de ostași, ca fiind nevrednici să se găsească în rândurile călăreților

www.dacoromanica.ro

împărăteşti. Şi, deoarece s'au făcut protivnici dumnezeilor şi locoţiitoriului lor pe pământ, să fie munciţi în chinuri şi ucişi.

Şi pe când calăii erau gata să împlinească această crâncenă poruncă, împăratul căutând la tinereţa lor, s'a răsgândit şi a zis :

— Ascultaţi, frumoşilor tineri, vă dau vreme ca înţelepţindu-vă, să vă pocăiţi. Apropiaţi-vă de dumnezeii părinţilor noştri şi veţi rămâneà vii. Iar de unde nu, amară moarte vă aşteaptă !

Şi Dechie le-a pus soroc de încercare, poruncind ca să-i scoaţă din fiare şi să steie slobozi până la ziua hotărîtă. După asta tiranul s'a dus în alt ţinut având să se întoarcă iarăş în Efes. Şi ducea pretutindeni spaima cu dânsul...

*

Dacă au rămas cei şapte sfinţi singuri, au ţinut sfat şi au zis :

„Să plecăm din cetate până nu se întoarce împăratul ; să ne ascundem în loc tainic şi acolo să ne rugăm lui Dumnezeu ca să ne întărească sufletele întru mărtu-

www.dacoromanica.ro

risirea prea sfântului său nume, pentru ca să putem sta fără frică înaintea tiranului; apoi, cu toții pătimind, să câștigăm dela Domnul nostru cununa cea nevestejită a slavei".

Deci ei au luat aur și argint din casele părinților lor, și împărțind la cei săraci, au păstrat o parte și pentru dânșii ca să aibă de hrană. Și, într'o dimineață de vară, când soarele n'apucase încă să se arăte, au pornit spre marginea cetății, dincolo de care se rădică munți înalți, ca o stavilă între cer și pământ. Pe drum, Iamvlih, cel mai tânăr cu anii, a zis:

— Incotro ne vom îndreptà pașii, nemernicii de noi?

N'apucă bine să sfârșească vorba și deodată se văzù dinspre mare o pajură plutind în văzduh, care se îndreptà cătră răsărit. Sfântul Maximilian zise atunci, arătând cu mâna:

— Iată călăuza noastră!

Cași când vulturul ar fi auzit acest cuvânt, de îndată ce-a ajuns deasupra capetelor lor, a început să se rotească în cercuri tot mai line, parcă ar fi vrut să însemne anume, pentru fiecare din ei, o

www.dacoromanica.ro

cunună. Şi tinerii, luându-se după solul pe care ei îl ţineau dela Dumnezeu, au ajuns într'un târziu la muntele, care se numeà Ohlon, unde erà o peşteră adâncă. Aici vulturul s'a aşezat pe o stâncă scuturând din aripe, iar cei şapte coconi au intrat în peşteră. Şi dând laudă Domnului s'au rugat pentru mântuirea sufletelor lor.

După ce s'au închinat, au hotărît cu toţii ca Iamvlih să fie rânduit a umblà prin cetate, ca să le aducă cele trebuincioase vieţuirii. Deci sfântul Iamvlih, îmbrăcat în haine proaste, cumpărà hranà şi cercetà în tainà despre venirea tiranului. Şi iatà că într'o zi, tocmai când trecuse pragul cetăţii, a văzut alaiul împărătesc ş'a aflat şi de porunca lui Dechie ca toţi mai-marii oraşului şi căpeteniile oştilor să fie gata a douazi să jertfească dumnezeilor lui. Ş'a mai auzit sfântul Iamvlih că împăratul a hotărît ca şi cei şapte coconi să vie la prăznuire. Şi, speriindu-se el tare, a alergat în peşteră, unde, împreună cu o bucată de pâne, e adus fraţilor săi şi această tulburătoara veste.

Atunci cei şapte tineri s'au umplut

www.dacoromanica.ro

de spaimă şi căzând cu feţele la pământ au rugat pe Dumnezeu cu plângere şi suspine ca să le întărească sufletele pentru pătimirea ce aveà să vie. Apoi soarele scăpătând dincolo de mare şi făcându-se sară, tinerii au adormit, căci mâhnirea din inimi le îngreuiase ochii. Dar milostivul şi iubitoriul de oameni Dumnezeu, care totdeauna poartă de grijă Bisericii sale şi se îngrijeşte de robii lui, a rânduit ca acei şapte tineri să doarmă o străină şi minunată adormire. Acela care printr'înşii voià să facă în vremea viitoare o minune, a săvârşit-o anume ca să înfrângă pe cei ce se îndoiau despre învierea morţilor. Drept aceia, sfinţii au fost cufundaţi într'un somn de moarte. Şi, pe când sufletele lor, ca nişte podoabe, erau păzite în mânile lui Dumnezeu, trupurile, caşî cum s'ar fi odihnit, zăceau în peşteră nestricate şi neschimbate.

*

Adouazi împăratul, sumeţindu-se cu inima, a poruncit iscoadelor să caute pe cei şapte coconi în tot locul şi să-i aducă fără sminteală înaintea sa. Dar oamenii

www.dacoromanica.ro

lui, neaflându-i, Dechie a spus către cei ce stăteau în juru-i :

— Măcar că au fugit şi s'au ascuns înfruntând voinţa mea, totuş le voiu dărui viaţa, dacă se vor întoarce către altarele cetăţii. Căci mi-e milă de aceşti tineri frumoşi şi de neam bun.

Dar mai-marele oştilor, zădărîndu-l, i-a răspuns :

— Nu jelì, împărate, pentru tinerii aceia, căci nu numai că nu s'au pocăit, ci mai rău hulitori s'au făcut. După ce au împărţit săracilor, pe uliţele cetăţii, mult aur şi argint, au fugit într'ascuns. Noi nu ştim unde sunt, dar dacă tu vrei să-i afli, chiamă pe părinţii lor şi muncindu-i, îţi vor spune numaidecât unde se găsesc.

Atunci împăratul a şi poruncit să vie la înfăţişare părinţii celor şapte coconi. Aceştia venind, Dechie a zis către ei :

— Unde sunt fiii voştri, ocărîtorii împărăţiei mele? Dacă nu-mi veţi spune adevărul, voiu porunci ca în locul lor să vă piarză pe voi; căci dându-le lor aur, şi argint, i-aţi ascuns în locuri tăinuite ca să nu se arăte înaintea feţei noastre.

www.dacoromanica.ro

La unele ca acestea părinții au răspuns așa :

— O împărate, în veci să trăiești ! Ne rugăm îndurării tale, ascultă-ne și pe noi fără mânie. Noi nu suntem împrotiva împărăției, poruncile nu ți le călcăm, nici n'am încetat să aducem jertfe de oi și de berbeci înfricoșaților noștri dumnezei. Deci, pentru ce să murim? Dacă fiii noștri s'au răzvrătit, noi nici o vină nu avem ; nici le-am dat lor aur și argint, ci ei singuri luându-ni-l tălhărește, l-au împărțit la cei neputincioși. După câte am auzit, adăpostul lor acuma este în peștera cea mare a muntelui Ohlon. Dar, dacă în ceasul de acuma mai sunt vii sau au murit, noi nu putem ști, căci, iată, multe zile sunt de când ei nu s'au mai arătat.

Impăratul, auzind vorbele lor, a rămas încruntat. Apoi, rădicând fruntea, a zis :

— De vreme ce fiii voștri nu s'au întors din rătăcirea lor și au fugit dinaintea feței mele, să nu mai vază lumina zilei, ci întru întunericul vizuinei să moară de foame și de sete. Să se astupe intrarea

www.dacoromanica.ro

peșterii, așa ca adăpostul lor să le fie mormântul!"

Împăratul și cei din jurul său nu știau că acei tineri adormiseră întru Domnul, așa că zidarii au împlinit întocmai porunca împărătească: au astupat intrarea văgăunii cu bolovani și au întărit-o și cu peceți.

Dar între acei care pregăteau astfel mormântul celor șapte coconi, se găseau și doi postelnici împărătești, Teodor și Rufin, creștini într'ascuns. Ei au scris pătimirea și numele acestor șapte sfinți, pe două tăbliță de plumb, pe care pecetluindu-le într'un sicriaș de aramă, le-au așezat între pietre, la ușa peșterii, zicând între dânșii:

„Când va voi Dumnezeu să cerceteze pe robii lui, deschizând această peșteră, mai înainte de venirea sa,—va arătà oamenilor de apoi că aici sunt șapte mucenici, de oarece au murit pentru Hristos, astupându-se în hrubă".

Nu mult după asta păgânul împărat Dechie a pierit, și după dânsul au pierit și alți împărați: și Galie, și Valerian, și cei treizeci de tirani care s'au ucis între

www.dacoromanica.ro

dânșii, și Claudie, care a fost lovit de ciumă, și Aurelian cel „cu mâna de fier" și feciorul sclavilor, blestematul Diocliţian—păgâni și prigonitori ai Bisericei lui Dumnezeu, au pierit fiecare la vremea sa, iar sufletele lor s'au pogorît cu toatele în focul cel nepotolit...

*

Ci, după grele furtuni, Biserica lui Hristos a cunoscut însfârșit și vremuri tihnite. Venind la împărăţie Constantin cel Mare, binecredincioșii răsuflară adânc, iar duhul necurat al prigonirilor, ca o pasăre de noapte, zbură pe pustii locuri. Căci feciorul Elenei a fost cel dintâiu împărat care a scos pe creștini din întuneric la lumină. Biserica Fiului lui Dumnezeu ieșì astfel biruitoare și se înalță mândră de-asupra lumii păgânești, ca o mireasă în ziua cununiei ei.

După Constantin au mai urmat și alți împărați creștinești până când skiptrul împărăţiei a ajuns în mânile dreptcredinciosului Teodosie căruia, pentru vârsta lui crudă, i se mai ziceà și cel Tânăr. Atunci s'a ivit iarăș uriciunea cea neasă-

www.dacoromanica.ro

mănată, căci se izvodise un eres ce tăgăduià învierea morţilor, despre care însuş Hristos a vorbit Bisericei sale.

Anume, Teodor, episcopul Eginiei, învăţà că după moarte nu va fi oamenilor nici un fel de mângâiere, pentrucă acei ce pier cu trupul, pier şi cu sufletul, şi amândouă se prăpădesc. Ci, alţii propovăduiau că numai trupurile, stricându-se, vor pierì, iar sufletele vor aveà răsplătirea lor după cuviinţă. Căci—ziceau aceştia din urmă—cum vor puteà să se mai scoale din morminte, după mii şi mii de ani, trupurile, din care nici pulberea nu se mai găseşte? Şi aceasta erà o socoteală ereticească, căci ei nu luau în samă cuvintele Domnului Hristos din Evanghelie: „Că morţii vor auzì glasul Fiului lui Dumnezeu, şi cei ce vor auzì, vor învià"; nici de cele scrise în proorocia lui Daniel: „Cei ce dorm în ţărâna pământului, se vor sculà, unii spre viaţă veşnică, iar alţii spre ocară şi spre înfruntare veşnică; precum nici de cele grăite de Dumnezeu prin proorocul său Iezechiel: „Poporule al meu, eu vă voiu deschide mormintele şi vă voiu scoate dintr'însele". Neaducân-

www.dacoromanica.ro

du-şi aminte de toate acestea, tulburau Biserica lui Dumnezeu. Căci începuse să se îndoiască de adevărata învăţătură nu numai mirenii, ci chiar unii arhierei şi episcopi, precum şi alte feţe bisericeşti. Se pornise acuma o prigoană din partea unora ca aceştia asupra dreptcredincioşilor, încât casa Domnului se acoperise iarăş cu vălul mohorît al întristării.

Zice Metafrast în cartea sa că împăratul Teodosie văzând amara tulburare a Bisericii, se rugà lui Dumnezeu cu post şi cu multe lacrimi, ca numai El să îndepărteze această pierzătoare de suflete învăţătură. Şi-atunci Domnul cel mult milostiv, care nu voieşte să rătăcească cineva dela credinţa cea adevărată, a auzit rugăciunea fierbinte a împăratului şi suspinele multor credincioşi. Deci a arătat tuturora adevărul, descoperind taina cea aşteptată a învierii morţilor. Iar minunea s'a întâmplat întru acest chip :

In Efes trăià un bărbat, cu numele Adolie. El erà stăpânul muntelui Ohlon, în care se găseà peştera cu cei şapte sfinţi adormiţi. Voind deci Adolie—după rânduiala lui Dumnezeu—să zidească acolo,

www.dacoromanica.ro

lângă munte, un staul pentru oi, slugile sale au râdicat din pietrele cu care oamenii lui Dechie astupaseră peştera, fără să ştie că acolo este un loc tăinuit. Şi aşa, au făcut o spărtură cât un stat de om.

In vremea aceia Domnul nostru Iisus Hristos, cela ce stăpâneşte viaţa şi moartea, care înviase pe Lazăr cel mort de patru zile şi pe fecioara lui Iair, a deşteptat şi pe aceşti şapte tineri care adormiseră de mult.

*

Deci ei s'au sculat caşicum s'ar fi trezit din somn, şi dând lui Dumnezeu rugăciunea de dimineaţă, s'au sărutat unul cu altul, după obiceiu. Şi nici un semn de moarte nu erà într'înşii : hainele le erau întregi şi trupurile neschimbate, ba chiar înflorite cu frumuseţa tinereţelor. Şi, luându-se de vorbă, ei s'au mâhnit pentru slujirea idolilor ce sta asupră-le ca un vis rău, căci socoteau că Dechie îi caută pentru pătimire. Cercetând pe Iamvlih, sfântul Maximilian l-a întrebat să-i spuie ce-a auzit prin cetate. La care tânărul a răspuns :

www.dacoromanica.ro

„Cele ce v'am spus ieri sara, acele vă spun şi acuma : împăratul a poruncit să ne caute ca, împreună cu slujitorii lui, să ne închinăm idolilor, înaintea norodului ; iară de nu vom face aşa, ne va da pe mânile schingiuitorilor".

La aceste vorbe, sfântul Maximilian a cuvântat suspinând :

„Fraţilor, să fim gata ca să ne arătăm fără sfială în faţa lui Dechie. Să mărturisim înaintea împăratului pământesc pe împăratul ceriurilor, pe Domnul nostru Iisus Hristos, şi pentru cinstea lui să ne împodobim cu cununile veşnice ale muceniciei. Iar tu, frate Iamvlih, ia un ban, du-te în cetate şi cumpără-ne pâne pentrucă suntem flămânzi. Căci asară ne-ai adus prea puţină şi n'a fost deajuns. Pe urmă, după ce ne vom întări şi cu hrană trupească, să ieşim de bunăvoie înaintea lui Dechie şi să ne aruncăm în gura plină de sânge a acestui lup răpitor".

Ziua deabia se luminase şi razele cele dintăi ale soarelui pătrundeau în peşteră aurindu-i intrarea...

Iamvlih a luat un ban de argint şi s'a strecurat afară. Aici văzând pietrele ră-

www.dacoromanica.ro

văşite încolo şi încoace, a privit cu uimire, întrebându-se în sine: „Ce sunt acestea şi când s'au pus aici? Că ieri sara nu erau. Cine le-a adus? Să fi venit oare prigonitorii pe urmele noastre?"

Pogorîndu-se din munte, mergeà cu fricà ca nu cumva cunoscându-l vreunul să-l ducă la împărat. Dar apropiindu-se de zidiul cetăţii, mirarea l-a cuprins şi nu-i veneà să crează ochilor: deasupra porţii străluceà o cruce, împodobită frumos, care primeà pe călător ca o binecuvântare. Sfântul Iamvlih s'a uitat multă vreme, împietrit. Apoi, neintrând înăuntru, s'a dus tot pe lângă zidiuri, la altă poartă, pe urmă la a treia, apoi la celelalte: şi pe toate porţile luminà prea sfânta cruce. Atunci uimirea lui fu fără de margini. Şi venind iarăş la intrarea dintăiu, a păşit cu neîncredere pragul cetăţii. Case şi zidiuri pe care nu le mai văzuse odinioară, se înălţau şi la dreapta, şi la stânga, şi înaintea lui. Pătrunzând mai adânc, înspre inima târgului, a auzit pe unii jurându-se cu numele lui Hristos. Atunci mai mult s'a înspăimântat, zicându-şi cu nedumerire: „Ieri nimeni nu

www.dacoromanica.ro

îndrăzneà să cheme pe faţă numele Mântuitoriului, iar acuma se preamăreşte prin atâtea guri, fără sfială. Se vede c'am nimerit într'o cetate străină, căci şi zidiurile sunt altele, şi casele necunoscute, şi oamenii în alt port".

Şi oprind pe un trecător:

— Mă rog, domnule, cum se numeşte cetatea aceasta?

Acela i-a răspuns:

— Efesul.

Dar sfântul Iamvlih, neştiind ce să crează, şi-a zis: „Să cumpăr repede pâne şi să ies de aici, ca să nu mă rătăcesc cu desăvârşire". Apoi, apropiindu-se de un pitar a scos banul de argint şi a cerut pâne pe el.

Pitarul a luat banul, s'a uitat lung la dânsul întorcându-l pe amândouă feţele, apoi l-a arătat altuia. Aceata l-a dat unui al treilea, pe urmă a venit în mânile unui al patrulea, aşa că încurând s'a strâns acolo mai multă lume, bărbaţi şi femei. Şi fieştecare voià să vază argintul. Atunci unul din cei de faţă, uitându-se prepuelnic la sfântul Iamvlih, a zis cătră ceilalţi:

„Tânărul acesta a găsit o comoară".

www.dacoromanica.ro

Dar Iamvlih, văzându-i că şoptesc între dânşii :

„Oameni buni, a spus el, luaţi-vă acest ban, căci eu nimica nu mai voiesc".

Insă omul care pomenise de comoară, apucându-l de haină, i-a zis cu asprime :

— Nu cercà să fugi, ci spune mi de unde eşti şi cum ai găsit banii. Şi, pentru ca să nu te pârîm, dă-ne şi nouă o parte din ei ; iar dacă nu vrei, vei merge înaintea judecătoriului.

Sfântul Iamvlih se uità dela unul la altul şi nu ştià ce să răspunză.

— Ci, haide, spune odată, căci nu vei puteà mistuì această comoară, a strigat un ostaş râdicând pumnul.

Dar năpăstuitul Iamvlih sta ca un mut şi numai ochii lui vorbeau. Atunci un neguţător din mulţime l-a descins de brâu şi puindu-i-l pe grumaji, îl ţineà aşa, în mijlocul târgului. Lumea alergà acuma din toate părţile, căci se svonise pretutindenea că un tânăr necunoscut a găsit o comoară, dar mai mult nu voeşte să spuie nimica. Şi măsurându-l din cap până'n picioare, privitorii ziceau :

— E străin : nu l-am văzut niciodată.

www.dacoromanica.ro

Sfântul Maximilian zise atunci, arătând cu mâna : — Iată călăuza noastră ! (pag. 131).

www.dacoromanica.ro

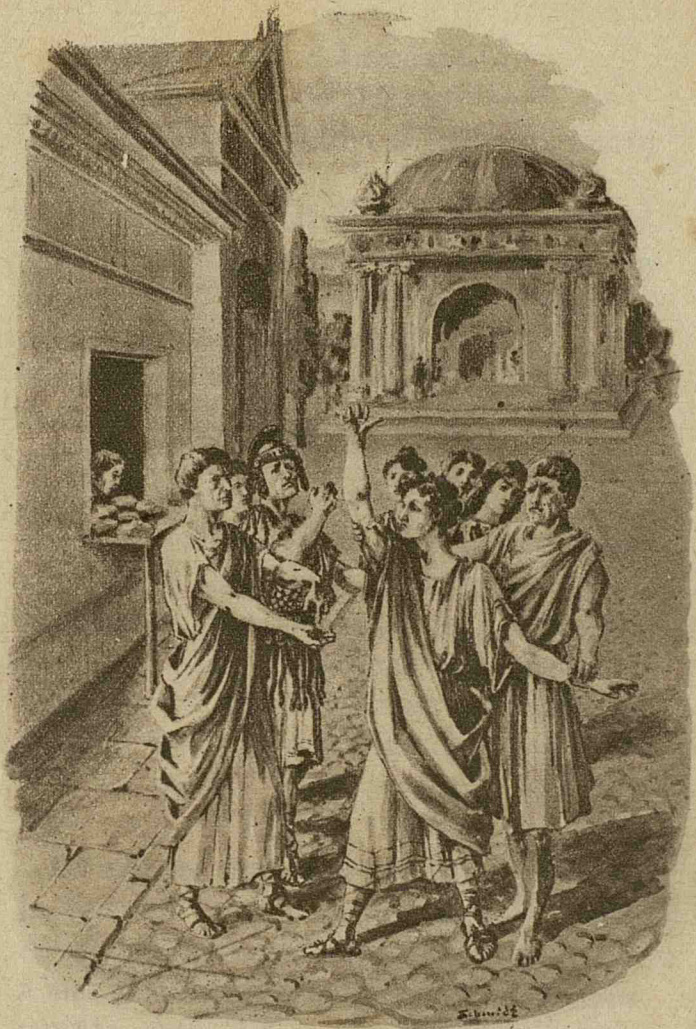

— Ei, haide, spune odată, căci nu vei puteà mistui această comoară, a strigat un ostaș, ridicând pumnul... (pag. 144).

www.dacoromanica.ro

— Şi uite cum e îmbrăcat.

— Pare să fie de departe.

— Comoara e veche şi argintul foarte bun.

Zădarnic sfântul Iamvlih, se uită să vază pe maică-sa, pe tatăl său ori vre-una din slugile casei—însă nici pe unul nu află. Dar mai vârtos se minună, cum de nu-l cunoaşte nimeni pe dânsul, căci fiind feciorul unui tată slăvit, lucrul erà cu atâta mai de-a mirării. Şi svonul umblând din om în om, a ajuns şi la urechea proconsulului cetăţii şi a episcopului Ştefan, care întru acel ceas, după rânduiala lui Dumnezeu, erau laolaltă vorbind amândoi între dânşii. Atunci proconsulul a poruncit ca tânărul acela să fie adus la scaunul lui, împreună cu banul găsit.

*

Ci sfântul Iamvlih, socotind că-l duc în faţa lui Dechie, se hotărîse să moară. Ajungând înaintea celor doi, proconsulul a luat banul, s'a uitat şi el cu multă luare aminte, apoi l-a arătat şi Episcopului. Pe urmă l-a întrebat:

— De unde ai acest as?

www.dacoromanica.ro

Sfântul Iamvlih a răspuns fără sfială :

— Din averea părinţilor mei.

— Cum, n'ai găsit o comoară?

— Nu ştiu de nici o comoară şi nu mă pricep cum mi-a venit năpasta aceasta.

Atunci proconsulul i-a zis, cercetându-l cu ochii :

— De unde eşti tu?

— Din această cetate.

— Şi cum îl chiamă pe tatăl tău, căci noi nu te cunoaştem.

Tânărul a spus numele tatălui său, al maicei sale, al moşilor, al fraţilor şi al surorilor sale şi al tuturor rudeniilor lui. Iar proconsulul se uită numai la episcop şi nu ziceà nimic. La urmă, îi vorbì cu asprime :

— Tu minţi, căci ne spui nume necunoscute, de care n'am auzit niciodată.

Dar sfântul Iamvlih nu ştià ce să răspunză, şi pe chipul lui se vedeà o mare nedumerire.

Atunci unii din cei de faţă ziceau că este nebun, alţii că numai se preface. Iar proconsulul, sculându-se de pe scaun, i-a zis cu glas mânios :

— Cum putem crede că banul acesta e din averea părinţilor tăi? Aici e chipul

www.dacoromanica.ro

lui Dechie, şi dela dânsul până astăzi a trecut vreme multă. Şi argintul din care-i bătut e cu totul altul decât cel de acuma. Te văd tânăr. Oare crezi tu că cu astfel de vicleşuguri ai să amăgeşti pe bătrânii şi pe înţelepţii Efesului? Dacă nu-mi spui adevărul, te voiu aruncà în temniţă şi nu vei ieşì de acolo până ce nu-mi vei arătà unde se găseşte comoara.

Auzind toate acestea sfântul Iamvlih s'a îngrozit, dar mai mult s'a minunat când i s'a pomenit astfel de Dechie. Deci aruncându-se în genunchi, a vorbit celor doi :

— Mă rog vouă, domnii mei, răspundeţi-mi la cele ce vă voiu întrebà, şi pe urmă şi eu vă voiu spune tot ce veţi poftì. Nu este Dechie împărat peste această cetate?

La întrebarea asta neaşteptată, episcopul Ştefan i-a răspuns cu blândeţă :

— Fiule, în ţările acestea, astăzi, nu este nici un împărat cu numele Dechie. A fost unul, în vremile de demult, dar de atunci sunt mai bine de 200 de ani. Acuma stăpâneşte dreptcredinciosul îm-

www.dacoromanica.ro

părat Teodosie — binecuvântat fie numele lui!

Sfântul Iamvlih, care nu-şi credeà urechilor, a răspuns de astădată cu îndrăzneală:

— Dacă este aşa, vă rog, prea cinstiţilor domni, să vă osteniţi să mergeţi împreună cu mine pân' la peştera din muntele Ohlon. Acolo veţi găsì pe fraţii mei şi vă voiu face dovadă prin gura lor că cele ce v'am spus sunt cu totul adevărate. Iată, sunt câteva zile numai, de când noi am fugit din faţa lui Dechie şi ne-am ascuns în peşteră; iară pe Dechie l-am văzut ieri, cu ochii mei, intrând aici în cetate. Dar acuma toate mi s'au încurcat. Nu ştiu nici dacă sunt eu acela care vă vorbesc, nici dacă cu adevărat mă găsesc în cetatea Efesului.

La aceste cuvinte, pornite din adâncul inimii, episcopul Ştefan a căzut pe gânduri, zicându-şi: „Se vede că Dumnezeu voeşte să ne descopere o taină". Apoi a spus tare către proconsul:

— Să mergem cu dânsul.

Deci proconsulul şi episcopul, cu toate căpeteniile oştilor şi ai cetăţii, împreună cu

www.dacoromanica.ro

mulțime mare de norod, au pornit la muntele Ohlon. Ajungând cu toții aici, Iamvlih a intrat în peșteră, iar episcopul a văzut chiar la intrare, între două lespezi de piatră, sicriașul de aramă cu două peceți de argint. Deschizându-l, au găsit tăblițele de plumb, pe care erà scris:

„Acești șapte tineri au fugit din fața prigonitoriului Dechie și se numesc: Maximilian, feciorul eparhului, Iamvlih, Martinian, Ioan, Dionisie, Exacustodian și Antonie. Ei s'au ascuns în peștera aceasta, care astupându-se din poruncă împărătească, s'au sfârșit într'însa mucenicește, căci au murit pentru Hristos".

Aflându-se deci cum stau lucrurile, toți s'au minunat și într'un glas au preamărit pe Dumnezeu.

Intrând în peșteră, au găsit pe cei șapte sfinți la un loc, tineri și frumoși ca florile stropite de rouă, strălucind de o tainică lumină. Episcopul și proconsulul cu toată mulțimea li s'au închinat pân' la pământ, slăvind pe Dumnezeu care-i învrednicise să vază o minune ca aceia. Apoi sfinții le-au povestit cum erà pe vremea lui

www.dacoromanica.ro

Dechie şi ce pătimeau dreptcredincioşii din partea unui păgân ca acela.

Intorcându-se în cetate, Episcopul şi mai-marele cetăţii au trimes carte lui Teodosie-Impărat, spunându-i:

„Porunceşte înălţimea ta ca degrabă să vie nişte bărbaţi cuvioşi care să vază minunea pe care a arătat-o Dumnezeu; căci în zilele noastre şi în cuprinsul împărăţiei tale, am cunoscut chipul învierii ce va să fie, în trupurile a şapte sfinţi mucenici care s'au sculat acuma din morţi".

*

Teodosie se găseà pe atunci în cetatea Constantinopolii. Auzind el o veste ca aceasta s'a bucurat mult şi s'a sârguit să meargă singur la dânşii. Deci a purces cu sfetnicii lui şi cu mare însoţire la Efes, unde norodul, cu toţi dregătorii, l-au întâmpinat cu strălucit alaiu; după care îndată Episcopul şi toată mulţimea l-au dus în peşteră.

Cum a văzut împăratul pe cei şapte sfinţi, a căzut la picioarele lor, iar ei tinzându-şi mânile, l-au ridicat dela pământ. Atunci Teodosie îmbrăţişându-i, i-a să-

www.dacoromanica.ro

rutat şi a plâns lacrimi multe pe genunchii lor. Pe urmă a cuvântat împăratul, stând umilit în ţărână:

„Stăpânii mei, în faţa voastră mi se pare că văd pe Hristos, împăratul meu! Căci, după cum atunci a strigat pe Lazăr din mormânt, tot aşa acuma v'a trezit şi pe voi cu cuvântul său atotputernic. El a voit astfel să ne adeverească învierea morţilor ce va să fie; căci cei ce sunt în morminte, auzind glasul Fiului lui Dumnezeu, se vor sculà şi vor ieşì din groapă nestricaţi".

A zis atunci sfântul Maximilian cătră împărat:

„Pentru credinţa ta, o prea fericitule Teodosie, Hristos Fiul lui Dumnezeu celui viu, îţi va păzì împărăţia nevătămată. Să crezi că pentru tine ne-a înviat pe noi Dumnezeu, ca o dovadă de scularea din morminte cea de peste veacuri".

Sfinţii au grăit cătră împărat şi alte cuvinte mângâietoare de suflet, pe care împăratul le-a ascultat cu dulceaţă; iar scriitoriul elinesc, Nichifor al lui Calist, adaugă că împăratul s'a împărtăşit şapte zile la masă împreună cu dânşii şi le slu-

www.dacoromanica.ro

jeà lor. Apoi, într'o zi, deodată i-a văzut plecându-şi capetele la pământ şi adormind somnul morţii, după porunca lui Dumnezeu. Iar împăratul priveghindu-i, a plâns lacrămi fierbinţi împreună cu sfetnicii săi. El a poruncit să facă şapte racle de aur şi argint, în care să fie aşezate trupurile celor şapte mucenici. Şi jălindu-i mult, în noaptea aceia, sfinţii i s'au arătat împăratului în vis, spunându-i :

„Lasă-ne să ne odihnim pe pământ cum ne-am odihnit şi mai 'nainte".

Impăratul s'a deşteptat cu mare cutremur şi s'a închinat lui Dumnezeu. Şi mai apoi, strângând sobor de mulţi episcopi, au prăznuit cu cinste pe cei şapte mucenici, aşezându-i pe pământul unde au adormit. Iar, după ce au făcut milostenie săracilor şi celor scăpătaţi ; după ce a scos din închisori pe cei nevinovaţi şi a ajutat pe orfanii părăsiţi, smeritul Teodosie s'a întors la Constantinopoli, locul de şedere al împărăţiei sale.

*

Călătoriule, nu uită că zilele tale sunt ca florile câmpului. Dar dacă, Dumnezeu

www.dacoromanica.ro

îndreptând paşii tăi, vei ajunge vreodată în ţara Galilor, şi nu vei fi departe de marea cea dinlăuntru, intră şi în biserica sfântului Victor din vechea Massalie. Acolo vei vedeà un sicriu uriaş din lespede sură, păzit ca un nepreţuit odor. Sunt moaştele celor şapte mucenici, care odihnesc acuma în raclă de piatră, după ce ele au fost râdicate dela pământ...

Iar peştera, în care sfinţii au dormit somnul cel lung, este şi astăzi cercetată cu mare râvnă de dreptcredincioşi...

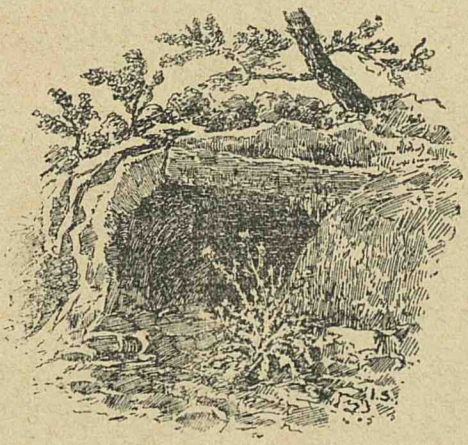

www.dacoromanica.ro

SLĂVITUL SCRIITOR, MUCENICUL CHIPRIAN

www.dacoromanica.ro

SLĂVITUL SCRIITOR, MUCENICUL CHIPRIAN

Sfântul Chiprian s'a născut cam pe la anul 200 dela naşterea Mântuitoriului, în cetatea africană a Cartagenei, din părinţi necredincioşi. Aşa ne spune Grigorie din Nazianz; căci Pontie, diaconul Sfântului şi scriitoriul vieţii lui, începe numai dela naşterea sa întru Hristos. Numele său erà Tasie Chiprian, iară pe latineşte *Tascius Cyprianus*. De mic copil erà bun şi milos, iubitor de flori şi de toate podoabele firii, iară părinţilor lui nu le aduceà nici o supărare. A crescut în păgânătate şi în învăţătura elinească, a trecut bine toată filosofia din afară şi'a ajuns dulce cuvântător şi cărturar vestit. Parte din zi o

www.dacoromanica.ro

treceà învățând tinerimea, fiind dascăl al ritoricei, iar cealaltă parte vedeà de rânduiala cetății, găsindu-se între îndrumătorii ei. Și erà cinstit și iubit cum nu se află altul. Căci viața lui, înainte de luminare, erà mai ca și a creștinilor, fiind plină și plăcută lui Dumnezeu... Erà blând, nu mândru, căutător de prietenie, milostiv cătră toți; iară celora ce se găseau în nevoie le da ajutor fără de preget. Viețuià în cinstită însoțire, și casa caș masa lui erau cu totul neprihănite.

Când Chiprian a ajuns în deplină bărbăție, s'a împrietenit cu binecuvântatul Cecilie, preotul creștinesc plin de duhovnicească înțelepciune și de harul lui Dumnezeu. Dela dânsul, ca dintr'un izvor curat, a sorbit cu nesațiu învățătura lui Hristos și, drept urmare, s'a botezat cu toată casa lui. Atunci, pentru-a-și arătà mulțămirea cătră binefăcătoriul său, și-a adaus și numele lui, așa că acuma se numeà Tasie Cecilie Chiprian. După primirea sfântului botez, și-a vândut toate averile, ce le aveà îndestulate, împărțind nevoiașilor arginții și legându-se de bună voie în sărăcie. Apoi, cu învoirea soției sale,

www.dacoromanica.ro

a dus o viaţă curată, ne mai slujind trupeştei împreunări, pentru ca mintea să-i fie mai limpede întru înţelegerea dumnezeeştei înţelepciuni. Şi atât de mult erà îndrăgostit el de noua lui învăţătură, încât cu mare sârguinţă adunà cărţile cele folositoare dela dascălii credincioşi, îndeletnicindu-se ziua şi noaptea cu cetirea lor. Iar apoi, nu mult după asta, a şi început a scrie.

Deci, pentru această viaţă plăcută lui Dumnezeu, Chiprian a fost pus mai întâiu preot în Cartagena, pe urmă episcop. El nu voià însă cu nici un chip să primească o cinste aşà de aleasă, ca fiind începător în credinţă, sau cum se ziceà neofit, ci arătà pe alţi presviteri mai vechi care îmbătrâniseră în credinţă. Insă norodul nu s'a depărtat de uşa lui, până ce nu l-a văzut aşezat în scaun, pentrucă inimile tuturora băteau cu dragoste către dânsul. Căci cu toţii nădăjduiau să fie stâlp Bisericii şi lumină lumii, cum a şi fost. Deci acest luminător s'a pus în sfeşnic, iară cetatea în care petreceà el s'a râdicat pe muntele rânduelii celei înalte a arhieriei.

*

www.dacoromanica.ro

Cine ar puteà să povestească cu deamăruntul smerenia vieţii lui în dregătoria arhierească, rânduiala în ocârmuirea bisericii, grija pentru turma cea cuvântătoare, ostenelele sale spre ajutoriul celor mulţi şi dragostea mai presus de fire către aproapele său? O, gura omenească este neputincioasă, şi pana, nemernică! Căci eră puternic apărător al dreptei credinţe, prigonitor de eresuri, biruitor al înşelăciunii şi al închinării de idoli şi iubitor fără osebire al aproapelui. El împodobeà astfel biserica lui Hristos învăţând pe oameni prin cuvinte însuflate dela Dumnezeu şi prin scripturile cele înţelepţite.

Deci sfântul Chiprian a scris multe cărţi folositoare, pentru luminarea minţii şi curăţirea sufletului. Aşa, o carte pentru feciorie; alta, pentru răbdare şi mucenicie, precum şi pentru cei ce au căzut în închinare de idoli, de frica prigonitorilor, arătând acolo ce fel de ispăşire li se cade, ca să fie primiţi iarăş întru împărtăşirea bisericească. A mai scris o carte împrotiva păgânătăţii idoleşti precum şi a Iudeilor; apoi 11 cuvântări care strălucesc de frumuseţă ca aurul cel curat, şi

www.dacoromanica.ro

81 de scrisori prin care propovăduieşte cuvântul cel bun. Şi în toate aceste osteneli el s'a arătat un luptător puternic pentru credinţa adevărată, păzind biserica lui Dumnezeu de lupii ce năpădiseră în piele de oi, cum erau de pildă Novaţienii.

Căci Novat, fiind diacon în cetatea Cartagenei, ajutat de tovarăşul său Felicissim, arătă că acei dintre dreptcredincioşi care căzuseră în idolatrie de frica schingiuitorilor, pot să fie primiţi întru împărtăşirea bisericească, fără altă pocăinţă. Fiindcă se întâmplase, în zilele împăratului Dechie, că unii creştini n'au avut tăria să sufere până la sfârşit caznele cele înfricoşate şi, ca să se izbăvească de ele, s'au aruncat iarăş în idolatrie. Aceştia se chemau *lapsi*. Alţii, prin scârbavnică mituială, căpătau dovezi scrise şi întărite că au jertfit, deşi nu făcuse aceasta, şi se ziceau *libellatici*. Deci pe toţi aceştia Novat şi Felicissim îi părtineau apărându-i în păcatele lor. Şi, de vreme ce şi această ereticească învăţătură erà ascultată de către unii, pentru aceia, sfântul Chiprian a strâns un sobor în Cartagena,

www.dacoromanica.ro

înaintea căruia a chemat pe Novat la întrebare. Dar ereticul nebizuindu-se să steie la înfăţişare cu un luptător atâta de puternic, a fugit cu ruşine la Roma şi acolo s'a întovărăşit cu Novaţian, cel care s'a sculat întâiu şi 'ntâiu împrotiva Papei. Iară Chiprian cu ascultătorii săi, a gonit toate eresurile aruncându-le departe de Biserică, ca pe nişte mădulare putrede dela trupul cel sănătos.

După sobor, sfântul Chiprian, a căpătat şi mai multă vază, şi asta nu numai între păstoriţii săi ci chiar şi între cei de altă lege. Şi eră la chip împodobit cu cinstită frumuseţă, căci fiind înţelept şi sfânt, amândouă harurile, şi înţelepciunea şi sfinţenia, îi luminau faţa—după cuvântul Ecleziastului. Deci se lumină îndoit. Hainele lui nu erau de preţ, însă nu proaste, ci potrivite : ca nici trufie să nu arăte prin ele, nici prin împodobire săracă să necinstească rânduiala arhierească. Obiceiul lui eră măsurat : nici sălbatic, nici prea blând ; pentrucă unde eră nevoie de asprime, acolo, cu toate că arătă groază, se purtă totuş cu milostivire. El eră încă şi pătimitor cu cei ce pătimeau, şi da mare

www.dacoromanica.ro

ajutor săracilor, bolnavilor, străinilor şi celor sărmani, căci milostivirea sa erà negrăită. Iară despre lepădarea lui de sine, se povesteşte şi aceasta :

Pe când păstoreà el biserica lui Dumnezeu, o molimă cumplită s'a abătut peste Cartagena. Boala veneà fără de veste şi loveà omul în deplină sănătate... Mai întâiu bolnavul simţeà durere mare de cap : ochii îi erau roşii şi scânteietori, limba şi ceriul gurii de sânge, răsufletul greu şi puturos. Atunci pătimaşul strănutà mereu şi glasul i se stângeà. Apoi boala se scoborà la piept, cu tusă aprigă, iar când ajungeà la pântece, tăieturile îl sfâşiau şi ieşirile îi erau dese şi pline de venin. Pe dinafară trupul nu ardeà, dar erà plin de bube şi de beşici ; înăuntru însă căldura erà aşa de nepotolită, încât bolnavul asvârleà până şi cele mai uşoare învelitori de pe dânsul şi, lăsat singur, se aruncà în puţuri, cuprins de nebunie. Iară dacă bea apă, setea îi erà tot aşà de mare caşi cum n'ar fi băut.

De îndată ce s'a ştiut că boala asta erà ciuma cea înfricoşată şi veneà din ţara Etiopiei, o spaimă mare s'a lăsat peste

www.dacoromanica.ro

cetate și nimeni nu mai voià să îngrijească de bolnavi. Deci trupurile celor morți rămâneau neîngropate, stând pe ulițele cetății ca niște hoituri de dobitoace. Și nici o hiară sau pasăre de pradă nu se apropiau de leșuri, pentru răutatea lor. Dar sfântul Chiprian, lepădându-se de sine, adună de pe drumuri trupurile cele otrăvite și le îngropà cu cinstea cuvenită morții. Și nu numai trupurile celor pe care îi știà creștini ci și pe acelea ale închinătorilor de idoli le adunà cu aceiaș osârdie. Iară Dumnezeu, care îngrijește de cei buni, l-a păzit în toată vremea, așà că molima nu s'a atins de dânsul.

*

Pe vremea aceia stăpâneà la Roma păgânul împărat Valerian care aveà nume bun între oameni, când încă nu țineà în mână skiptrul împărăției. Dar de îndată ce a urcat treptele tronului, nenorociri mari și grele suferințe au lovit pe supușii săi. El și-a luat tovarăș la cârmă pe feciorul său Galian,—dar ce sprijin puteà să-i fie, la o nevoie ca aceia,—un băietan bicisnic și desfrânat? Căci hota-

www.dacoromanica.ro

rele împărăției erau călcate în cele patru părți de către dușmani, și răuvoitorii stăteau treji așteptând surparea cuibului de vipere... Iară dela miazănoapte, noroade nemaivăzute se lăsau la vale potopind ca lăcustele. Și, pentru ca lumea să fie și mai înspăimântată, cutremure de pământ dărâmau locuințele oamenilor și capiștele idolești, și focuri mistuitoare aprindeau orașele.

Deci Valerian neînțelegând că toate aceste semne dumnezeești erau arătate numai spre îndreptarea celor păcătoși, și căutând în nebunia lui cine ar fi vinovați dintre oameni, s'a aruncat cu turbare asupra închinătorilor lui Hristos învinuindu-i de toate relele ce bântuiau împărăția. Dară de vreme ce creștinii erau prea numeroși și deci cu neputință să-i piarză pe toți, împăratul a hotărît ca mai vârtos pe învățătorii și povățuitorii lor, pe preoți și pe episcopi, să-i deie la munci grele și la moarte. Și așa, această răutate a lui a făcut-o cunoscută peste tot locul.

De îndată ce porunca a ajuns și la Cartagena, proconsulul cetății, cu numele Pa-

www.dacoromanica.ro

ternie, a chemat înaintea sa pe sfântul Chiprian şi i-a zis :

— Ascultă, Chiprian ! Te cunosc şi te ştiu, iar eu nu am a mă plânge de tine. Insă prea luminaţii noştri împăraţi—Valerian şi Galian—Apollo să le dăruiască toate bunătăţile—mi-au poruncit să aflu pe toţi câţi nu cinstesc pe dumnezeii noştri. Deci, spune-ne, care este gândul tău? Vrei tu să jertfeşti la altarele cetăţii ori în cazne şi'n munci cumplite să piei cu nemernicie?

La care Sfântul Chiprian a răspuns :

— Slăvite Paternie, îţi mulţămesc pentru vorba ta cea dintâiu. Dară eu sunt creştin şi episcop drept credincios şi nu cunosc alţi dumnezei, fără numai pe cel adevărat—care a făcut ceriul şi pământul cu toate câte se văd. Află că acestui Dumnezeu îi slujim noi şi numai lui ne rugăm ziua şi noaptea pentru toată noroadele pământului şi chiar pentru viaţa împăraţilor.

Proconsulul a zis :

— Oare în această voie vei stărui tu până la sfârşit?

— Da, aşa va fi, Paternie; căci voia

www.dacoromanica.ro

cea bună care știe pe adevăratul Dumnezeu, se cade să rămâie neschimbată, a răspuns arhiereul.

— Dacă este așa — a zis atunci magistratul—din porunca milostivilor împărați, vei merge deocamdată în surghiunie, și acolo îți doresc să fii luminat de gânduri mai înțelepte.

— Voiu merge cu osârdie—a zis mucenicul—iară cu privire la gândurile de care ai pomenit, nu trage nici o nădejde.

Ighemonul a tăcut o clipă, apoi a cuvântat iarăș fără mânie:

— Ascultă, Chiprian! Nu numai pentru episcopi ci și pentru ceilalți clerici, am aceiaș poruncă dela împărăție; deci numește-mi pe cei care sunt preoți în această cetate.

La o vorbă așa de urîtă, omul lui Dumnezeu a cuvântat:

— Legea voastră, cu privire la asta, este bine întărită, o Paternie,—căci creștinii nu pot aduce clevetiri la judecată înprotiva cuiva. Deci nu voiu pârî pe frații mei, măcar că se găsesc în cetate.

Dar proconsulul iuțindu-se pe loc:

— Află atunci și tu că de astăzi înainte

www.dacoromanica.ro

este poruncă ca creştinii voştri să nu-şi mai facă slujbele prin ţintirimuri, iară de nu vor asculta, îi vom ucide cu sabia.

Episcopul a răspuns liniştit :

— Fă ce ţi s'a poruncit ţie !

*

Deci l-au trimes în surghiunie pe sfântul Chiprian, într'o cetate ce se numeà Curovitana. Mergând el acolo, noaptea, a avut un vis, în care i s'a vestit sfârşitul cel mucenicesc. Acest vis l-a povestit diaconului său, Pontie, care erà împreună cu dânsul, spunându-i :

„Dormind foarte uşor, caşî cum nu adormisem, am văzut un om urît la chip şi necurat care mă duceà la judecată. De îndată ce am intrat acolo, ighemonul, fără să-mi spuie vreun cuvânt, a început să scrie ceva într'o carte. Eu, neştiind ce scrie judecătoriul meu, m'am uitat la un tânăr frumos şi cu bună cuviinţă, care stăteà mai la o parte şi privind scrisoarea o ceteà în taină. El mi-a arătat cu mâna că ighemonul scrie să-mi taie capul cu sabia. Atunci eu parcă m'am rugat celor de faţă să-mi deie răgaz o singură zi ca

www.dacoromanica.ro

să-mi rânduiesc toate ale mele. Iar judecătoriul neräspunzându-mi nimica, a prins iarăş să scrie mai departe. De astădată tânărul acela a rădicat un deget în sus,— ceiace eu am înţeles că mi se dă o zi de viaţă, şi de acest lucru bucurându-mă, m'am deşteptat fără zăbavă".

Ci Dumnezeu a voit cu această vedenie să arăte sfântului Chiprian că prin moarte de sabie va preamări pe Hristos. Şi tocmai când s'a împlinit anul, a pătimit în aceiaş zi în care avusese visul.

Vieţuind deci în cetatea Curovitanei, sfântul Chiprian îşi aşteptă în linişte ziua cea mântuitoare. Iară pe cei care veneau la dânsul, îi sfătuià să fie statornici în credinţă, să nu se teamă de îngrozirile prigonitorilor, nici să se amăgească de dragostea acestei vieţi de puţină vreme; ci să caute spre cele veşnice. Şi petrecând printre străini, el se găseà întocmai caşi acasă. Căci Dumnezeu fiind lângă dânsul, străinătatea îi erà ca ţara în care se născuse, şi nu ziceà ca acela pe care Domnul îl părăsise: „Nemernic şi străin sunt eu caşi părinţii mei".

Implinindu-şi anul de osândă, s'a în-

www.dacoromanica.ro

tâmplat ca în locul lui Paternie să vie alt proconsul în Cartagena, pe nume Galerie Maxim. Acesta a trimes îndată câţiva ostaşi la Curovitana ca să-l rădice pe Chiprian vrând să-l deie morţii. Aducându-l în ţară, i s'a îngăduit ca, mai înainte de judecată, să steie în casa sa, care aveà o grădină frumoasă, dincolo de cetate. Şi plimbându-se printre pomi, Chiprian lăudà pe Dumnezeu în verdeaţa ierburilor, în mireazma florilor, în cântecul pasărilor, în fâşâitul frunzelor. Iar podoabele neasemănate ale firii îi muiau inima cu înduioşare când se gândeà la vremea cât va mai zăbovì pe pământ.

După câteva zile, au venit la dânsul doi bărbaţi cinstiţi, sfetnici ai cetăţii, care i-au adus la cunoştinţă că trebuie să se înfăţişeze la judecată. Şi luându-l cu dânşii, l-au dus fără ocară în divan. Dar Galerie Maxim având alte treburi, judecata nu s'a ţinut în ziua aceia, iar pe sfântul Chiprian l-au încredinţat unuia din cei doi, ca să-l privigheze.

Deci, de îndată ce sfântul a intrat iarăş subt pază, a străbătut vestea în toată cetatea că el a fost hotărît morţii. Atunci s'a

www.dacoromanica.ro

adunat la curtea acelui sfetnic mulțime de oameni în mare tulburare. Și fiindu-le teamă ca nu cumva să-i facă ceva păzitorii săi, mulțimea a stat la ușele casei toată noaptea. Nu că voiau să-l scoață din mânile prigonitorilor, căci nu aveau cum să se împrotivească silei împărătești, ci numai ca să vază pe părintele lor și să se învrednicească de cea de pe urmă binecuvântare a lui. Iară inimile le ardeau după învățătoriul lor.

*

A doua zi sfântul Chiprian a fost scos din casă pentru a fi dus înaintea judecății celei de moarte. Atunci frații săi s'au luat după dânsul plângându-l ca pe un mort, căci ei știau bine că ceasurile lui sunt numărate. Iară femeile își smulgeau părul din cap văitându-se și zicând: „O, prea bunule învățător, pentru ce oare te dau morții? Căci nici un rău tu n'ai făcut nimănuia, ci pe toți ai povățuit ca un părinte bun; iar acuma ne lași în durere!"

Deci sfântul Chiprian a ajuns la judecată. Atunci Galerie Maxim, stând în divan, l-a întrebat:

www.dacoromanica.ro

— Tu eşti Chiprian care te-ai făcut patriarh peste oamenii nebuni?

Răspuns-a lui sfântul:

— Eu sunt episcopul popoarelor lui Hristos, şi nu m'am făcut eu, ci acelea m'au înălţat. Iar cei ce ascultă de mine nu sunt nebuni precum zici, ci dintre fericiţii cărora li s'au deschis ochii.

Proconsulul i-a zis încruntat:

— Impăraţii ţi-au poruncit să jertfeşti dumnezeilor noştri; pentru ce n'ai fost următor?

— La această întrebare n'am ce să-ţi răspund,—a spus Chiprian—dară tu ştii că lumina e mai plăcută decât întunericul.

— Socoteşte-te bine şi alege ce-ţi este mai de folos—l-a sfătuit fără prietenie Proconsulul Maxim.

— N'am ce socoteală să fac, iară tu împlineşte ce-ţi este poruncit—a sfârşit cu linişte omul lui Dumnezeu.

Atunci Galerie Maxim, după ce s'a sfătuit cu ceilalţi tovarăşi, s'a sculat în picioare şi a făcut cunoscut hotărîrea judecăţii aşa:

„In numele prea luminaţilor noştri împăraţi Valerian şi Galian, poruncim ca

www.dacoromanica.ro

lui Tasie Chiprian, episcopul creştinesc, să i se taie capul cu sabia".

Când credincioşii de afară au cunoscut această hotărîre nedreaptă, unii din ei şi-au pus ţărână pe cap, iar alţii s'au aruncat cu jale la pământ. Şi când l-au văzut pe prag, liniştit şi frumos, i-au căzut la picioare şi îmbrăţişându-i genunchii, vărsau lacrimi amare pe veşmintele lui. Apoi mulţimea a strigat desnădăjduită:

„Şi noi vrem să murim cu dânsul!"

Atunci s'a făcut gâlceavă mare şi ostaşii au trebuit să lovească pe cei care le stăteau în cale, pentru ca să deschiză drumul ce-l ducea pe Chiprian către moarte. Iară fraţii lui îl urmau acuma mai de departe.

Aşa l-au purtat până au ajuns într'o pădure, afară din cetate. Când s'au oprit la locul unde trebuia să-i fie sfârşitul, sfântul Chiprian şi-a scos hainele cele arhiereşti şi şi-a plecat genunchii la rugăciune. Apoi, dând celor de faţă pace şi binecuvântare, a vrut să-şi puie grumazul subt sabie. Şi era în ziua aceia falnic la înfăţişare, şi faţa lui blândă şi cuvioasă

www.dacoromanica.ro

strălucea de lumină cerească. Iară călăul ţinând sabia gata, i-a zis ştiindu-l că făcuse tuturor numai bine:

— Părinte, lasă-mă să-ţi leg ochii cu ştergariul acesta, pentru ca să nu vezi lucirea fierului când te voiu lovì.

La care sfântul Chiprian a răspuns:

— Fă precum socoteşti.

Şi întorcându-se către ucenicul său care plângeà cu faţa ascunsă în mâni:

— Pontie—a zis el—să dai omului acestuia 25 de arginţi.

Apoi luând ştergariul din mânile gâdelui, şi-a legat singur ochii. Iară în vremea aceasta fraţii săi aşterneau albituri şi pânze curate, pentru ca nici o picătură din cuviosul lui sânge să nu se verse pe pământ.

Deci plecându-şi Chiprian capul, gâdele i l-a retezat dintr'o singură lovitură.

*

O, nestatornică viaţă omenească! O, deşertăciune a tuturor celor pământeşti! Că nebuna înţelegere a întocmirilor lui

www.dacoromanica.ro

Dumnezeu este mare printre oameni. Ci numele prigonitorilor lui Chiprian a pierit ca pleava în vânt, pomenindu-se numai cu groază şi cu ruşine, iar al slăvitului mucenic a crescut peste veacuri stând neclătit ca un stâlp de lumină...

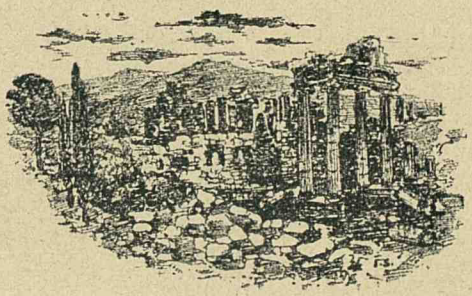

www.dacoromanica.ro

Tu eşti Chiprian care te-ai făcut patriarh peste oamenii nebuni ? (pag. 172).

www.dacoromanica.ro

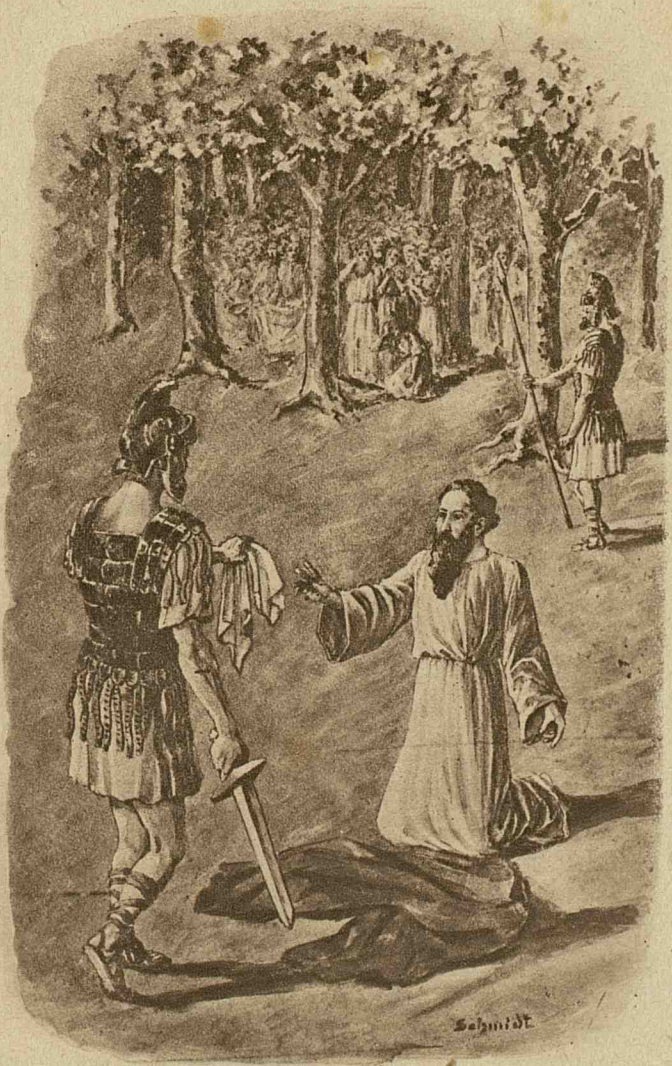

Părinte, lasă-mă să-ți leg ochii cu ștergarul acesta.
pag. 174.

www.dacoromanica.ro

CUVIOSUL PREOT MOISE HARAPUL

www.dacoromanica.ro

CUVIOSUL PREOT MOISE HARAPUL

In părţile Eghipetului a fost odată un tâlhar vestit, cu numele Moise, etiop de neam şi negru la faţă. Fiind în tinereţă rob lui Psamitic, un dregător al ocârmuirii, acesta l-a alungat dela casa lui pentru multele sale răutăţi şi furtişaguri, iar Moise, cu vremea, s'a alăturat de tâlhari. Şi văzându-l furii tare la trup şi aspru la obiceiu, l-au făcut mai-marele lor. Deci tâlhărind el cu tovarăşi, mult sânge a vărsat şi groază mare a împrăştiat peste tot pământul lui Misraim. Iară ceice auzeau pomenindu-i-se numele, dela mlaştinele Deltei până dincolo de cataracte, se înfricoşau şi se rugau lui Dumnezeu să-i

www.dacoromanica.ro

păzească de vederea feței lui întunecate. Căci Moise adeseaori treceà apele Nilului înnot, ca să fure oile și cârlanii ce păsteau mai încoace de muntele Sinai, sau să jăfuiască caravanele dinspre pustia cea mare, răpind cămilele cu toate bogățiile lor.

Odată aruncându-se asupra unui drumeț, a fost oprit dela păcatul de moarte de cânii unui cioban. Aflând mai târziu că stăpânul zăvozilor își paște oile de cealaltă parte a râului, și-a pus în minte ca să-l ucidă. Dar apele Nilului fiind revărsate, Moise n'a stat mult pe gânduri, ci legându-și hainele pe cap, și-a luat cuțitul între dinți și s'a asvârlit în undă. Văzându-l ciobanul cum înnoată de aprig, a fugit și și-a lăsat turma în părăsire. Moise negăsindu-l să-l piardă, a înjunghiat patru berbeci grași, pe care legându-i cu o funie, a trecut iarăș prin apă, pe malul celălalt, trăgând berbecii după dânsul. Și când a ajuns la gazda lui, a mâncat carnea într'ales, iar din pieile berbecilor a făcut burdufuri pentru vin.

Ci, după multe nelegiuiri și vărsări de sânge, Moise a avut într'o noapte un vis...

Se făceà parcă pe un drum necunoscut,

www.dacoromanica.ro

pe unde nu mai fusese. O arşiţă toropitoare îl apăsà ca plumbul, căci hamzânul, vântul cel înfricoşat al Eghipetului, suflà tare dinspre pustie. Invălut de nisip, chinuit de sete şi neştiutor încotro se îndreaptă, el păşeà cu anevoie, când o femeie îi ieşì în cale. Iar în pieptul ei desgolit aveà împlântat un cuţit. Cum îl văzù pe Moise, întinse cu groază mânile cătră dânsul. Moise o cunoscù şi cunoscù şi cuţitul, căci numai cu câteva zile înainte o ucisese. Spăimântându-se, fugì atunci în neştire şi nimerì într'o peşteră, cu multe hrube şi cotloane, în care, chiar dela intrare, miasme otrăvite îi tăiară suflarea. Voind să iasă de acolo, mai rău se încurcà. Iar înaintea lui răsăreau acuma, ca din pământ, dihănii fioroase, lei, tigri şi pardoşi, şi şerpi înveninaţi, groşi ca balaurii, şi şopârle cât crocodilii. Şi cu toatele se repezeau cu gurile căscate ca să-l înghiţă. Şi, pe când picioarele lui grele abià puteau să-l mai poarte, deodată a fulgerat în peşteră o lumină strălucitoare, care l-a lovit peste faţă ca un biciu de foc—şi el a căzut la pământ.

Moise s'a trezit cu spaimă mare şi

www.dacoromanica.ro

chiar din clipa aceia, adunându-şi gândurile, s'a hotărît să-şi schimbe feliul vieţii. Deci a lăsat tâlhăritul, despărţindu-se de tovarăşi şi, plin de râvnă, s'a dus la o mănăstire în pustie, unde ucenicii marelui Antonie se întreceau în fapte cucernice. Acolo, giuruindu-se lui Dumnezeu, se căinà ziua şi noaptea pentru păcatele lui, ucigându-şi trupul şi vărsând multe lacrămi. Şi mergeà la toate slujbele, nelenevindu-se dela nici o osteneală, fiind cel mai smerit. Apoi, luându-şi o chilie de sihastru, vieţuià întru Domnul, în adâncă pocăinţă, aşa că în scurtă vreme, s'a făcut monah fericit. Iară Dumnezeu se bucurà de îndreptarea păcătosului.

S'a întâmplat odată ca, pe la miezul nopţii, să năvălească în chilia lui patru tâlhari din pustie, neştiind cine osteneşte acolo. Moise stând la rugăciune, i-a întrebat:

— Ce doriţi dela mine, fraţilor?

Aceia au răspuns:

— Dă-ne iute banii şi tot ce ai mai de preţ.

Moise le-a grăit cu glas potolit:

— Bani şi lucruri de preţ nu am.

www.dacoromanica.ro

Atunci cei patru s'au aruncat asupra lui, dar Moise oftând din greu, s'a rădicat liniştit şi i-a biruit uşor pe toţi, legându-i câte pe unul. Apoi luându-i pe tuspatru în spinare, ca pe nişte saci umpluţi cu paie, i-a dus în mănăstire descărcându-i înaintea fraţilor şi zicând:

— Deoarece mie nu mi se cade să fac strâmbătate nimănui, iar aceştia venind cu silă asupra mea, i-am prins precum îi vedeţi. Deci, ce porunciţi pentru ei?

Părinţii au răspuns:

— Noi nu putem ucide pe nimeni. Să-i lăsăm în judecata celui Atotputernic care dă fieştecăruia după faptele sale. Deci desleagă-i şi să fie slobozi.

Iară cel ce tâlhărise şi el, deslegându-i, le-a zis:

— Mergeţi şi nu mai supăraţi pe Dumnezeu!

Cunoscând tâlharii, că acela erà Moise, s'au mirat mult de schimbarea lui, şi umblând şi ei întru frica Domnului, s'au făcut cu toţii monahi. Aşişderea şi tovarăşii lui Moise: Auzind că vătavul lor s'a pocăit, au venit şi ei la mănăstire,

www.dacoromanica.ro

Iară Dumnezeu se bucură că cei fărădelege se îndreaptă pe căile lui.

Toate acestea se întâmplau pe vremea împăratului Constantin, feciorul Elenei.

*

Dar diavolii stăteau la pândă ca să strice minunatele întocmiri ale lui Dumnezeu.

Deci, pe când Moise petrecea în nevoi, au năvălit necuraţii asupră-i şi, prin gânduri vinovate, căutau să-l aducă iarăş la viaţa cea destrăbălată. Şi cu cât străduinţele lui erau mai mari, cu atâta şi opintirile acelora erau mai îndârjite. Moise se închină lui Dumnezeu cu osârdie şi, plângând lacrămi amare, îi cereà sfântul său ajutor. Dară neputând să îndepărteze dela dânsul uneltirile diavoleşti, s'a dus în schit, la părintele Isidor, stareţul, şi i-a spus de toate bântuirile cele trupeşti.

Sfântul Isidor l-a povăţuit ca un părinte bun :

„Nu te tulbură, frate, — i-a spus el — că încă eşti începător în bogata de mulţămiri viaţă monahicească. Pentru aceia şi diavolii năvălesc mai cu tărie asupra

www.dacoromanica.ro

ta, căutând în tine obiceiul de mai 'nainte. Ca să-i gonești, înfrânează-te în mâncare, căci de aici, ca dintr'un izvor necurat, vin toate răutățile. Și, precum cânele cel obișnuit să roadă oase lângă trunchiul măcelariului, nu se duce până ce acesta nu închide, iară după aceia se îndepărtează topindu-se de foame, asemenea și demonul desfrânării șade mereu lângă cel îmbuibat. Dacă însă tu vei petrece în post omorîndu-ți mădularele, atunci și Satana, ca un câne izgonit, se va duce dela tine."

Deci intrând Moise în chilia sa și închizându-se acolo, petreceà acuma în aspră postire, mâncând numai sara, după apusul soarelui, o fărâmă mică de pită, stropită cu isop, și ostenindu-se mereu întru lucrul mânilor sale. Rugăciunea o făceà de 50 de ori pe fiecare zi și, când o începeà, se aruncà în genunchi atingând cu fruntea pământul. Iară genunchii i se învârtoșaseră ca lemnul. El chemà în ajutor cu plângeri și suspine pe Domnul și stăpânul său, zicând: „Nu mă lăsà, Ziditoriule, căci sunt așezat între săbii",

www.dacoromanica.ro

Dară, cu toată osârdia lui, diavolul sta mereu lângă dânsul.

Pentru aceia Moise s'a dus iarăş la părintele Isidor.

— Părinte, a spus el lăcrămând—nu pot sta în chilie de răul tulburărilor mele.

Sfântul Isidor luându-l de mână, l-a suit pe vârful casei şi i-a zis:

„Caută spre apus!"

Moise, uitându-se într'acolo, a văzut mulţime de draci înfricoşaţi gâlcevindu-se şi gătindu-se de războiu. Atunci iarăş a grăit sfântul:

„Caută spre răsărit!"

Privind şi în acea parte, i s'a arătat o ceată de îngeri, înveşmântaţi în alb, care asemenea se găteau de luptă. Zis-a sfântul Isidor cătră Moise:

„Cei despre apus râdică războiu asupra sfinţilor lui Dumnezeu, dară cei despre răsărit sunt trimişii lui, spre ajutoriul neputincioşilor buni. Insă, vezi, frate Moise, mai mulţi sunt cei ce ne ajută nouă decât cei ce ne vrăjmăşesc. Deci, nu pierde nădejdea şi încrede-te în puterea lui Dumnezeu!"

Intărindu-se Moise cu o vedenie ca

www.dacoromanica.ro

aceasta şi cu mângâietoarele cuvinte ale prea cuviosului, s'a întors iarăş în chilia lui. Inflăcărarea rugăciunilor şi căinţa cea sfâşietoare se revărsau din sufletu-i aprins, asemenea puhoiului clocotitor. Dar acuma diavolul îl hărţuià mai vârtos prin somn, aprinzându-i nălucirile cele zădarnice şi răscolind cu ghiarele-i necurate prin toate ascunzişurile lui sufleteşti. Şi acolo unde luptătoriul biruià cu uşurinţă ziua, cădeà în ispită noaptea. Intristat fiind în sufletul său, într'o zi, în faptul dîmineţii, Moise şi-a luat toiagul pribegiei şi a mers de astădată la un schivnic bătrân şi foarte iscusit din pustia Tebaidei.

— Părinte, l-a întrebat el, ce să fac ca să mă curăţ de întinarea cea fără de voie? Căci, pentru păcatele mele, sunt lăsat în părăsire şi, întru acest chip, noaptea, înşelătoare vedenii mă împing spre păcat.

Schivnicul i-a spus:

— Fiule, de vreme ce mintea ta n'ai despărţit-o cu totul de acele deşertăciuni despre care mi-ai vorbit, şi sufletul tău tulburat nu s'a statornicit vitejeşte în singurătatea chiliei, pentru aceia păti-

www.dacoromanica.ro

meşti. Dară, fiindcă ziua eşti apărat şi numai noaptea zici că eşti bântuit, ca să te curăţi cu totul, nu trebuie să mai dormi. Deci, întăreşte-te pentru veghe, şi astfel te vei linişti de acel războiu.

Moise primind sfatul, s'a întors uşurat la chilia sa. Şi aici, mai înainte de a trece pragul, s'a aruncat la pământ mulţămind cu lacrămi lui Dumnezeu, pentrucă, prin gura celui ales, i-a arătat calea izbăvirii. Şi petreceà acuma neobosita lui viaţă, ziua cu aspră postire şi noaptea cu neodihnă. Iar pentru ca să scape de bucuria somnului, care pentru dânsul erà dela Satana,—întreaga noapte sta în picioare, în mijlocul chiliei, fără să-şi mai plece ca altădată genunchii la rugăciune. El a vieţuit aşa şase ani; şi, în toată acea vreme, trupul său se uscase ca o momâe ascunsă în nisipurile pustiei. Şi numai ochii îi erau vii. Iar în ei se vedeà o mare durere, căci, astfel fiind voinţa lui Dumnezeu, trupu-i, aşa schingiuit şi ucis, purtà şi acuma războiu duhului său.

Dară, de multeori acolo unde este otrăvită întristare şi suspin, ori unde ochiul omenesc vede lucruri neînţelese, Dum-

www.dacoromanica.ro

nezeu își arată mai vederat adânca lui înțelepciune. Căci țelurile lui sunt necunoscute celor născuți din femeie. Iară Moise, fiind ispitit ca aurul în vasul de lut, aveà să primească dela Domnul său cea mai slăvită cunună a vieții pătimitoare.

*

Scrie Paladie în Lavsaiconul său, întărit și de patericul Alfa-Vita, multe și înălțătoare de suflet amărunte asupra vieții Sfântului Moise Harapul ce fusese mai întâiu vătav de tâlhari. Căci dacă s'a arătat aici păcatele și fărădelegile sale, este numai ca și îndreptarea lui să fie arătată. Fiindcă și greșalele sfinților—cele ce au fost mai înainte—nu se ascund, tocmai pentru preamărirea milostivirii lui Dumnezeu, care scoate vrednic din nevrednici și drepți din cei păcătoși, iară pe cel smerit îl înalță...

Deci cuviosul Moise, în râvna lui pentru mântuire, a găsit și altă rânduială—de viață înăsprită. Anume, ieșind noaptea din chilie, luà ușurel vasele deșarte de apă ale monahilor din pustie, și le

www.dacoromanica.ro

aşezà la loc pline, fără ca ei să afle cine le-a umplut. Iar unii din bătrâni stăteau departe de apă ca la două stadii, alţii, la trei şi la patru, iar alţii şi mai mult.

Dar Marele Vrăjmaş, care pândeşte mereu pe cel ce umblă în căile Domnului şi n'are astâmpăr dacă nu face rău, a săvârşit asupra sfântului Moise o negrăită răutate, despre care se scrie pe larg în patericul schitului.

Anume, pe când într'o noapte neobositul Moise se nevoià la un puţ, ca să umple vasele fraţilor săi, diavolul l-a lovit cu un par peste şale doborîndu-l la pământ. Moise a rămas acolo stând ca un mort. Iar a doua zi, în zorii dimineţii, pustnicii ducându-se la fântână, l-au găsit pe luptătoriul lui Hristos aproape fără suflare. Auzind această întristătoare veste, sfântul Isidor, părintele schitului, a venit cu ceilalţi fraţi şi rădicându-l de unde zăceà, l-au dus pe mâni în biserică. Aici Moise s'a trezit din somnul cel apropiat al morţii; dar mijlocul lui fiind frânt, a bolit multă vreme şi, numai după un an, s'a înfiripat puţintel.

Când a început iarăş să umble pe slă-

www.dacoromanica.ro

bănogitele lui picioare, sfântul Isidor i-a spus:

„Frate Moise, în numele Domnului nostru celui prea Inalt, află prin gura mea nevrednică, că pătimaşele tale supărări au încetat. Deci, apropie-te cu îndrăzneală şi împărtăşeşte-te din Sfintele Taine ale trupului său. Şi să ştii dela mine, că pentru aceia a fost îndreptat asupră-ţi un război atât de greu, ca să nu te lauzi în mintea ta, că ai biruit pornirile necurate numai cu nevoinţele tale. Aceasta ca să nu piei înălţându-te.

Moise împărtăşindu-se cu sfântul Trup, şi-a petrecut în pace de aici înainte umilita lui viaţă. Iară asupra diavolilor a luat atâta putere dela Dumnezeu, încât îi defăimă ca pe nişte muşte. Deci el s'a umplut cu darul sfântului Duh, aşa că numele lui, învăluit acuma în dulce mireasmă, erà vestit peste tot, în ţara lui Misraim.

Ci, auzind despre dânsul un mare diregător pământesc de prin părţile locului, a venit la schit, anume să-l vază. Când i s'a spus, Moise a ieşit din chilie cu grabă şi a fugit vrând să se ascunză într'o baltă

www.dacoromanica.ro

cu trestie. Pe drum, întâmpinându-l diregătorul acela cu slugile sale, l-au întrebat:

— Unde este chilia părintelui Moise?

El le-a zis:

— Ce voiți dela dânsul?

— Să-l vedem și să ne binecuvinteze— a răspuns acela.

— Zadarnic umblați—le-a răspuns smeritul pustnic,—el este un bătrân nebun, ticălos și are viață necurată.

Auzind diregătorul unele ca aceste, foarte s'a mâhnit și a zis către clerici, când a ajuns în chinovie:

— Am venit să mă binecuvintez de către părintele Moise, dară pe drum ne-a întâmpinat un monah mergând în Eghipet, care a rostit cuvinte de hulă împrotiva lui, numindu-l nebun, ticălos și om cu viața necurată.

Clericii au întrebat:

— Ce fel erà monahul acela?

Diregătorul a zis:

— Un moșneag înalt, negru la față și îmbrăcat cu haine proaste.

Atunci frații au răspuns ușurați:

— Acela erà chiar părintele Moise, și

www.dacoromanica.ro

Moise o cunoscu și cunoscu și cuțitul...
(pag. 181).

www.dacoromanica.ro

Rugăciunea o făceà de 50 de ori pe zi... (pag. 185).

www.dacoromanica.ro

s'a aşezat pe o piatră şi şi-a plecat capu lui negru pe mâni. Aşadar viaţa sa rămâne de două ori întinată : şi prin fărădelegile de mai 'nainte şi prin negreaţa cea întunecată, pe care fraţii i-au pus-o stavilă, când a voit să intre în altar. Mântuirea lui deci este pierdută, după voinţa lui Dumnezeu ; căci în trupul său necurat şi sufletul trebuie să-i fie tot cu asemănare.

Astfel gândeà Moise cufundat în adâncă întristare. Apoi el îşi zise cu glas :

„Aşa ţi se cade, hoit negru şi spurcat ! Dacă nu eşti vrednic de cele sfinte, pentru ce ai cutezat, încenuşatule, să te apropii de altar?"

Şi lovindu-se cu pumnul peste cap, strigă :

— Câne, bine ţi-au făcut !

Deci zicând aceste vorbe desnădăjduite şi-a ridicat fruntea. In faţa lui, în lumină orbitoare, şedeà un înger al Domnului care-i spuse :

„Bucură-te, Moise !"

Moise spăimântat, s'a frecat cu mânile la ochi, dar înaintea sa erau numai doi călugări, din schit, care se duceau să spuie

www.dacoromanica.ro

episcopului cele ce auziseră din gura lui. Iar episcopul chemându-l numaidecât, l-a hirotonisit preot. După asta l-a întrebat:

— Părinte, ce-ai gândit atunci când te-am izgonit și când te-am chemat îndărăt?

Moise a răspuns:

— M'am asemănat cânelui, care când e gonit fuge, și când e chemat, se întoarce alergând.

Zis-a atunci episcopul:

— Cu adevărat omul acesta este vrednic de dumnezeescul dar, căci Dumnezeu înalță pe cel umilit.

*

După primirea rânduielii preoțești, cuviosul Moise mai petrecând 15 ani, iară dela naștere având optzeci fără cinci, a adunat 75 de ucenici și s'a sfârșit mucenicește.

Anume, într'una din zile, stând el la un loc cu ceilalți chinoviți, a zis prin dumnezeiască suflare:

— Fraților, sculați-vă și fugiți de aici, pentrucă astăzi vor veni varvarii în schit ca să taie pe monahi.

www.dacoromanica.ro

Dar fraţii i-au răspuns :

— Vino şi tu cu noi.

La care cuviosul Moise a vorbit aşa :

„Eu de multă vreme aştept ziua aceasta, căci cugetul meu este încărcat de grele păcate. Iată însă că a sosit ceasul binecuvântat, când se vor împlini cuvintele stăpânului meu : „Cei ce scot sabia, de sabie vor pieri". Şi, fiindcă eu în tinereţile mele de multe ori am râdicat-o asupra aproapelui, de aceia, fraţilor, trebuie să rămân. Şi întru acest chip, îmi voiu sfârşi nevrednica-mi viaţă".

La aceste cuvinte, cei mai mulţi dintre pustnici s'au râdicat şi au părăsit locul acela, rămânând lângă dânsul numai şapte din ucenicii lui. Atunci Moise le-a zis acestora, privind ca în vis :

„Varvarii se apropie".

Dar unul din cei rămaşi, cuprins fiind de frică, a fugit din chilie şi s'a ascuns mai departe. Şi deodată, cu sgomot mare, au năvălit păgânii din pustie şi au tăiat pe Moise, împreună cu cei şase călugări ce stătuseră lângă dânsul. Iar acela ce fugise prin apropiere, a văzut de unde erà ascuns, deschizându-se ceriul şi şapte cu-

www.dacoromanica.ro

nuni luminoase pogorîndu-se dintru înălțime. Și căzând el în genunchi, a preamărit pe Dumnezeu.

Iară când au venit ceilalți monahi au îngropat mucenicești trupuri plângând și stropindu-le cu lacrămi, ca pe niște sfinte moaște ale luptătorilor pentru Hristos.

Așa a fost sfârșitul cuviosului preot Moise, care din tâlhar s'a făcut monah desăvârșit. De aceia nu numai raiul i-a fost pregătit, ci și ceriul i s'a deschis, ca unui adevărat sfânt mucenic.

Iară dreptcredincioșii, împreună cu biserica lui Hristos, prăznuiesc săvârșirea din viață a acestui smerit mucenic, în 28 de zile ale lunii lui August, când în miros de smirnă și de tămâie, se pomenește cuviosul preot Moise Harapul.

www.dacoromanica.ro

MINUNATELE INTÂMPLĂRI ALE SFÂNTULUI ALEXANDRU

www.dacoromanica.ro

MINUNATELE INTÂMPLĂRI ALE SFÂNTULUI ALEXANDRU

Pe vremea sfântului Mitrofan, întâiul patriarh al Constantinopolii—dar când scaunul patriarhicesc nu se numea încă cu numele acesta—între clericii care înconjurau pe preacinstitul servitor al lui Dumnezeu, se află și un protopop cu numele de botez Alexandru. Prin faptele sale cucernice și prin adânca lui smerenie, răsăreà ca trandafirul între celelalte flori, așa că în scurtă vreme a căpătat rangul, de horepiscop. Dar nu numai sfântul Mitrofan ci și toți fiii săi duhovnicești îl aveau în dragoste mare, căci îngrijeà de turma cuvântătoare ca un păstor bun aducând-o la păşunea cea nestricăcioasă

www.dacoromanica.ro

şi adăpând-o numai la curatele izvoare ale înţelepciunii lui Dumnezeu.

Tocmai în vremea aceasta, după ce Biserica lui Hristos biruise întunericul, îmbrăcându-se în strălucit straiu de lumină, iar prea cinstita cruce ajunsese semnul tuturor izbăvirilor, deodată ieşì, ca porcul din pădure, un eres care a umplut de durere sufletele celor dreptcredincioşi.

Anume, trăià pe atunci în cetatea Alexandriei a Eghipetului un preot iscusit, cu numele Arie. Punând însă diavolul stăpânire peste sufletul său, a început să propovăduiască că Hristos, Dumnezeul nostru, nu este de o fiinţă cu tatăl, ci numai una asemănătoare lui, hulind astfel Treimea, una şi nedespărţită şi scoborînd întru acest chip pe Fiul lui Dumnezeu dela treapta unde se cade să fie înălţat.

Această ereticească învăţătură câştigà multe suflete slabe şi, ca un vânt rău, aruncà în cugetele binecredincioşilor o tulburare ce nu se ştià cum are să isprăvească. Dară slăvitul Constantin, împăratul, în dragostea-i nemărginită pentru Biserica lui Dumnezeu, a strâns un sobor a toată lumea care aveà să limpezească

www.dacoromanica.ro

minţile cele rătăcite. In al 325-lea an dela naşterea trupească a Mântuitoriului, s'au adunat în cetatea Nikeei a Bitiniei 318 feţe mari bisericeşti, episcopi şi preoţi, mulţi dintre ei purtând încă pe cinstitele lor trupuri urmele caznelor lui Diocliţian care, asemenea florilor din câmpie, mărturiseau şi ele slava lui Dumnezeu.

Sfântul Mitrofan, patriarhul, neputând să se ostenească până acolo, din pricina slăbăciunii celei trupeşti, a trimes pe Alexandru. Stând în sobor, în locul stăpânului său, el s'a nevoit mult pentru izbândirea adevărului. Şi soborul, după o muncă însuflată de Duhul sfânt, a alcătuit simbolul credinţei celei adevărate, în care se arată că Dumnezeu-Fiul este de o fiinţă cu Tatăl, a hotărît 20 de canoane pentru rânduirea preoţiei şi a statornicit ziua sărbătoririi Sfintelor Paşti, care se ţine întocmai de atunci şi până azi. Iară necredinciosul Arie a fost afurisit şi surghiunit din ţară.

*

După risipirea soborului, Alexandru s'a întors la Constantinopoli, unde păstoriţii

www.dacoromanica.ro

săi îl aşteptau cu neastâmpăr. Iară sfântul Mitrofan erà acuma bătrân şi slăbit.

Ci, într'o noapte, îngerul Domnului s'a arătat preafericitului patriarh şi i-a adus la cunoştinţă că sfârşitul său pământesc i se apropie, poruncindu-i ca să lese în locul lui pe Alexandru. „După zece zile —i-a spus îngerul—îţi vei luà cununa dela Dumnezeu, iar scaunul bisericesc să-l ieie după tine Alexandru, slujitoriul tău".

Deci venind Constantin, împăratul, împreună cu puternicii pământului şi cu feţe mari bisericeşti, ca să-şi ieie iertăciunile din urmă dela sfântul Mitrofan—ce zăceà pe patul morţii—l-a întrebat pe cine îl va binecuvântà ca să-i fie următor, după mutarea sa. Sfântul patriarh i-a răspuns:

„Domnul mi-a descoperit că după mine va lua scaunul patriarhiei Alexandru cel vrednic de adevărata alegere şi de Duhul sfânt".

Şi aşa a fost.

De îndată ce chiriarhul cel nou a urcat cu umilinţă treptele sfinţitului tron, turma cuvântătoare a cunoscut că toiagul păstoresc se găseşte în puternice mâni.

www.dacoromanica.ro

Acuma lupii arieni și cei elinești nu se mai puteau apropià de oițele lui Hristos, căci nu numai ereticii ci și filosofii păgâni căutau să smintească mințile drept credincioșilor. Ci filosofii aceștia erau nemângâiați în sufletul lor că cuvântul Evangheliei stăpâneà acuma lumea, mai ales prin osârdia slăvitului soț al Elenei. Unul dintre ei, apropiindu-se de împărat, l-a certat, zicându-i :

„Inălțate împărate, așa să trăiești ! De ce ai lepădat tu credința veche și obiceiurile elinești și ai primit în locul lor legea robilor și a celor neputincioși? Au doară crezi că Iisus, care se zice și Hristos, este mai puternic decât Jupiter și frații lui? Crezi tu că învățătura cea nouă îți va fi mai de folos decât întocmirile noastre vechi, în care strămoșii tăi s'au preamărit? O, împărate, puternic ești : dară această lege nu e spre întărirea împărăției tale, ci spre surparea ei. Iară pentru ca să te încredințezi de toată deșertăciunea străduințelor voastre, iată, pe tronul patriarhiei se găsește acuma Alexandru : să stea la întrecere cu noi."

www.dacoromanica.ro

Impăratul a primit, iar filosofii s'au gătit să facă patriarhului întrebare.

*

Alexandru, arhiereul lui Dumnezeu, deşi erà neînvăţat în filosofia elinească, dară fiind plin de harul Duhului sfânt, nu s'a lepădat nici el ca să steie la întrecere cu păgânii. Ci, ca Ilie proorocul, a vrut să arăte puterea Domnului său.

Deci, la vremea hotărîtă, au venit înaintea lui mulţi filosofi învăţaţi, isteţi şi guralii, voind care mai de care să ispitească pe episcopul creştinesc. Dar Alexandru le-a grăit, spunându-le:

„Staţi şi nu vă îmbulziţi! Ci alegeţi voi filosofii pe cel mai înţelept şi mai lesne cuvântător dintre toţi şi puneţi-l înaintea mea, iară ceilalţi aşezaţi-vă şi ascultaţi fără larmă. Pentrucă altmintrelea nu voiu puteà eu, un singur om, să vă dovedesc pe toţi, când veţi strigà şi vă veţi gâlcevi".

Deci filosofii au ales pe unu Filodor pe care l-au socotit mai cu cap şi l-au pus înaintea arhiereului, iară ei s'au gătit de ascultare cu multă luare aminte. Şi cum stăteau ei pe jeţuri şi pe bănci, filosoful

www.dacoromanica.ro

acela a deschis gura pentru întrebare,— dar prea sfințitul Alexandru i-a strigat: „In numele Domnului meu Iisus Hristos, îți poruncesc ca să taci!"

Și pe dată stând Filodor cu gura căscată, i s'a legat limba și a rămas mut. Văzând o minune ca aceasta, adunarea filosofilor s'a risipit într'o clipă. Unii dintre ei au fugit cu rușine ascunzându-se prin locuri dosnice; alții, rămânând pe loc, au crezut în Hristos chiar din ceasul acela. Iară filosoful cel amuțit, simțindu-și neputința, arătându-i-se întru acest chip că numai învățătura creștinească este cea adevărată, a căzut la picioarele arhiereului și, cu lacrămi fierbinți l-a rugat prin schime ca să-i deslege limba. Și Alexandru numai cu semnul sfintei cruci l-a deslegat din amuțire. Ceiace văzând Filodor, cu mare glas a început a slăvi pe Hristos, botezându-se cu o samă din prietinii lui. Iară Constantin s'a veselit cu toți credincioșii dând laudă lui Dumnezeu, încât Acela ce dăruise atâta putere robului său plăcut, se preamăreà prin multe guri.

*

www.dacoromanica.ro

Nu mult după asta, sfântul Alexandru a zdrobit numai cu puterea rugăciunii pe Arie cel afurisit. Iară minunea s'a întâmplat așa :

Trecând patru ani dela soborul cel mare din Nikeia, Arie a venit la Constantinopoli, părăsindu-și locul de surghiun. Anume, Evsevie, episcopul Nicomidiei, sprijinindu-l cu cuvântul și cu fapta, ca pe unul care s'ar fi pocăit, a mijlocit la oarecare fețe mari să-l înduplece pe Constantin ca să-l ierte pe Arie. Și împăratul, crezându-l cu adevărat umilit, l-a chemat la scaunul împărăției, găzduindu-l chiar în palatele sale. Când ereticul s'a înfățișat împăratului, i s'a închinat cu adâncă metanie, iar Constantin l-a întrebat :

— Răspunde-mi Arie : crezi tu așa cum au întărit sfinții părinți în soborul dela Nikeia ?

Arie a răspuns bătându-se cu mâna peste piept :

— Așa cred !

Aceasta erà însă un vicleșug, căci el având în sân hârtia ereticeștei sale credințe și lovind cu dreapta pieptul pe când răspundeà lui Constantin, își ziceà în

www.dacoromanica.ro

«În numele Domnului meu Iisus Hristos, îți poruncesc ca să taci!»

(pag. 207).

www.dacoromanica.ro

Iară după ce s'a făcut ziuă,... Sfântul Alexandru a văzut pe Arie venind din palatul împărătesc, cu mare sumeție și cu strălucit alaiu... (pag. 209).

www.dacoromanica.ro

gând: „Așa cred, cum e scris pe foaia asta din sân". Iar împăratul necunoscând acest tertip, a socotit că nelegiuitul întărește cu cuvântul său încheierile dela Nikeia. Și crezând fățărniciei ereticului, l-a trimis la preasfințitul Alexandru ca să ieie împărtășania ca un dreptcredincios. Pentru această osebită slujbă, împăratul a rânduit ziua de Duminecă, când Arie aveà să se cuminece.

Dară sfântul Alexandru știindu-l pe Arie începător de eresuri, nu voià cu nici un chip să-l primească în Biserică. Fiind Sâmbătă spre Duminecă, noaptea, arhiereul lui Hristos s'a aruncat în genunchi înaintea pristolului și cu lacrămi fierbinți a rugat pe Dumnezeu ca mai vârtos să-i ieie lui sufletul din trup, decât să-l vază pe Arie împărtășindu-se cu sfintele sale taine. Ori, milostivindu-se cătră Biserica sa, să-l piarză pe schizmatic de pe fața pământului.

Iară după ce s'a făcut ziuă și s'a apropiat ceasul slujbei, sfântul Alexandru a văzut pe Arie venind din palatul împărătesc, cu mare sumeție și cu strălucit alaiu. In frunte mergeau ostași înarmați, care

www.dacoromanica.ro

deschideau drumul, apoi veneà el, necredinciosul, înconjurat de dregători împărăteşti—ce ţineau de eresul lui—iar la urmă, alţi oşteni şi mulţime de norod care se măreà necontenit pe măsură ce înaintau cătră biserică. Când au ajuns aproape de locul se se numeşte „târgul lui Constantin", unde erà un stâlp de marmură cu stema împărăţiei, Arie a îngălbenit la faţă. Găsindu-l o frică năpraznică, i-a venit din asta o nevoie trupească. Deci, oprind alaiul, şi uitându-se împrejur, căutà cu ochii un loc ascuns. Din întâmplare, prin apropiere, se găseà un adăpost de soiul acelora ce făcuse şi Vespasian împăratul pe uliţele Romei. Intrând Arie înăuntru a simţit o durere cumplită în măruntaiele lui şi vânzolindu-se groaznic a crăpat în două, caşi Iuda, iar maţele i-au ieşit pe dinapoi. Astfel a pierit el în ticăloşie, lepădându-şi sufletul cu amar!

Văzând cei care aşteptau afară că Arie întârzie, au intrat cu sfială înăuntru şi l-au găsit mort zăcând în sânge. Atunci îndată s'a împrăştiat svonul prin cetate de moartea cumplită a hulitoriului lui Dumnezeu. Deci ucenicii lui s'au ruşinat

www.dacoromanica.ro

fugind prin pivniţi şi prin cămări, iar cei credincioşi, bucurându-se că Hristos, adevăratul Dumnezeu, este izbăvitor asupra vrăjmaşului, i s'au închinat lui. Sfântul Alexandru a mulţămit celui Atotputernic făcând slujbă mare şi prăznuire bisericii, iar împăratul Constantin întărindu-se mai mult în dreapta credinţă, a ţinut dogmele soborului dela Nikeia până la sfârşitul vieţii.

*

Deci sfântul Alexandru păstorind în tihnă biserica lui Hristos, a ajuns la adânci bătrâneţe; iar când a fost aproape de sfârşit, oile cele cuvântătoare au înconjurat patul păstoriului lor, întrebându-l cu durere:

— Părinte, cui ne laşi pe noi, fiii tăi?

Iar el arătând spre doi bărbaţi cinstiţi, spre preotul Pavel şi spre diaconul Machedonie, a zis:

„De voiţi învăţător bun şi păstor strălucit prin fapte luminate, alegeţi-l pe Pavel; iară de voiţi să-l aveţi numai frumos la chip şi cu podoabă din afară cinstit, atunci luaţi-l pe Machedonie"

www.dacoromanica.ro

Acestea zicându-le, prea sfinţitul Alexandru şi-a dat duhul în pace, având dela naştere 98 de ani. Iară după dânsul a urmat la patriarhie sfântul Pavel, întăiul patriarh al Constantinopolii cu acest nume.

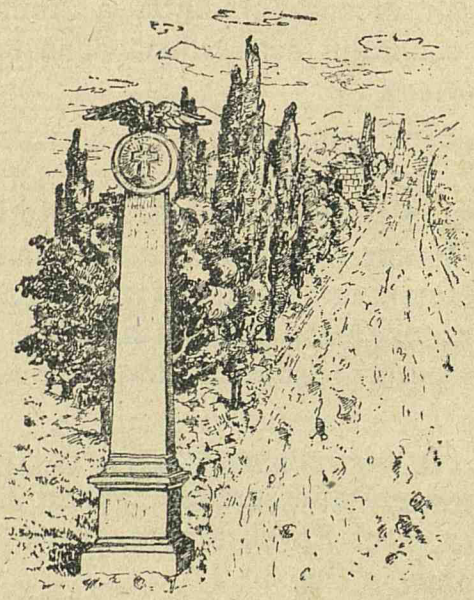

www.dacoromanica.ro

CUMPLITELE PĂTIMIRI ALE SFINȚILOR ANICHIT ȘI FOTIE

www.dacoromanica.ro

CUMPLITELE PĂTIMIRI ALE SFINŢILOR ANICHIT ŞI FOTIE

In cetatea Nicomidiei, care erà în Bitinia, trăià pe la sfârşitul celui de-al treilea veac dela naşterea omenească a Mântuitoriului, un bărbat cinstit şi cu vază, din părinţi bine cunoscuţi şi cu dregătoria comit. Numele lui erà Anichit.

Pe vremea aceia, pe tronul dela Roma stăteà Aurelie Diocliţian. Văzând el că împărăţia se surpă pe fiecare zi,—căci Dumnezeu, pentru păcatele ei îi sculase împrotivă toate limbile pământului—ca să se mai întărească îşi luă un tovarăş la domnie. Deci ocârmuirea fu împărţită pe din două: Maximian—care-şi ziceà şi Herculie—a luat partea împărăţiei din-

www.dacoromanica.ro

spre apus, ce sfârșeà la apele Oceanului, iar Diocliţian—care erà poreclit Jovie—pe cea din răsărit ce ajungeà aproape de apa Vavilonului. Locul de ședere al lui Diocliţian, după împărţeală, erà tocmai Nicomidia, despre care am pomenit la început.

Multe goane îndurase închinătorii lui Hristos, cum se arată și în hronografele păgânești caşi în luminatele scrieri ale sfinţilor părinţi ai Bisericii. Dar nici una din ele n'a fost așa de crunță ca prigonirea fostului rob din Dioclia. Căci acest împărat, în alcătuirea lui necurată, socoteà pe dreptcredincioşi ca pe vrăjmașii săi și, pentru aceia, îi hărăzise cu totul pieirii. El trimesese anume iscoade care să bată toate marginile împărăției și să afle pe închinătorii lui Hristos, oricum ar fi ascunși. Dar mâniindu-se în deosebi pe Nicomidieni, despre care i se spusese că nu se mai închină idolilor, a poruncit să se puie în mijlocul cetăţii, săbii, cuţite, ţepușe, unghii de fier, tigăi și căldări uriașe și tot ce scornise Necuratul pentru muncirea cea cumplită. El gătise și hiare înfricoșate, lei și tigri și urși, pe care anume

www.dacoromanica.ro

îi ţineà flămânzi, ca prin vederea tuturor acestora să înspăimânte pe cei ce mărturiseau pe blândul fecior al Mariei.

Anichit erà creştin şi nu se ferià să-şi arăte credinţa lui. Auzind despre asta Diocliţian şi ştiindu-l în mare dregătorie, l-a chemat înaintea sfatului său ca să-şi deie socoteală. Anichit nu s'a sfiit, ci a mărturisit în faţa tiranului pe Domnul nostru Iisus Hristos, vorbindu-i despre naşterea sa cea fără de 'nceput şi despre întruparea de pe urmă, despre dulcea lui învăţătură şi despre moartea sa pe cruce, pentru mântuirea neamului omenesc. Împăratul sta şi ascultà fără mişcare; dar în sufletul său tulburat clocoteà mânia şi ochii săi înfricoşaţi scăpărau de ură. Şi Anichit înflăcărându-se tot mai mult, a arătat că dumnezeii păgânilor sunt surzi şi muţi căinând cu milă pe cei ce se 'nchinau lor. Iar la sfârşit, a zis:

„Zadarnic te trudeşti, o, împărate, căci învăţătura noastră este ca apa mării când se revarsă, căreia nu-i poţi pune stavilă. Iar îngrozirile tale care le-ai pus nouă în mijlocul cetăţii, ele nimica nu însemnează; căci pentru noi numele sfânt

www.dacoromanica.ro

al lui Hristos este pavăză împotriva durerilor trupeşti şi mângâierea suferinţelor. De aceia nu ne vom închină idolilor voştri."

Atunci împăratul, nemai putându-şi stăpânì veninul, a poruncit ca să-i taie limba lui Anichit. Având gura plină de sânge, mucenicul slăveà pe Dumnezeu caşì mai 'nainte, propovăduind pe Hristos norodului care priveà cu inima frântă la dânsul. Şi cuvintele îi ieşeau din gura lui ciuntită, ca mărgăritarele cele de preţ. Ceiace văzând Diocliţian şi temându-se ca până la urmă să nu fie el biruit, iar privelişteа cea spre îngrozire să se întoarcă împrotivă-i, a dat poruncă ca Anichit să fie aruncat hiarelor spre sfâşiere.

Deci câţiva schingiuitori apucându-l cu duşmănie, l-au aruncat pe Anichit într'un ţarc, unde au slobozit îndată un leu înfricoşat. Şi leul mugind, s'a repezit la sfânt cu gura căscată; dar când a venit chiar lângă dânsul, a prins a scheunà plângător şi s'a gudurat ca un căţel la picioarele mucenicului. Şi deodată—o minune dumnezeiască!—leul s'a râdicat în două picioare, şi cu laba lui a şters ca cu

www.dacoromanica.ro

un burete sudorile morții de pe fața lui Anichit. Apoi culcându-se, s'a așezat lângă gleznele mucenicului, ca un tovarăș. Atunci sfântul Anichit și-a înălțat fruntea spre cer și a zis suspinând :

„Doamne Iisuse Hristoase, îți mulțămesc că m'ai izbăvit din ghiarele acestei hiare cumplite ; te rog, întinde-mi dreapta ta într'ajutor și mai departe, pentru ca să pot biruì mânia prigonitoriului meu."

Și când sfântul și-a sfârșit rugăciunea-i fierbinte, deodată s'a făcut cutremur mare de pământ auzindu-se în depărtări vuiete surde ca un glas al primejdiei, capiștea lui Iraclie din mijlocul târgului s'a surpat împreună cu idolul ei, iar o parte din zidiurile cetății s'a năruit acoperind subt mormane pe mulți dintre păgâni.

Dar împăratul măcar că văzuse toate acestea, nu s'a umilit cu inima, nici n'a contenit cu răutățile lui, ci mai avan s'a făcut. Deci, ca să isprăvească cu Anichit, a poruncit să-i taie capul. Când însă gâdele a ridicat sabia să uciză pe mucenic, mânile amorțindu-i i-au scăpătat, iară el s'a prăbușit ca un copac fulgerat, rămânând acolo trăsnit.

www.dacoromanica.ro

Diocliţian atunci n'a mai cunoscut hotar mâniei sale şi, lovind cu piciorul în cel căzut, a strigat cu glas tare ca să-l bată cu toegile pe Anichit, până ce se va lepădà de Dumnezeul său. Şi ascultătorii lui aşa au făcut. Insă Anichit răbdà pătimirea cu bărbăţie lăudând pe Hristos că l-a ales pe dânsul din cei mulţi pentru cununa sa mucenicească. Şi-atâta de tare îl loveau, încât oasele îi trecuseră prin piele. Dară împăratul nefiind mulţămit nici cu asta şi întărîtându-se de răbdarea cea mai presus de fire a lui Anichit, a hotărît ca sfârşitul lui să-i fie pe roată.

Deci au adus îndată o roată anume făcută, ce erà aşezată în mijlocul unor fiare ascuţite, de care l-au legat pe mucenic cu lanţuri de fier. Iar dedesubt i-au pus foc straşnic, aşa ca roata învârtindu-se, fiarele să-l taie şi focul să-l arză.

Atunci sfântul Anichit s'a rugat iarăş:

„Dumnezeule mare, desleagă-mă şi de pe această drăcească roată, pentru ca toţi câţi stau acuma de faţă, să nu se teamă privind la mine, ci văzând grabnicul tău ajutor să se întărească împrotiva calăilor noştri."

www.dacoromanica.ro

N'a apucat bine să isprăvească sfântul Anichit, şi legăturile toate s'au desfăcut căzând cu sgomot la pământ, iar roata s'a oprit şi focul s'a stâns.

*

Pe când sfântul Anichit se trudeà în caznele acestea pentru Domnul său Iisus Hristos, între cei care erau de faţă, aduşi anume spre îngrozire, se găseà şi o rudenie a sa, anume Fotie. Deci văzând Fotie cele ce se petreceau subt ochii săi şi nemai putând răbdà neomenia fără de asemănare, a lepădat orice frică şi ieşind din rândurile norodului a alergat la sfântul Anichit rupându-şi hainele de pe dânsul. Şi cuprinzându-l cu mânile de grumazi, l-a sărutat de multe ori, şi l-a mângâiat, s'a plâns lacrămi calde pe obrajii lui ştergându-i picăturile de sânge. Şi-l numea pe Anichit părintele său, şi învăţătoriul său, şi mijlocitoriul curat al mântuirii sale; şi-i ziceà mieluşel, şi înger pământesc — desmierdându-l. Apoi şi-a întors faţa şi uitându-se fără păsare la împărat, a strigat:

„Ruşinează-te, blestemate închinător de

www.dacoromanica.ro

dimoni, căci idolii tăi nimica nu înseamnă; iară Hristos este Dumnezeul nostru şi sunt gata să mor şi eu pentru dânsul. Ci tu, hiară turbată, veselindu-te în durerile noastre, satură-te de sânge creştinesc!"

Impăratul rădicându-se în picioare, a răcnit cu spasmuri:

— Tăiaţi-l pe dată cu sabia!

Numaidecât o roată de ostaşi s'a repezit cu săbiile goale ca să 'mplinească porunca lui Diocliţian. Dară atunci s'a văzut şi această minune: cel dintăiu care a tras cu sete asupra sfântului Fotie, a primit tot el, cu aceiaş tărie, lovitura fierului peste genunchi, aşa încât tăindu-se, s'a înspăimântat şi a murit. Iară ceilalţi vrând care mai de care să-l uciză pe sfânt, şi-au vârît săbiile păn' în mâner unii într'alţii, şi s'au omorît între dânşii.

Acuma împăratul văzându-se atâta de biruit şi nemai putând suferi înfruntarea sfinţilor lui Dumnezeu, a părăsit locul cu ruşine, poruncind ca Anichit şi Fotie să fie aruncaţi în temniţă, încărcaţi de obezi. După asta, Diocliţian s'a închis în palaturile sale din Nicomidia, de unde

www.dacoromanica.ro

n'a mai ieşit multă vreme, nici n'a mai învoit pe cineva ca să-l vază.

Iară cei ce fuseseră faţă la pătimirea Sfinţilor Fotie şi Anichit, s'au minunat de puterea cea mare a lui Dumnezeu şi foarte mulţi din ei pricepând ce trebuiau să priceapă, au trecut la adevărata credinţă. Aşa că dintre mucenicii care au pierit mai pe urmă tot subt acest împărat, sute şi mii din aceia, pentru întăia oară, atunci au crezut în Hristos.

*

Ci, după mai multă vreme, Diocliţian întărindu-se iarăş cu inima, a scos pe cei doi mucenici din închisoare şi i-a adus înaintea sa, zicându-le:

— De mă veţi asculta şi vă veţi închina dumnezeilor noştri, vă voiu cinsti cu slavă mare şi vă voiu îmbogăţi cu averi.

Dar sfinţii i-au răspuns cu silă:

— Cinstea şi bogăţia ta, o tiranule crud, să-ţi fie întru pierzare!

Atunci Diocliţian uitând totul s'a aprins iarăş de mânie şi a poruncit ca pe amândoi să-i spânzure mai întăiu întru

www.dacoromanica.ro

înălţime, apoi să le strujească trupurile cu unghii de fier, şi cu făclii aprinse să-i arză. Şi soitarii lui aşa au făcut. Iară peste rănile şi arsurile lor crude, au turnat oţet amestecat cu sare. Dară Domnul Dumnezeul nostru, carele dela început îşi întinsese dreapta lui ocrotitoare asupra aleşilor săi, i-a apărat şi de relele acestea, aşa că, măcar că trupurile lor erau sfăşiate şi aprinse, nicio durere nu simţeau. Ci, numai rădicându-şi ochii la cer, se rugau lui Hristos.

Impăratul văzând neclintirea mucenicilor şi nemai ştiind ce să scornească, a spus să se aducă harmasari neînvăţaţi şi pe amândoi sfinţii să-i lege de picioarele lor. Deci au adus doi cai sălbateci şi sperioşi să şazã, şi oamenii lui Diocliţian au împlinit întocmai cuvântul cel ticălos. Şi pe când harmasarii sforăiau şi băteau pământul cu copitele, sfinţii se îmbărbătau unul pe altul şi amândoi se rugau lui Hristos. După ce i-au legat de picioarele cele oţelite şi au tras în cai cu biciuştele, aceştia speriindu-se i-au târît câţiva paşi; apoi caşi când s'ar fi înălţat înaintea lor un zid nepătruns, s'au oprit.

www.dacoromanica.ro

Şi leul... s'a gudurat ca un căţel la picioarele muceniculuí...

pag. 218

www.dacoromanica.ro

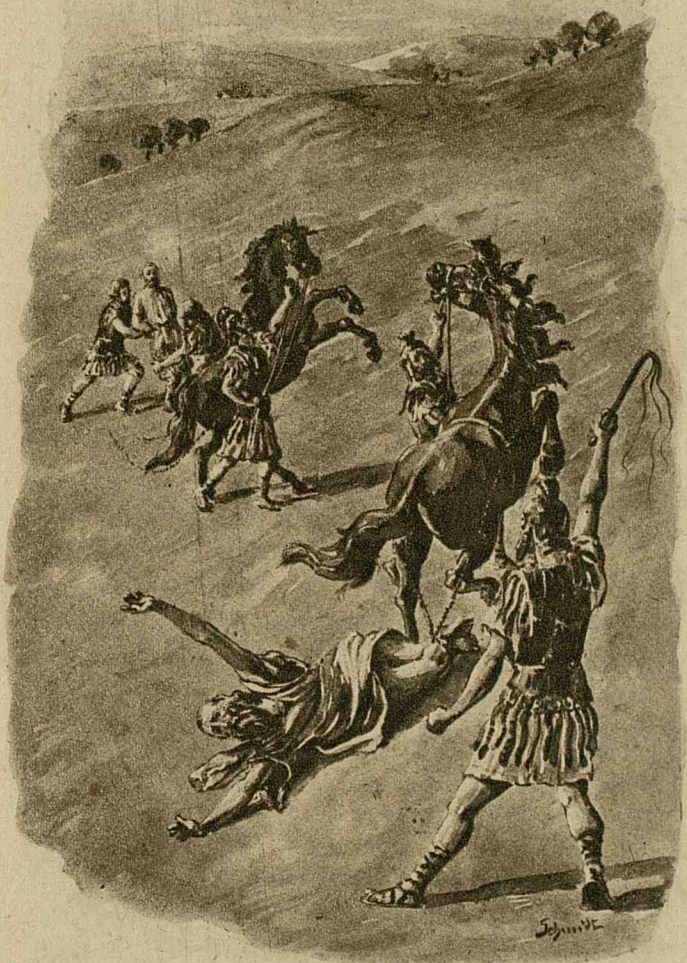

Deci au adus doi cai sălbatici și speriosi să șază...
(pag. 224).

www.dacoromanica.ro

Şi sfinţii, slabi şi galbeni, s'au rădicat obosiţi de la pământ.

Impăratul n'a înţeles nici atunci că Dumnezeu nu voeşte să facă pe voia celui fărădelege şi, în trufia lui nebună ţinea morţiş ca să răpuie pe cei doi mucenici. De aceia văzându-se iarăş biruit, şi ne mai putând scoate capul în lume, a părăsit de astă dată cetatea zicând că se duce să cerceteze marginile împărăţiei; iară pe sfinţii Fotie şi Anichit i-a aruncat din nou în închisoare.

*

De rândul acesta mucenicii au stat în temniţă trei ani. Şi erau bătuţi şi scuipaţi şi batjocoriţi în tot soiul; iar lanţurile cu care erau împovăraţi tăindu-le carnea ce le mai rămăsese pe schiloditele trupuri, strângeau numai ciolanele lor. Dar ei— măcar că numai cu un cuvânt ar fi putut să scape, ba să fie şi cinstiţi de împărat— răbdau totul pentru Domnul şi stăpânul lor.

Ci, în vremea aceasta închinătorii lui Hristos se înmulţeau cum se înmulţeşte iarba câmpului după ploaia cea binefăcă-

www.dacoromanica.ro

toare — şi aceasta nu numai în Nicomidia, ci şi în tot ţinutul Bitiniei şi chiar mai departe. Căci pilduirea pe care cercase s'o facă împăratul, pentru îngrozirea acelora, se întorsese cu totul împrotiva lui. Fiindcă toţi care fuseseră de faţă la prigonirile Sfinţilor Fotie şi Anichit, ori auziseră de ele, se lepădau cu grămada de dumnezeii cei mincinoşi şi îmbrăţişau pe Cel răstignit. Iară păgânii scrâşneau numai de mânie.

Deci întorcându-se Diocliţian iarăş în Nicomidia şi auzind despre înmulţirea celor de altă credinţă, s'a sfătuit cu tovarăşii săi ce să facă ca să împuţineze numărul lor. Căci acestui păgân, Biserica lui Dumnezeu îi sta veşnic înainte ca o spaimă. Socotind că tot numai cu înfricoşarea va putea opri risipirea legii lui, a poruncit să se zidească în mijlocul târgului un cuptor mare, întărit cu patru stâlpi de fier, în care să poată încăpea mulţime de oameni. După ce meşterii l-au isprăvit, împăratul a pus să-l arză aşa cum arsese altădată Navucodonosor cuptoriul Vavilonului, vrând să arunce acolo nu numai pe cei doi mucenici, ci şi

www.dacoromanica.ro

pe toţi dreptcredincioşii pe care i-ar mai fi găsit.

Când s'a auzit despre gândul împăratului, un freamăt mare a trecut prin cetate. Ca valurile mării bătute de furtună, aşa s'au rădicat cei ce mărturiseau pe Hristos. Şi cu toţii au alergat în mijlocul târgului, întrecându-se unii pe alţii şi zicând :

„Şi noi suntem creştini !"

Şi pe toate uliţele cetăţii, de la margine ca şi din lăuntrul ei ; din toate casele, şi ale bogaţilor şi a celor scăpătaţi ; din toate neamurile, a celor mai aleşi ca şi a norodului umilit, un singur strigăt se auzea pretutindeni, ca sunetul biruinţei, după o luptă crâncenă :

„Şi noi suntem creştini !"

Ca o fecioară care trebuia să-şi întâmpine alesul cel aşteptat, cu graiu de bună venire, asemenea şi Nicomidia, falnica cetate, primea pe cel încununat cu spini, cu dulcele cuvânt aruncat la cele patru vânturi ce avea să treacă peste veacuri :

„Şi noi suntem creştini !"

Iar înspre cuptoriul cel înfricoşat, un puhoiu de lume năvălea ca la o aleasă

www.dacoromanica.ro

petrecere. Tineri şi bătrâni încărunţiţi, femei şi copii, mame cu pruncii la sân, moşnegi îngreuiaţi de povara anilor şi neputincioşi în cârji, îmbrăcaţi cu hainele cele mai de preţ, veneau cu osârdie întrecându-se care mai de care să intre înnăuntru. Aşa că păzitorii, spăimântându-se, a trebuit să-i gonească pe unii din ei care voiau să se împărtăşească numaidecât cu sfintele dureri ale muceniciei.

In acel cuptor au intrat mai întâiu Sfinţii Fotie şi Anichit, apoi o mulţime mare de creştini de toate vârstele, câţi au putut să încapă, căci bolta lui era uriaşă. Iară cei doi sfinţi s'au rugat de astădată aşa:

„Mulţămim ţie, Dumnezeule, că prin Fiul tău cel iubit, ne-ai adunat pe toţi în această zi şi în acest loc. Ne rugăm, prea milostive, primeşte sufletele noastre care ne părăsesc, întru odihna cea fără de sfârşit!"

Şi aruncându-se în vălvătaiele focului, au pierit cu toţii. Iar când slujitorii au tras afară cu cârlige de fier trupurile ce mai rămăsese pe cărămizele înfierbântate, au găsit pe cei doi mucenici a-

www.dacoromanica.ro

dormiți întru Domnul, dar atâta de nevătămați, încât și perii capului lor erau întregi.

Pentru aceia Biserica noastră pomenește în toți anii pe Sfinții Fotie și Anichit și pe cei morți împreună cu dânșii, în a douăsprezecea zi a lumii lui August, când s'a făcut săvârșirea lor cea mucenicească.

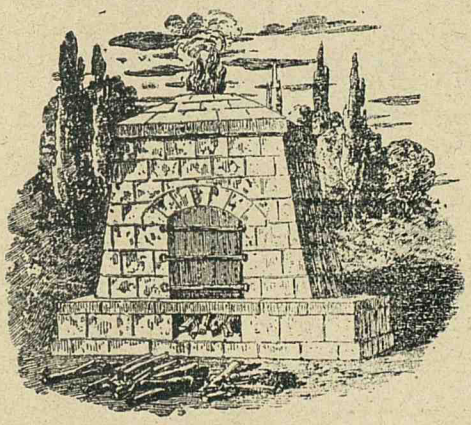

www.dacoromanica.ro

VIAŢA ŞI MOARTEA SFÂNTULUI ANDREI STRATILAT

www.dacoromanica.ro

VIAŢA ŞI MOARTEA SFÂNTULUI ANDREI STRATILAT

Pe vremea împăratului Maximian — acela care-şi mai zicea şi Herculie, trăia în ţara Siriei un ighemon cu numele Antioh. Scoborîndu-se din neamul slăvit al crailor sirieni, care purtase numiri ca Sotir, Epifanul, Filopator, Filadelful şi altele mai vestite încă, Antioh avea mare putere în ţinuturile strămoşilor săi. Era însă un om plecat spre viaţa cea desfrânată, căutând mai ales plăcerile patului, atunci când nu se găsea întru cele ale mesei, şi trăind în desfătări. Fiind şi înflăcărat închinător al idolilor, căpătase voie de la păgânul Maximian ca să uciză pe creştini de îndată ce i-ar fi aflat.

www.dacoromanica.ro

Pe atunci hotarele împărăţiei prin părţile răsăritului fiind călcate întru una de duşmani, era de trebuinţa ca să steie pe acolo multă oaste romană. Intre celelalte căpetenii ostăşeşti de sub ascultarea lui Antioh, se găsea şi Andrei având rangul de tribun. Aici sta el ca o floare de crin între spini, căci Andrei de multă vreme era creştin tăinuit. Măcar că necurăţit încă prin sfântul botez, se închina totuş lui Dumnezeu ziua şi noaptea deschizându-şi inima ca un potir, pentru ca să primească dulcele balsam mângâietor. Dar, nesuferind minciuna nici într'un chip, n'a trecut mult şi el a mărturisit pe faţă numele sfânt al lui Hristos.

Pentru toate acestea, Dumnezeu îi dăruise mare putere trupească şi darul biruinţii în războaie, aşa că nimeni nu-i sta împrotivă în bărbăţie. Iar între ostaşi era cinstit şi slăvit mai mult decât toţi ceilalţi.

*

Ci, s'a întâmplat odată ca o oaste persiană să năvălească prin părţile Sirei răpind bărbaţi şi femei şi tot feliul de

www.dacoromanica.ro

turme. Antioh, fiind în mare tulburare, şi-a adus aminte de Andrei, ca de un odor scump. Chemându-l numaidecât, l-a făcut mai-mare peste oşti, spunându-i aşa :

„Despre bărbăţia şi vitejia ta s'a dus faima nu numai până la hotarele noastre, ci a ajuns şi la urechia împăratului. De aceia îţi încredinţez ţie purtarea acestui războiu care ne-a venit fără veste ca vântul din pustie. Iară pentru asta te numesc Stratilat, în locul meu, şi doresc ca luptându-te cu folos, puternicul Martie să-ţi mărească încă slava la care ai ajuns."

Dar Sfântul Andrei, ostaşul lui Hristos, se străduia nu pentru mărirea sa, ci pentru aceia a numelui lui Dumnezeu. Intocmai ca Ghedeon, când a pornit împrotiva lui Madiam, şi-a ales numai o samă de oameni din oastea împărătească, ştiind bine că : „Domnul nu voieşte în puterea calului, nici în pulpele bărbaţilor, ci în cei ce se tem de el binevoieşte şi într'acei ce nădăjduesc spre mila lui".

Deci Andrei a oprit numai pe acei oştaşi pe care darul lui Dumnezeu i-a arătat prin însuflare tainică, şi a ieşit cu dânşii spre înfruntarea vrăjmaşului.

www.dacoromanica.ro

Dar oastea dușmană erà atâta de multă, încât năpădise ca lăcustele. Sfântul Andrei îmbărbătându-și oștenii, le-a arătat să nu se teamă, măcar că ei sunt mult mai puțini. Și, fiindcă nici unul dintre ei nu era creștin, le-a grăit astfel înainte de bătălie:

„O fraților mult iubiți, lupta s'a apropiat și dușmanii care ne așteaptă sunt fără de număr. Nu lăsați însă ca frica să pătrunză în inimile voastre, căci pe cât de mulți sunt ei, pe atâta îi vom birui de ușor. Acuma este ceasul să cunoașteți că dumnezeii la care vă închinați voi sunt umbre neputincioase care cu nimica nu ne pot folosi; iar adevăratul Dumnezeu, căruia eu îi slujesc, și care a făcut ceriul și pământul cu toate câte se văd, ne va veni într'ajutor dacă ne vom înălța cu inima până la dânsul. Călcați dară peste idolii cei minciunoși și, împreună cu mine, o tovarășii mei dragi, să chemăm pe Iisus Hristos, Dumnezeul cel adevărat! Și dacă el își va întoarce fața sa către noi, vrăjmașii noștri vor pieri ca fumul".

Deci oștenii crezând cuvintelor lui și chemând în ajutor pe Hristos Dumnezeu,

www.dacoromanica.ro

s'au aruncat cu mare îndrăzneală asupra protivnicilor şi crâncenă tăiere făcând între ei, i-au biruit cu uşurinţă. Atunci cetele persieneşti învălmăşindu-se, au fugit cu ruşine, iar oastea lui Andrei gonind din urmă, secera capetele duşmanilor cum seceri spicele.

După luptă, soldaţii lui Andrei minunându-se de biruinţa asta neaşteptată şi stiind că numai Hristos pe care-l chemase în ajutor le-o dăruise, au crezut cu toţii în el. Şi, întorcându-se din războiu, întreaga oaste a intrat în cetatea Antiohiei, cu slavă şi întru marea bucurie a tutulor.

*

Dar unul din capii oştilor, zavistnic şi pismătareţ, urînd pe Sfântul Andrei pentru o izbândă ca aceia, l-a clevetit înaintea lui Antioh, pârîndu-l că cinsteşte pe Dumnezeul cel răstignit. Auzind Antioh una ca asta, s'a tulburat de ură şi trimeţind la Andrei un sutaş l-a întrebat dacă este drept ce se spunea despre dânsul. La care Sfântul Andrei răspunzându-i că aşa este, ighemonul i-a grăit de astădată prin carte:

www.dacoromanica.ro

„Cum se poate ca tu, ostaș împărătesc, să calci în picioare poruncile noastre și să povățuești pe tovarășii tăi la fapte nelegiuite defăimându-ne dumnezeii? Știi bine cu ce fel de munci am pierdut pe Eftimie, feciorul lui Polievct și pe toți care urmau creștinești credințe. Iară tu acuma cu ce nădejde preamărești pe Hristos și în ce te bizui? Dacă crezi că izbândirea asupra dușmanului te va cruța, amar te înșeli, căci vina în care ai căzut e mai mare decât vrednicia ta; iar dacă cumva nădăjduești în Dumnezeul tău cel răstignit, te vei încredința că el nu te poate apără de mânia mea".

Vorbind întru acest chip, Antioh nu știa că Hristos, Dumnezeul cel viu, își și arătase atotputernicia, atunci când dăruise biruința acelora ce-i-o ceruse. Iară sfântul Andrei cetind cartea ighemonului, a zis:

„Aceste cuvinte ale lui Antioh mă întăresc mai mult decât mă înspăimântă. Căci dacă acei pe care-i pomenește el au fost uciși în caznele cele mai cumplite, s'au făcut biruitorii lui și au stat înaintea lui Hristos în cununa mucenicească.

www.dacoromanica.ro

Atunci pentruce să nu fiu şi eu rob credincios al Domnului meu, ca acei care mai 'nainte de cât mine au pătimit pentru dânsul? Iară suferinţa cu care el cearcă să mă înfricoşeze, o voiu primi cu inima deschisă, căci mai vârtos mă va învrednici ea de împărăţia lui Dumnezeu".

Auzind tiranul cuvântul lui Andrei, a pornit de grabă câţiva ostaşi sprinteni, ca legându-l, să-l aducă înaintea lui. Deci fiind Andrei prins şi chemat la judecată în cetate, i-a poruncit Antioh să mărturisească înaintea celor de faţă dacă cu adevărat slujeşte lui Hristos. La care sfântul i-a răspuns:

„Stând la această judecată nedreaptă, mărturisesc în auzul tuturora că Hristos este adevăratul Dumnezeu, iar eu nevrednicul, umilitul rob al său. Iară dacă voiu pătimi subt privirea îngerilor şi a Domnului meu, atunci voiu intra şi eu în ceata preafericiţilor, al căror nume, tu, fără să ştii, l-ai pomenit cu ocară".

Infruntat fiind întru acest chip, Antioh nu s'a mai putut stăpâni şi a poruncit cu glas tare să se aducă un pat de aramă şi să-l înroşească în foc. Deci

www.dacoromanica.ro

fiind patul înfierbântat și scăpărând scântei, păgânul a zis către mucenic batjocorindu-l cu râsul:

„Andrei, te-ai ostenit mult în războaie; se cade acuma ca după atâta trudă să te odihnești pe patul acesta".

Sfântul mucenic n'a așteptat ca să fie târît acolo de slugile schingiuitoriului, ci desbrăcându-și hainele, s'a suit cu sârguință pe patul înroșit. Și culcându-se pe el, s'a întors ca pe un așternut moale. După puțină vreme însă, o dumnezeiască poruncă rourând văpaia lui, n'a mai vătămat atâta trupul mucenicului. Antioh l-a întrebat atuncea:

— Andrei, tot nu voești să cinstești dumnezeii noștri?

Și a răspuns sfântul stând liniștit:

„Află, Antioh, că eu doresc din tot sufletul meu să rabd până la sfârșit, de oarece numai sfârșitul lucrului început este cunună; căci nu acela care începe bine se încununează de la Hristos, ci numai acela care sfârșește cu bine".

Atunci Antioh a poruncit să-l rădice de pe patul de aramă și să-l arunce în temniță împreună cu toți tovarășii săi — cași

www.dacoromanica.ro

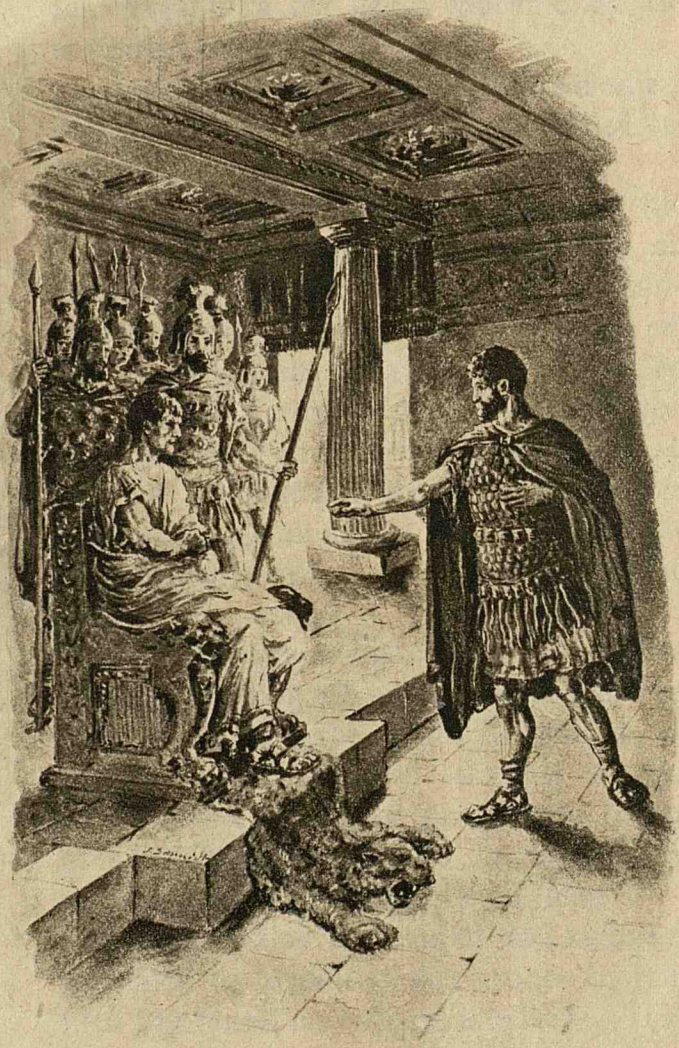

Stând la această judecată nedreaptă, mărturisesc în auzul tuturora că Hristos este adevăratul Dumnezeu...
(pag. 239).

www.dacoromanica.ro

Abia au sfârşit rugăciunea... şi iată că Seleuc cu ostaşii săi s'au arătat pe după stânci... (pag. 245).

www.dacoromanica.ro

cum, adică, le-ar da vreme să se socotească pentru a se întoarce la dumnezeii lor. Dară lucrul stătea altfeliu : căci Antioh nu îndrăznea să piarză pe un bărbat cinstit şi viteaz ca Andrei, fără ştirea împăratului. Iară Maximian temându-se că ucigând un soldat slăvit ca acela, nu cumva să se facă tulburare în oaste, a scris lui Antioh poruncindu-i ca să-l lese liber pe Andrei cu toţi prietinii lui. Insă pe subt mână, i-a dat o altă poruncă tăinuită ca, după slobozirea lor, mai aşteptând puţină vreme, să scornească cu meşteşugire vreo nouă minciună şi prinzându-i pe câte unul să-i piarză pe toţi. Primind Antioh o astfel de vicleană povăţuire, îndată i-a şi scos din închisoare arătându-le că fieştecare poate să petreacă în dregătoria de mai 'nainte.

*

Dară Dumnezeu a tot veghietoriul, făcând cunoscut lui Andrei ticăloasa unelţire, sfântul mucenic furişându-se de duşmani, s'a dus împreună cu ostaşii săi, în număr de 2593, în Tarsul Chilichiei, la

www.dacoromanica.ro

Petru, episcopul acelei cetăţi, pentru ca să se boteze cu toţii.

Aflând Antioh despre plecarea tuturor acelora, s'a umplut de tulburare şi sfătuindu-se cu cei de o lege cu dânsul a trimes carte lui Seleuc, ighemonul Chilichiei, zicându-i:

„De bună samă ai auzit de Andrei tribunul oştilor împărăteşti, pe care eu l-am făcut stratilat, atunci când cetele persieneşti ne-au încălcat hotarele. Fiind cuprins de nebunie, a însuflat şi celor de subt mâna sa aceiaş stricăciune de minte şi hulindu-ne dumnezeii, au fugit cu toţii din faţa mea şi dinaintea mâniei mele. După câte am auzit, ei se găsesc acuma prin părţile Chilichiei, care din mila slăvitului nostru stăpânitor, se află subt oblăduirea ta. Deci împlinind mare şi nestrămutată poruncă, prinde-l pre el şi pre toţi câţi sunt cu dânsul şi, după ce-i veţi lega, să-i trimeteţi la noi; iar de se vor împrotivi sau vor cerca să fugă, ucideţi-i pre ei cu ostaşi înarmaţi".

De îndată ce Seleuc a primit o poruncă ca aceasta, a trimes să cerceteze prin toată Chilichia de Andrei şi tova-

www.dacoromanica.ro

răşii lui. Aflând că ei se găsesc în Tars, s'a sculat şi a mers cu oaste acolo. Ci, Sfântul Andrei văzând cu duhul cetele vrăjmăşeşti care veneau asupra lor, a rugat pe preafericitul Petru, episcopul Tarsului, şi pe Non, episcopul Veriei, care se întâmplase să fie atunci la un loc cu Petru, ca să-i lumineze fără întârziere cu sfântul botez. Drept aceia, episcopii i-au şi botezat pe toţi până la unul.

După asta, Andrei şi tovarăşii săi s'au dus din Tars la un târg ce se numea Tacsanit, nu doară că se temeau de moarte, pe care cu toţii o doreau, ci împlinind porunca Domnului, care zice: „Când vă vor goni pre voi dintr'o cetate, fugiţi în alta". Sosind deci Seleuc în Tars şi negăsindu-i acolo, s'a luat după dânşii; iară ei părăsind şi Tacsanitul, s'au tras spre hotarele Armeniei, la muntele ce se chiamă Tauros. Dar Seleuc a venit şi aici cu oastea ca să-i uciză. Atunci sfântul Andrei a trecut mai departe afundându-se adânc în munte, până ce a ajuns la o strâmtoare cu dealuri înalte ca zidiurile. Aici s'au oprit cu toţii aştep-

www.dacoromanica.ro

tându-şi ucigaşii, pentru că Dumnezeu îi vestise mai înainte lui Andrei că acolo aveau să se sfârşească din viaţă.

.Deci Sfântul Andrei adunându-şi tovarăşii în jurul său, le-a vorbit astfeliu lăcrămând :

„Prietini, tovarăşi şi copiii mei ! A sosit ziua cea din urmă, aşa cum a orânduit-o Cel Atotputernic. Dacă pe pământ am fost huliţi şi prigoniţi şi am şezut în închisori, a fost numai pentru Domnul nostru Iisus Hristos, înaintea căruia ne vom înfăţişa peste puţină vreme. Căci pentru nemernicii de noi, ziua osândei este ziua slăvitei mântuiri. Să ne întărim deci sufletele ca, fără sbucium, să adormim somnul morţii. Dar mânile noastre să nu le ridicăm împrotiva celor ce ne gonesc pre noi, ci să le înălţăm cătră Dumnezeu, mulţămindu-i că ne-a învrednicit să ajungem în ceasul acesta. Iară eu, dacă lăcrămez, să nu-mi bănuiţi, iubiţilor, căci nu este pentru mine, ci pentru voi, prietinii mei, pentru dragostea şi credinţa cu care m'aţi urmat până aici, ascultând cuvintele mele".

www.dacoromanica.ro

Astfel a vorbit Sfântul Andrei stând în mijlocul lor. Şi cu toţii căzând în genunchi, au început să se roage zicând:

„Dumnezeule mare şi atotputernic, ascultă glasul luptătorilor tăi, în ceasul de pe urmă, şi fă să se odihnească în pace sufletele noastre".

Abia au sfârşit rugăciunea aceasta şi iată că Seleuc cu ostaşii săi s'au arătat, pe după stânci. Scoţându-şi săbiile şi scrâşnind de mânie, ei s'au repezit ca hiarele asupra mieluşeilor lui Hristos. Ci închinătorii lui Dumnezeu, măcar că puteau să se apere de mânile ucigaşilor, ca unii ce erau viteji în răsboaie, urmând însă Domnului lor, ca nişte miei fără răutate s'au dat spre junghiere şi plecându-şi genunchii s'au întins subt sabie. Iară păgânii tăindu-i cu neobosire, într'un ceas i-au ucis pe toţi. Şi smeritul sânge curgea ca un pârău...

Asta s'a întâmplat într'o Duminecă, în ceasul al doilea din zi, în 19 zile ale lunii lui August.

In vreme ce Seleuc şi soldaţii săi îşi

www.dacoromanica.ro

împlineau nelegiuita lor poruncă, pe un deal din apropiere, episcopii Petru al Tarsului și Non al Veriei se uitau cu durere cum ostașii lui Hristos erau dați morții fără cruțare. Ei urmaseră de departe pe Andrei și pe tovarășii lui, pentru ca să le vază sfârșitul. După ce Seleuc s'a retras de prin părțile acelea, episcopii s'au pogorît în strâmtoare, au plâns lacrămi multe peste mucenicește trupuri și îngrijindu-le creștinește, le-au îngropat chiar acolo. Pe urmă, după ce s'au rugat pe mormintele lor, nu s'au mai întors la Tars, ci au fugit în Isavria, pentrucă Seleuc îi căuta și pe dânșii ca să-i uciză.

Iară pe locul unde a fost omorît Andrei, subt un molift plângătoriu, a răsărit un izvor cu apă limpede și dătătoare de viață ce susura ușor ca un suspin. Și bolnavii și cei neputincioși, bând din această apă vie numai câteva picături sau spălându-se cu ea, se tămăduiau pe dată de toate bolile lor. In curând s'a dus vestea peste tot locul de puterea minunată a acelui izvor, iar pătimașii care plecau sănătoși se rugau pentru odihnirea sufle-

www.dacoromanica.ro

tului lui Andrei Stratilat — ostaşul lui Hristos — şi al tovarăşilor săi, împodobiţi cu cunună mucenicească.

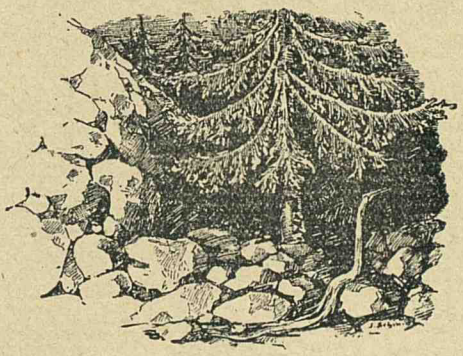

www.dacoromanica.ro

SFÂNTUL MUCENIC PATROCLU

www.dacoromanica.ro

SFÂNTUL MUCENIC PATROCLU

Pe când păgânul Aurelian împărăţea la Roma, trăia în Tricasia, din ţara Galiei, un bărbat cinstit, învăţat şi cu vază, anume Patroclu. Işi sfârşise învăţătura şi urînd sgomotul lumii, locuia într'o casă în afară de cetate De la părinţi îi rămăsese avere îndestulată, dar el nu se folosea de dânsa, fiind prea puţin robit nevoilor şi desfătărilor trupeşti. Căci Patroclu era creştin şi, de când i se deschisese ochii către lumina cea adevărată, cetea cu osârdie dumnezeieştile scripturi, plecându-şi în toate ceasurile genunchii la rugăciune. Mânca odată pe zi şi anume în ceasul al doisprezecilea, iar înainte de asta a-

www.dacoromanica.ro

ducea laudă lui Dumnezeu prin rugăciune și cântec. Din bogățiile lui împărțea cu largă măsură sărmanilor, văduvelor, neputincioșilor — dar mai vârtos creștinilor săraci, către care îndurările lui erau atâta de multe, încât li se părea acestora ca un tată care îngrijește de copiii săi. Căci el nu-și strângea comori pe pământ, ci în ceriuri; iar aici se îndepărta de toate bunurile lumești, așteptând în liniște împărăția cea fără de sfârșit.

Fiind deci plăcut lui Dumnezeu, căpătase dela Cel Atotputernic stăpânire asupra diavolilor și dar tămăduitor. El gonea duhurile necurate și vindeca boalele, chiar și cele mai rele, numai cu puterea lui Hristos. Pentru asta numele lui era vestit în toată Tricasia.

S'a întâmplat ca, în vremea aceia, împăratul Aurelian, cumplitul prigonitor al închinătorilor lui Hristos, să vie în cetatea în care locuia Patroclu. Auzind de numele lui și știind că creștini se înmulțesc tot mai mult, împăratul a poruncit să-l prinză și să-l aducă îndată la dânsul. Sfântul a venit înaintea lui

www.dacoromanica.ro

fără sfială, iar Aurelian, de faţă cu mulţi ostaşi şi curteni, i-a spus cu glas mânios :

— Am auzit de tulburările pe care le faci şi de puterea pe care o ai asupra celor fără de minte. De ce credinţă eşti şi cărui dumnezeu te închini ?

La care Sfântul a răspuns :

— Tulburare n'am făcut nici de cum, ci numai am alinat puţine dureri pământeşti ; iar în privinţa credinţei mele, află că sunt creştin şi mă închin Dumnezeului celui viu care vieţuieşte în ceriuri şi priveşte pe cei smeriţi şi care ştie toate, mai înainte de a se fi făcut ele.

Impăratul a zis :

— Atunci şi tu slăveşti pe acela care a fost bătut, şi scuipat, şi lovit peste obraz, şi la urmă a murit în nemernicie alăturea de tâlhari. Deci cinsteşti o credinţă deşartă. Iţi poruncesc să te depărtezi îndată de la nebunia asta şi să jertfeşti dumnezeilor noştri, lui Apolon cel strălucitor, lui Jupiter cel mare şi Artemidei care este mama zeilor. Astfel, vei avea de la noi cinste, bogăţie şi numele tău va fi preamărit.

www.dacoromanica.ro

Sfântul a cuvântat fără să se turbure:

— Eu nu știu alt dumnezeu decât cel adevărat care a făcut ceriul și pământul și toate câte se văd și câte nu se văd. Pe acesta însă tu nu-l cunoști. Cât despre aceia pe care tu îi numești dumnezei, am auzit de la Părinții noștri că Apolon a fost păzitoriul dobitoacelor lui Admet, împăratul Tesaliei, iar Jupiter, un om desfrânat, răpitor de femei și scornitor de toate răutățile. El sămănă învrăjbire și aruncă zavistii între oameni, făcând uciderі și jăfuind cele străine, pentru care a și murit cu prea necurată moarte, încât nici pământul n'a primit stârvul lui; iar Artemida, despre care zici că e maică de dumnezei, cine nu știe că era o îndrăcire adevărată? O, ce ticăloasă rătăcire a celor orbiți de necredință, care cinstesc cele nebune și mincinoase și nu au ochi să vază cele adevărate!...

Impăratul stăpânindu-se, a zis:

— Arată-ne și nouă dacă cele ce grăești tu sunt așa precum zici.

— Toate cele grăite de mine sunt ade-

www.dacoromanica.ro

vărate, a răspuns sfântul Patroclu — dar de vreme ce v'a biruit pe voi minciuna, nu credeţi adevărului. Deci ori cât ţi-aş vorbi, tu nu mă poţi înţelege.

— Cele ce spui tu sunt vorbe deşarte, a răcnit împăratul cu mânie. De nu vei jertfi dumnezeilor noştri, te voiu da focului şi vom vedea dacă dumnezeul tău cel puternic îţi va veni într'ajutor.

Sfântul a zis iarăş:

— De voiu suferi pentru credinţa mea mă voiu aduce jertfă de laudă lui Dumnezeu care îmi va întinde şi mie cunună mucenicească. Deci, tu nu mă înfricoşezi cu ameninţările tale.

Atunci împăratul ne mai ştiind ce să facă de mânie, a poruncit ca să-i puie în picioarele mucenicului cătuşe de fier înroşite în foc, să-i lege mânele dinapoi cu lanţuri înfierbântate şi să-l arunce în temniţă, până ce-i va hotărî feliul morţii. Dar sfântul fiind pus în legături, care-i ardeau trupul, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, mila ta să mă mângâie pe mine, umilitul rob, după cuvântul tău, căci astfel mă voiu bucura şi mă voiu veseli că ai căutat spre mine, păcătosul".

*

www.dacoromanica.ro

După trei zile, împăratul şezând de astă dată în divan, înaintea poporului, a poruncit ca să-l scoată pe mucenic din temniţă şi să-l puie în faţa judecăţii sale. Şi sfântul fiind iarăş adus, împăratul a zis către dânsul:

— Vino, hulitoriule şi te răscumpără de la moarte. Jertfeşte dumnezeilor noştri şi vei rămâne viu.

Mucenicul i-a răspuns înfruntându-l:

— Domnul nostru Isus Hristos a răscumpărat sufletele robilor săi din moartea cea veşnică şi nu părăşeşte pe acei care nădăjduesc spre dânsul. Aşa dar n'am trebuinţă de nici o altă răscumpărare. Dar dacă tu voeşti să-ţi răscumperi nelegiuirile, îţi voiu da ceva din visteriile mele, căci tu, sărmane, eşti prea sărac.

Impăratul a întrebat cu uimire:

— Cum mă numeşti pe mine sărac când sunt împărat, şi bogăţiile mele sunt fără de număr?

— Da, aşa este, bogăţiile tale sunt multe, dar toate sunt pieritoare, fiind bogăţii pământeşti. Tu eşti însă sărac, căci avându-te numai pe tine, n'ai pus în inima ta credinţa cea advărată, şi de aceia,

www.dacoromanica.ro

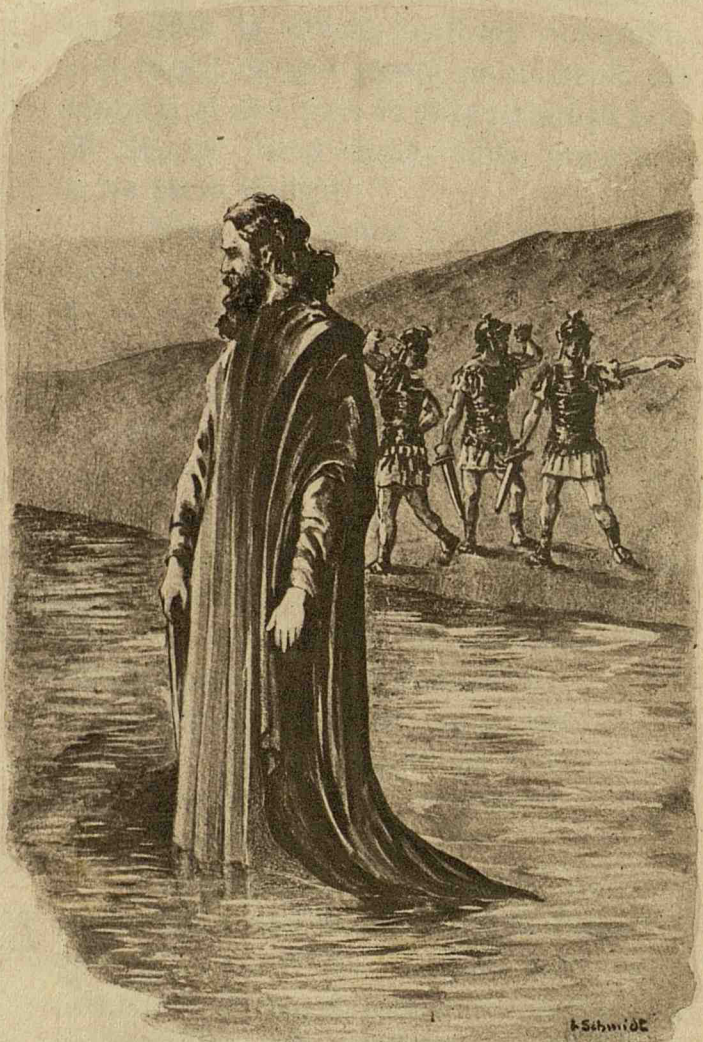

... iar el intrând în undă, deşi apa Secvanului era mare şi adâncă... a trecut uşor pe celălalt mal... (pag. 259).

www.dacoromanica.ro

Iar ostaşii ca hiarele turbate au tăbărît pe dânsul şi l-au ucis. (pag. 261).

www.dacoromanica.ro

vei fi osândit de Judecătoriul cel drept, împreună cu tatăl tău, Satana.

Aurelian a zis încruntându-se:

— Pentru vorbele tale nechibzuite, milostivirea mea îţi va lipsi cu totul, după cum vei vedea îndată.

— Milostivirea ta n'o caut, i-a răspuns Mucenicul, căci milostiv îmi este Dumnezeu cel sfânt, căruia îi slujesc din tinereţă şi care aude pe cel care-l chiamă într'ajutor — dar, amar va fi de tine, când vei fi dus la locul unde se muncesc dimonii cărora tu le slujeşti. Acolo te aşteaptă chinurile cele veşnice cu plângeri şi scrâşnirea dinţilor.

— Tu uiţi, se vede, ca eşti în mânile mele, de unde nimeni nu poate să te scoaţă, a zis plin de trufie tiranul.

— Da, ai dreptate, trupul meu este în stăpânirea ta şi poţi face cu el ce vrei — dar de sufletul meu tu nu te poţi atinge, pentru că nimeni n'are putere peste dânsul, fără numai unul Dumnezeu. Căci el ne-a zis nouă: „nu vă temeţi de cei ce omoară trupul, fiindcă sufletul nu pot să vi-l uciză, ci temeţi-vă de Acela

www.dacoromanica.ro

care poate și trupul și sufletul să le piarză în gheena focului".

Aurelian i-a zis:

— Mare este răbdarea mea că am ascultat până acuma aceste hule ale tale. Deci îți spun cuvântul cel mai de pe urmă: dacă nu te vei închina dumnezeilor noștri, te vom ucide chiar în ceasul acesta.

Mucenicul însă l-a înfruntat încă odată:

— Tu ești asemenea tălhariului care omoară pe cel nevinovat, dar trupul lui nu poate să-l mănânce; deci chiar de mă vei ucide în chinurile cele mai înfricoșate, sufletului meu nu-i poți aduce nici o vătămare. De aceia, privește, deși sunt în puterea ta, sunt stăpânul tău...

La aceste vorbe împăratul râdicându-se din divan, a poruncit ca pe dată Mucenicul să fie tăiat cu sabia. Și tiranul a mai adăugat ostașilor, care și trăseseră săbiile afară din teacă, să nu-l uciză pe pământ uscat, ci într'o baltă mocirloasă, pentru ca astfel să nu se învrednicească de îngroparea omenească, ci să fie mâncat de jivine, de pasări și de hiarele codrilor...

*

www.dacoromanica.ro

Deci ostaşii au luat pe sfântul Patroclu şi l-au dus la Apa Secvanului, ca acolo să-l taie în mlaştina ce era lângă mal.

Cuviosul mucenic mergând la moarte, şi-a înălţat sufletul către Dumnezeu, şi s'a rugat zicând:

Doamne Iisuse Hristoase, cela ce eşti mai presus de fire, nu lăsa să m'afund în mlaştina pe care mi-au hotărît-o prigonitorii mei, ci slăveşte prea sfântul tău nume înaintea vrăjmaşilor, pentru ca să nu zică ei: „unde este Dumnezeul lor?" Ascultă, deci, o stăpâne, rugăciunea mea în ceasul cel de pe urmă, precum ai ascultat pe Moise şi pe Aaron, când le-ai despărţit lor marea şi i-ai trecut ca pe uscat. Porunceşte-mi şi mie, Milostivule, să trec râul acesta de cealaltă parte şi acolo, în loc curat, sângele meu să se verse pentru tine, iar trupu-mi să se odihnească în pământ".

Cum şi-a isprăvit Sfântul Patroclu rugăciunea, deodată s'au întunecat ochii ostaşilor care-l duceau la moarte, aşa că ei nu l-au mai văzut pe mucenic; iar el intrând în undă, deşi apa Secvanului era mare şi adâncă, din pricina ploilor, a

www.dacoromanica.ro

trecut ușor pe celalalt mal și de aici s'a urcat pe un munte ce se găsea în apropiere. Ostașii nemai văzându-l s'au înspăimântat cumplit, temându-se ca nu cumva împăratul să crează că l-au liberat de voie și astfel să-i piarză pe ei. Deci ziceau între dânșii: „Mare este Dumnezeul acestui om, care l-a izbăvit din mânile noastre, nevăzut".

Căutându-l ei zadarnic încoace și încolo și neîndrăznind să se întoarcă rușinați în cetate, iată că o femee, slujitoare de idoli, a trecut cu luntrea pe lânga malul acelui râu și auzind gâlceava lor, i-a întrebat:

— Pe cine căutați?

Ostașii au răspuns:

— Căutăm pe un creștin care era cu noi și care s'a făcut nevăzut din mânile noastre.

— Și ce voiți să faceți cu dânsul, a mai întrebat acea femeie.

— Trebuie să-l ucidem, căci așa avem poruncă, i-au răspuns ostașii.

Auzind aceasta, femeia le-a zis:

— Nu vă mai tulburați, căci pe omul acela l-am văzut dincolo de apă, pe munte,

www.dacoromanica.ro

stând cu faţa în jos şi închinându-se Dumnezeului lor, cum li-i obiceiul.

Ostaşii auzind acestea n'au mai stat pe gânduri, ci au trecut repede dincolo cu o luntre, şi alergând în munte, l-au găsit pe Sfânt aşa cum spusese femeia. Atunci cel mai mare dintre ei a răcnit cu mânie :

— Ai fugit de noi, dar, iată, iarăş eşti în mânile noastre. Acuma, gătește-te de moarte !

Şi zicând aşa, cu toţii au râdicat săbiile spre tăierea celui nevinovat. Atunci Mucenicul s'a rugat lui Dumnezeu : „Doamne în mânile tale dau sufletul meu, căci tu ştii că mor pentru numele tău cel sfânt". Iar ostaşii, ca hiarele turbate au tăbărît pe dânsul şi l-au ucis. După asta, tăindu-i capul, l-au aruncat departe de trup, pentru ca astfel să nu mai fie nici o îndoială despre sfârşitul său. Şi împlinind astfel nelegiuita poruncă, s'au întors veseli în cetate.

Dar în muntele acela vieţuia doi bătrâni sărmani care primeau milostenie din mânile Sfântului Patroclu. Ei au văzut sfârşitul lui şi i-au auzit cuvintele de

www.dacoromanica.ro

pe urmă. Deci, după plecarea ostaşilor, ei au luat capul şi trupul mucenicului şi le-au ţinut ascunse până sara într o vizuină mai ferită. Apoi a spus în taină despre asta întăiului preot al cetăţii care se chema Evsevie. Iar acesta, împreună cu diaconul său, când s'au lăsat umbrele nopţii, a mers în munte şi învălind trupul cu pânze curate, l-au îngropat după cuviinţă — dar fără lumânări, ca să nu vază păgânii...

Aşa a fost sfârşitul Sfântului Mucenic Patroclu, pe care biserica noastră îl pomeneşte în 17 zile ale lunei lui August.

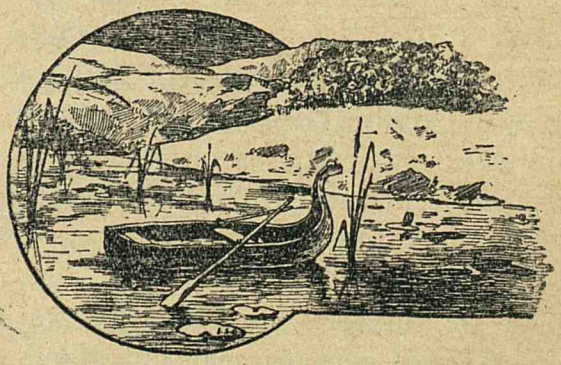

www.dacoromanica.ro

CUPRINSUL

www.dacoromanica.ro

Pag.

Cuvânt înainte 5
Pe drumul spre Emaus de M. Sadoveanu 11
Fericiții Andronic și Atanasia » » » 21
Cuvioasa Muceniță Anastasia Romana » » » 43
Smeritul Roman făcătorul de condace » » » 61
Sfântul Longhin Sutașul » » » 71
Cuvioasa Pelaghia, care a fost întâiu desfrânată » » » 89
Sfântul Mucenic Alexandru Cărbunarul » » » 113
Istoria celor șapte coconi din Efes de D. D. Patrașcanu 125
Slăvitul Scriitor, Mucenicul Chiprian » » » 157
Cuviosul preot Moise Harapul » » » 179
Minunatele Intâmplări ale Sfântului Alexandru » » » 201
Cumplitele pătimiri ale Sfinților Anichit și Fotie » » » 215
Viața și moartea Sfântului Andrei Stratilat » » » 233
Sfântul Mucenic Patroclu » » » 251

www.dacoromanica.ro

Editura „CARTEA ROMÂNEASCĂ“

	Lei B.
Maiorescu Titu, Critice vol. I (sub presă) . . .	—.—
— Idem, vol. II (sub presă)	—.—
— Idem, vol. III (sub presă)	—.—
Negri C., Versuri, proză și scrisori — Cu un studiu de Em. Gârleanu	20.—
Negruzzi C., Opere complecte, vol. II — Poezii	20.—
— Idem, ediție de lux	30.—
— Idem, vol. III — Teatru	20.—
— Idem, ediție de lux	30.—
Nicoleanu N., Cârlova V. și Stamati C., Proză și poezii	20.—
Odobescu Al. I., Opere complecte, vol. III, studii istorice	20.—
— Idem, vol. III, ediție de lux	30.—
Pan Anton, Povestea vorbei (s. p.)	30.—
Sion G., Proză	20.—
— Poezii	20.—
Vlahuță Al., Dan — Roman	25.—
— File rupte	30.—
— In vâltoare	12.—
— Poezii 1880—1917, ediție nouă	25.—
— Clipe de Liniște	22.—
— Dreptate	20.—
— Din durerile lumii	18.—
— La gura sobei	30.—
— Din goana vieței	25.—
Xenopol A. D., Istoria Românilor din Dacia-Traiană, ediția II, vol. I: Dacia Ante-Romană și Dacia Romană, 513 a. de Hr. — 270 d. Hr. — Vol. II: Năvălirile barbare, 270—1290. — Vol. III: Primii domni și vechile așezăminte, 1290—1457. — Vol. IV: Epoca lui Ștefan cel Mare, 1457—1546. — Vol. V: Epoca lui Mihai Viteazul. Intreaga lucrare costă	200.—
Zamfirescu Duiliu, Miriță — Poem eroic . . .	10.—
— Pe Marea Neagră — Poezii	10.—

www.dacoromanica.ro

PREȚUL LEI 35

www.dacoromanica.ro